

A Fővárosi Ítéltábla a Dezső és Társai Ügyvédi Iroda (....., ügyintéző Rónayné dr. Csordás Ilona ügyvéd) által képviselt (.....) felperesnek a DÁVID, STANKA, SZIKLA ÜGYVÉDI IRODA (....., ügyintéző ifj. dr. Burai-Kovács János Miklós ügyvéd) által képviselt (.....) alperes elleni általános szerződési feltételek tisztességtelenségének és érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2015. június 19-én kelt 3.G.41.341/2015/9. számú ítéletével szemben a felperes és az alperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett, az általános szerződési feltételek tisztességtelenségét és ezért érvénytelenségét megállapító rendelkezéseit helybenhagyja, a fellebbezett, a keresetet elutasító rendelkezését - az elsőfokú per költségeire és a le nem rótt kereseti illetékekre kiterjedően - megváltoztatja, és az alperes által az alábbi termékek esetében az alábbi időszakokban és dokumentumokban alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességtelenségét és érvénytelenségét is megállapítja:

I.deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés,
II.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés,
III.deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés,
IV.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Blankettaszerződésekre vonatkozó kikötések:

1-29. időszak: 2010. november 27 - 2012. október 24.: 8. pont; 4. pont 3. és 4. bekezdése; 4. pont 5. bekezdése; 6.1. pont Alt. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 1. bekezdés; 5. pont;
30-51. időszak: 2012. október 25 - 2014. július 21.: 4. pont 3. és 5. bekezdése; 4. pont 6. bekezdése; 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés; 6.1. pont Alt.2 SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdése;
1-51. időszak: 2010. november 27 - 2014. július 21.: 15.5. pont; 15.3. pont; 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése és Alt. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 1. bekezdés;

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

1-46. időszak: 2010. november 27 - 2014. március 14.:10.8. pont, 2.2. pont második mondata, 7.2. pont;
47-51. időszak 2014. március 15 - 2014. július 21.: 9.2. pont;

Általános Lakossági Általános Szerződési Feltételek:

1-46. időszak: 2010. november 27 - 2014. március 14: 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pont; 1.4., 1.5., 1.7. pont; 9.1.1.2. pont;

47-51. időszak: 2014. március 15 - 2014. július 21.: 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pont, 22.1.1. pont;

I.deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

II.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

1-46. időszak: 2010. november 27 - 2014. március 14.: 6.3.1. pont;

47-51. időszak: 2014. március 15 - 2014. július 21.: 6. pont;

III.deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

IV.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

1-46. időszak: 2010. november 27 - 2014. március 14.: 4.1.1. pont 2. bekezdés;

47-51. időszak: 2014. március 15 - 2014.július 21.: 13. pont;

V.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

VI.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

VII.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

VIII.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

IX.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

X.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

1-22. időszak: 2012. augusztus 21 - 2014. március 14.: 10.8. pont, 2.2 pont; 7.2. pont, 10.8. pont 2. és 3. mondata;

Általános Lakossági Általános Szerződési Feltételek:

1-22. időszak: 2012. augusztus 21 - 2014. március 14.: 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pont; 1.4., 1.5., 1.7. pont; 9.1.1.2. pont;

23-27. időszak: 2013. március 15 - 2014. július 21.: 9.2. pont; 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pont; 22.1.1. pont;

V.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

VI.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

VII.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

VIII.forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Blankettaszerződésekre vonatkozó kikötések:

1-27. időszak: 2012. augusztus 21 - 2014. július 21.: 4.1. pont 2. mondata és a táblázat 2. sora;

V.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

23-27. időszak: 2013. március 15 - 2014. július 21.: 8.2.1. pont, 13. pont;

13. időállapot: 2013. augusztus 1 - 2013. augusztus 7.: 6.3.1. pont;

VII.forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

26. időállapot: 2014. június 1 - 2014. június 30.: 13. pont;

23-27. időszak: 2013. március 15 - 2014. július 21.: 6.1.1.1. pont;

IX. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

20. időállapot: 2013. december 16 - 2014. január 14. : 6.3.1. pont;

23. időállapot: 2014. március 15 - 2014. március 17.: 6. pont;

X. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

23-27. időszak: 2013. március 15 - 2014. július 21.: 6.1.2.2. pont;

XII. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

XIII. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés

Blankettaszerződésekre vonatkozó kikötések:

1-3. időszak: 2014. április 16- 2014. július 21.: 15.1. pont utolsó mondata, 13.2.1.2. pont; 8.3. pont;

Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételek:

1-3. időszak: 2014. április 16 - 2014. július 21.: 9.2. pont;

Általános Lakossági Általános Szerződési Feltételek:

1-3. időszak: 2014. április 16 - 2014. július 21.: 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pont; 22.1.1. pont;

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 880.000 (nyolcszáznyolcvanezer) forint + áfa összegű első- és másodfokú együttes perköltséget, az államnak külön felhívásra 1.200.000 (egymillió-kettőszázezer) forint le nem rótt kereseti és 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

A 300.000 (háromszázezer) forint le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Az alperes 2010. november 26. és 2014. július 21. között a forint alapú és deviza kölcsönszerződései vonatkozásában az egyoldalú kamatemelés, díjemelés és költségemelés esetkörét egyedi szerződésmintáiban, blankettaszerződéseiben (szabályozási szint 1.), az Ingatlanfedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételeiben (szabályozási szint 2.), az Általános Lakossági Általános Szerződési Feltételeiben (szabályozási szint 3.) és Általános Üzletszabályzatában (szabályozási szint 4.) szabályozta. A keresetlevél tárgyát képező alperesi termékek a következők voltak:

I. deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (51 időállapot)

II. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (51 időállapot)

III. deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (51 időállapot)

IV. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (51 időállapot)

V. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (27 időállapot)

- VI. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (27 időállapot)
- VII. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (27 időállapot)
- VIII. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (27 időállapot)
- IX. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (27 időállapot)
- X. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (27 időállapot)
- XI. Új Otthon forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (3 időállapot)
- XII. forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (3 időállapot)
- XIII. forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (3 időállapot)

A felperes pontosított véglegesített kereseti kérelmében a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH.1.) 4. § (1) és (2a) bekezdése, 6. § (2) bekezdése, valamint a 2014. évi XL. törvény (DH.2.) 36. § (2) és (4) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy a kivonatban, illetve módosított keresetben megjelölt fogyasztói kölcsönszerződésekben és időszakokban alperes által alkalmazott általános szerződési feltételekben és egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötések tisztességtelenek, érvénytelenek.

A kereset tárgyát képező szerződéses kikötések és a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésének hatálya tekintetében előadta, hogy bármely olyan szerződéses kikötés egyoldalú hiteldíj-emelést lehetővé tevő kikötésnek minősül, amely alapján a pénzügyi intézmény jogosult egyoldalúan megváltoztatni a hiteldíj mértékét; vagy a hiteldíj mértéke ugyan valamilyen független tényező (pl. referenciakamat) alapján változhat csak, de a pénzügyi intézmény dönthet arról, hogy ezt mikor érvényesíti a fogyasztóval szemben, azaz egyoldalúan határozhatja meg a módosulás érvényesítésének időpontját; vagy a hiteldíj mértéke ugyan valamilyen független tényező alapján változhat csak és az is meg van határozva, hogy milyen időpontban, de a pénzügyi intézmény dönthet arról, hogy a módosítást alkalmazza-e vagy sem, amely ugyan pusztán egy „igen vagy nem” döntési lehetőség, azonban, ha ez a pénzügyi intézményt egyedül illeti meg, ez mindenképpen olyan hatalmasság, ami az „egyoldalú hiteldíj-módosítási lehetőség” fogalmi körébe tartozik. Egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő kikötés az a kikötés is, amely ugyan külső független tényezőn vagy tényezőkön (pl. jegybanki alapkamat, referenciakamat, országgockázati felár) alapul, azonban a független tényezőn vagy tényezőkön kívül a hiteldíj megállapításánál más, a pénzügyi intézménytől nem független tényező is szerepel (pl. egyoldalúan meghatározható vagy változtatható kamatfelár, a hitelező átlagos forrásköltsége, stb.); vagy az egyes független tényezők egymáshoz képesti figyelembevételi súlya nem egzaktul meghatározott (azaz pl. a bankközi kamatláb és az országgockázati felár alapján megállapított kamatláb kikötésekor nem került egyértelműen meghatározásra, hogy ezen tényezők közül pontosan milyen módon, milyen művelet(ek) alkalmazásával kerül az ügyleti kamatláb meghatározásra).

Előadta továbbá, hogy az egyes jogszabályok által nevesített esetkörök - így többek között a 18/1999.(II. 5.) Kormányrendelet és a Ptk. 6:104. § - alá nem vonható szerződéses kikötések tisztességes vagy tisztességtelen volta kizárólag a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésének, illetve a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésének a tisztességtelen szerződési feltételt definiáló generálklauzulája alapján ítéltető meg. Hivatkozása szerint a Kúria a 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat 2. pontjában megerősítette, egyben a jogegységi határozattal a bíróságok számára kötelezően alkalmazandóvá tette a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésének értelmezése alapján a 2/2012 PK Vélemény 6. pontjában lefektetett elveket, a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében pedig a Kúria által lefektetett elvek kerülnek felsorolásra. A jelen keresettel érintett szerződéses kikötések tekintetében ugyan nem állít fel vélelmet a DH.1. törvény azok tisztességtelenségére vonatkozóan, ez azonban pusztán a bizonyítási terhet érinti, a tisztességtelenség anyagi jogi kritériumait nem, ezért a vélelem hiánya nem jelenti azt, hogy a közérdekű perek tárgyát képező szerződéses kikötések más feltételek mellett minősülnének tisztességtelennek, mint a deviza- és forintperek tárgyát képező azon kikötések, melyekre a 4. § (1) bekezdése szerinti vélelem fennáll. Állította, hogy a per tárgyává tett,

egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő általános vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételek nem teljesítik a 2/2012. PK vélemény 6. pontjában foglalt együttes követelményeket, ezért tisztességtelenek. Kifejtette mindemellett, hogy az egyoldalú hiteldíj-módosítás nem főszolgáltatás, az azt lehetővé tevő kikötések pedig nem a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó feltételek, ennél fogva nem tartoznak a régi Ptk. 209. § (5), illetve a Ptk. 6:102. § (3) bekezdés hatálya alá. Nem foghat helyt azon védekezés, miszerint a perben vizsgált általános szerződési feltételei kógens vagy diszpozitív jogszabályi rendelkezéseket tükröznek, és ugyancsak nem lehet helytálló azon védekezés, miszerint az Irányelv 1. cikk (2) bekezdése értelmében azok a feltételek, amelyek kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek, nem tartoznak az Irányelv hatálya alá. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 34/2014.(XI.14.) AB határozatának III.2.3.3. pontjában ([91] bekezdés) foglaltakra, ahol az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a Hpt. 210. § (3) bekezdése csak egy „felhatalmazó típusú rendelkezés” volt, semmi esetre sem tekinthető úgy, hogy a jogalkotó - kizárva a régi Ptk. 209. § (5) [illetve később (6)] bekezdésének, mint háttérjogszabálynak az alkalmazhatóságát - maga határozott volna meg egy szerződési feltételt, ami „nem minősülhet tisztességtelennek”. Felhatalmazó szabályon alapuló egyoldalú szerződésmódosításnak a kezdetektől fogva mindvégig korlátját képezte a jóhiszeműség és tisztesség általános, mögöttes törvényi követelménye. A Hpt. felhatalmazó rendelkezése a tisztesség, tisztességesség követelményét egyáltalán nem helyezte hatályon kívül, és nem is függesztette fel. A 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelettel kapcsolatban magáévá tette a Kúria Pfv.V.21.875/2014/5. számú ítéletében rögzítetteket. E szerint "... a Hpt. rendelkezései keret jelleggel hatalmazzák fel a pénzügyi szolgáltatókat az egyoldalú szerződésmódosítás jogának kikötésére, míg a végrehajtás körében született Kormányrendeletben írtaknak megfelelő ok-lista feltételek tisztességtelensége a 2/2014. PJE határozatban kifejtettekben következően vizsgálható. Ha az ok-listában foglalt feltételek maradéktalanul megfelelnek a Kormányrendelet szabályozásának, ez önmagában nem jelenti azt, hogy maguk az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses feltételek nem lehetnének tisztességtelenek, amelynek vizsgálata a bíróság hatáskörébe tartozik." Nem vehetők továbbá figyelembe a kikötések tisztességességének megítélése során sem a pénzügyi intézménynek a felügyeleti hatóság által jóváhagyott árazási elvei, sem a Magatartási Kódex. A 2/2012. PK vélemény 5. pontja szerint „a pénzügyi intézmények által elfogadott Magatartási Kódex nem jogszabály, az abban foglalt egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő feltételek semmisségét a bíróság vizsgálhatja”, a felügyeleti hatóság (PSZÁF, MNB) vizsgálata pedig nem terjedt ki a pénzügyi intézmény által alkalmazott egyes, jogszabállyal egyébként nem ellentétes szerződési feltételek tisztességtelenségének polgári jogi alapú vizsgálatára. Mindezek alapján jelen perben csak az vizsgálható, hogy a kereset tárgyát képező kikötések megfelelnek-e a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt elveknek, és ezek alapján tisztességesek vagy tisztességtelenek-e.

A bizonyítás korlátozott szükségessége körében hivatkozott arra, hogy a per tárgyát képező kikötések tisztességesek voltak a DH.1. törvény 4.§ (1) bekezdésében foglalt elveknek való megfelelés vizsgálata, mely alapvetően jogkérdés, ezért a perben mind az okirati, mind a szakértői, valamint a tanúbizonyítás csekély jelentőségű lehet. Különösen igaz ez arra tekintettel, hogy a hét elv bármelyikének sérelme szükségtelenné teszi a többi elvnek való megfelelés vizsgálatát.

Az általános indokolás körében az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve tekintetében kiemelte, hogy az érintett időszakban hatályos Ptk. egyértelműen előírta ennek követelményét (rég Ptk. 209. § (4) bek., Ptk. 6:103. § (2) bek.). Annak megítélése, hogy valamely szerződéses kikötés megfelel-e az érthető és egyértelmű megfogalmazás elvének, az "átlagos fogyasztó" mércéjén keresztül kell történnie. Hivatkozott e körben a 2/2014 PJE határozatra, amelyben a Kúria átvesszi az Európai Unió Bírósága által a Kásler-ítéletben foglalt tesztet, mely szerint a fogyasztó alatt nem az adott szerződést aláíró konkrét fogyasztót, hanem az „általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és

körültekintő átlagos fogyasztót" kell érteni. Az átlagos fogyasztóról elmondható, hogy jogi és pénzügyi ismeretekkel minimális mértékben rendelkezik, jogi és pénzügyi szakkifejezések jelentésével (mint például országhozzárendelési felár) nincs tisztában, valamint nem ismeri és követi rendszeresen az ágazati jogszabályok tartalmát; szubjektív, egyedi szempontokon alapuló egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, így gazdasági összefüggéseket nem vizsgál, különösen nem makroökonómiai összefüggéseket.

Elvárás mindenekelőtt, hogy egyszerű nyelvtani értelmezéssel, a szavak általánosan elfogadott, köznapit értelmét alapul véve a fogyasztó félre nem érthető információk alapján tájékozódni tudjon a szerződéses feltételben foglaltaknak a szerződésben vállalt terheire gyakorolt hatásáról. Ha az általános szerződési feltételek szerkezeti kialakítása nem áttekinthető, köve, szükségtelenül bonyolult, a szerződési feltétel az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményébe ütközik. A szakmai fogalmak (például BUBOR, EURIBOR, SWAP ügylet stb.) használata önmagában még nem tisztességtelen, de csak annyiban, ha azok a fogyasztó számára érthetőek, világosak, áttekinthetőek, alkalmazásuk pedig indokolt. Lényeges követelmény, hogy az általános szerződési feltételek a fogyasztó számára áttekinthető szerkezetben jelenjenek meg. Ha az általános szerződési feltételek szerkezeti kialakítása nem áttekinthető, követhetetlen, szükségtelenül bonyolult - a többszörösen utaló szabályok folytán gyakran már az sem egyértelmű, hogy az adott fogyasztói szerződésre mely ÁSZF, illetve az ÁSZF mely rendelkezései alkalmazandóak - a szerződési feltétel az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményébe ütközik. Sok esetben az egymással összefüggő, együtt alkalmazandó rendelkezések az ÁSZF-ben szétszórva és/vagy több külön ÁSZF-ben jelennek meg, ami szintén megnehezíti a fogyasztó számára a szerződéses feltételek közötti eligazodást. Nem felel meg az átláthatóság követelményének az sem, ha a pénzügyi intézmény matematikai képletet alkalmaz megfelelő magyarázat nélkül. Az egyértelműség és érthetőség követelményének való megfeleléshez szükséges, hogy a szerződéses feltétel átlátható jelleggel tüntesse fel az ott meghatározott számítási mechanizmust és annak viszonyát a többi feltétellel, akként, hogy a fogyasztó képes legyen a feltételek gazdasági következményeit is értékelni. A Kúria a 2/2014 PJE határozatában kiemelte, hogy a szerződés alapján a fogyasztónak képesnek kellett lennie arra, hogy felmérje a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásokból eredő többlet-kötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét, valamint, hogy a szerződéses rendelkezésekből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az ok-listában felsorolt körülmények milyen okból, mértékben és módon hatnak ki a kamat, költség, díj mértékére, az adott mértékű változása milyen mértékű emelt tétel lehetősévé. Az egyértelmű, érthető megfogalmazás elvének érvényesülése a már bekövetkezett változások visszafejtésével tesztelhető, azaz ha a már bekövetkezett körülményváltozás konkrét mértékének ismeretében a fogyasztó számára ellenőrizhető a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltsága, aránya és mértéke.

A tételes meghatározás elve kapcsán kifejtette, hogy elsődleges vizsgálati szempont, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást biztosító kikötés az tartalmaz-e ok-listát, amennyiben igen, úgy ezen ok-listát a régi Ptk. 207. § (1) bekezdés értelmében a szavak általánosan elfogadott, köznapit értelmét alapul véve kell vizsgálni, hogy az ok-lista teljes körűen és nem példálózóan tartalmazza a tényeket és körülményeket. A 2/2012 PK vélemény előírja, hogy az ok-listának zárt rendszert kell alkotnia, taxatíván felsorolva az összes figyelembe vehető tényt és körülményt, ellenkező esetben ugyanis lehetővé válna a tételes meghatározás elvével ellentétben a lista kibővítése az ott fel nem sorolt szempontokkal. Követelmény továbbá, hogy az ok-lista kizárólag definitív fogalmakból álljon, azaz nem tartalmazhat olyan kifejezéseket, amelyek a felsorolás kibővítését teszik lehetővé (pl. „pénzügyi viszonyok változása”, „a forrásköltségek változása”). Az egyoldalú hiteldíj-emelést lehetővé tevő szerződéses kikötésnek meg kell felelnie a régi Ptk. 228. § (3) bekezdésének (Ptk. 6:107.§ (2) bekezdés), tehát pontosan, egyértelműen és ellentmondásoktól mentesen kell megjelölnie a módosításra okot adó tényeket és körülményeket. A bírói gyakorlat tükrében a tételes

meghatározás elve már akkor sérelmet szenved, ha az ok-lista akár csak egyetlen példálózó jellegű felsorolást tartalmaz.

Az objektivitás elve vonatkozásában felperes előadta, hogy a DH.1. törvény három alapvető esetkört különböztet meg, amikor az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmény nem felel meg az objektivitás elvének. Ez a három esetkör vagylagos, azaz bármelyik eset bekövetkezése azt eredményezi, hogy az objektivitás elvének nem felel meg az adott szerződéses kikötés, és ezért tisztességtelennek és érvénytelennek minősül. A DH.1. törvény nem kívánja meg azt sem, hogy tényszerűen bekövetkezzen az adott alperesi magatartás, hanem elég, ha annak csupán a lehetősége fennáll. Nem beszélhetünk tehát az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülménnyel kapcsolatban objektivitásról, ha a pénzügyi intézménynek lehetősége van az adott körülményt előidézni; vagy az adott körülmény előidézésében közrehatni; vagy a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni. Objektívnek tehát az a feltétel minősülhet, amelyre az alperesnek ráhatása nincsen és nem is lehet. Hivatkozott felperes a 2/2012 PK véleményre is, amelyben a Kúria kifejtette, hogy objektívnek az a szerződéskötést követően beálló külső körülmény minősül, „amelyet nem a pénzügyi intézmény idézhet elő, vagyis nem szubjektív (tőle függő) döntése, magatartása következtében állhat elő, annak előidézésében a felek szerepet nem játszanak, tőlük független tényezők eredménye.”

A ténylegesség és arányosság elvének való megfelelés vizsgálatának felperes álláspontja szerint arra kell kiterjednie, hogy az ok-listában meghatározott körülmények tényszerű hatást gyakorolnak-e a szerződéses kamatra, díjra, költségre (együttesen: hiteldíj), továbbá, hogy e körülmények okszerű, szakmailag indokolt kapcsolatban állnak-e a hiteldíj mértékével. Az ok-lista akkor felel meg a ténylegesség elvének, ha az konkrétan megfogalmazott körülményeket tartalmaz, valamint e körülmények tényleges hatással bírnak a hiteldíj mértékére, azaz szakmailag indokolt, oksági kapcsolatban állnak azzal. A ténylegesség elvének való megfelelés vizsgálata az ok-listában rögzített körülmények tartalmi elemzését igényli. Az arányosság elvének való megfelelés vizsgálatát kizárólag a szerződés szövege, tartalma alapján lehet és kell elvégezni. A DH.1. törvény 8. § (4) bekezdése, valamint a 11. § (1) bekezdése alapján a per tárgyát kizárólag a szerződéses kikötés tisztességességének (érvényességének) vizsgálata képezi. Ezért a szerződés teljesítésének időszaka, a pénzügyi intézmény által végrehajtott egyes kamatmódosítások (és egyéb hiteldíj-módosítások) a per keretein belül nem nyerhetnek értékelést. Az arányosság követelménye körében az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses kikötés érvényességével kapcsolatban nem értékelhetőek továbbá az árazási elvek sem. Az árazási elvek ugyanis nem váltak a kölcsön-, illetve lízingszerződések részévé. Az árazási elveket tartalmazó okiratot kizárólag a bankfelügyelet számára kellett benyújtani, az elveket nem kellett nyilvánosságra hozni, sem az ügyfelekkel közölni. Ezen okokból nem értékelhető a szerződés tisztességességének vizsgálata során a Magatartási Kódex szövege sem. A Magatartási Kódex ugyanis sem jogszabálynak, sem a fogyasztó irányában történő szerződéses kötelezettségvállalásnak nem tekinthető, annak megsértése esetén a fogyasztó nem léphet fel a pénzügyi intézménnyel szemben. A változás arányának meghatározására vonatkozó elvárás akkor teljesül, ha a szerződésben a pénzügyi intézmény kötelezettséget vállal arra, hogy a hiteldíjat legfeljebb a körülmények változásának mértékével megegyezően növeli meg. Egy ilyen megszorító klauzula ugyanis - legalább szerződéses kötelezettségvállalás szintjén - megadná a jogot az ügyfélnek annak érvényesítésére, hogy a pénzügyi intézmény az egyoldalú szerződésmódosításhoz fűződő jogát ne fordítsa egyoldalú haszonszerzésre.

Az átláthatóság elve vonatkozásában utalt a PK vélemény ezen elvhez fűzött indokolására, valamint arra, hogy ezt a tartalmi kibontást részletezte (és részben módosította) továbbá a Kúria a 2/2014. PJE határozatában. A fogyasztót a szerződéskötés során olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, így az úgynevezett ok-listában megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többletkötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és

annak lehetséges mértékét. Követelmény, hogy a szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésnek meg kell határoznia a fogyasztó szerződéses terheinek lehetséges alakulását. Ez akkor lehetséges, ha a szerződésből világosan kiderül, hogy az ok-listában szereplő egyes körülményváltozások milyen okból, mértékben és módon hatnak ki a kamat, költség, díj mértékére, azok adott mértékű változása milyen mértékű változtatást tesz lehetővé (a ténylegesség és arányosság elveire is tekintettel), illetve milyen mértékű csökkenést tesz kötelezővé a pénzügyi intézmény számára. Az átláthatóság elvének teljesülése érdekében tehát az általános szerződési feltételek kétszintű követelménynek kell, hogy megfeleljenek: az átlagos fogyasztó számára már a szerződéskötéskor felmérhetővé és az egyoldalú szerződésmódosítás bekövetkeztekor - az adott körülményváltozás mértékének ismeretében - ellenőrizhetővé kell, hogy tegyék a fogyasztóra nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát és értékét. Állította, hogy az átláthatóság elvének sérelme a Magatartási Kódexben is megvalósul. Az átláthatóság elvének a fogyasztóval kötött szerződés vonatkozásában kell érvényesülnie, így nem fogadható el semmilyen olyan alperesi védekezés, amely szerint az átláthatóság elve a szerződéskötést követő tájékoztatások, kockázatfeltáró nyilatkozatok, fogyasztói panaszkezelés útján, vagy pedig az árazási elveken keresztül érvényesült. Az árazási elvek vonatkozásában egységes a bírói gyakorlat abban a tekintetben, hogy ezek a fogyasztó számára nem nyilvános dokumentumok, nem képezik a fogyasztói szerződés részét. Az egyoldalú szerződésmódosítási jog tényleges gyakorlásával kapcsolatos többletkötelezettségek (pl. fogyasztó tájékoztatása) nem mentesíti a pénzügyi intézményt az egyoldalú módosítási jog főbb feltételeinek, mechanizmusának szabályozása alól.

A felmondhatóság elve kapcsán kifejtette, hogy a jogszabály által biztosított felmondási jog önmagában nem elégséges e követelmény teljesítéséhez. Ahhoz ugyanis, hogy a fogyasztó a gyakorlatban is élhessen a felmondási jogával, szükséges, hogy az ÁSZF is tartalmazza a fogyasztót megillető felmondás lehetőségét, vagy a törvényi felmondási jogról szóló tájékoztatást. A felmondási jogról szóló tájékoztatás elmaradása a gyakorlatban akadályát képezheti a fogyasztót megillető felmondási jog gyakorlásának, ezért ha a kikötés nem rendelkezik a fogyasztót egyoldalú szerződésmódosítás esetén megillető felmondás jogról, akkor a fogyasztó felmondási joga nem tekinthető „biztosítottnak”. A 2/2012. PK Vélemény alapján „önmagában a felmondás jogának kikötése nem teszi az egyoldalú szerződésmódosítást tisztességesse. A felmondási jog gyakorlásával együtt járó jogkövetkezmények - az egyösszegű visszafizetési kötelezettség, a hitelkiváltás magas tranzakciós költsége - miatt ugyanis az a fogyasztó számára gyakran nem jelent reális alternatívát a szerződésmódosítással szemben.” Amennyiben tehát a vizsgált ÁSZF rendelkezései alapján ugyanazok a jogkövetkezmények alkalmazandók a hitelező általi felmondás esetén és a fogyasztót - egyoldalú szerződésmódosítás esetén - megillető felmondás esetén, megállapítható, hogy a vizsgált ÁSZF alapján a fogyasztót megillető felmondási jog nem jelent reális alternatívát, hiszen a hitelező általi felmondásra az adós szerződésszegése, az adós általi felmondásra pedig szerződésmódosítás miatt kerül sor. Abban az esetben, ha az adott ÁSZF tartalmazza ugyan a felmondás jogát, az erre vonatkozó rendelkezés azonban ellentétes a Hpt. rendelkezéseivel, a vizsgált szerződéses kikötés tekintetében megállapítható, hogy az nem csak tisztességtelen, de jogszabálysértő is.

A szimmetria elvével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az IH 2014.20. szám alatt közzétett bírósági határozat szerint is a szimmetria elvének az a szerződéses szabályozás tesz eleget, amely kifejezetten rögzíti, ezáltal biztosítja a fogyasztók javára történő szerződésmódosítást is. Szerződéses jogviszonyokban nem jelenti a szimmetria elvének érvényre juttatását az, ha valamely szerződés nem zárja ki, azaz külön rendelkezéssel nem hárítja el a fogyasztó javára való módosítást. A követelmény teljesítésnek egyedül az felel meg, ha kifejezetten biztosított az egyoldalú szerződésmódosítás okainak ez irányú változásakor a fogyasztó javára való szerződésmódosítás is. A szimmetria elvébe ütközik az az ÁSZF is, amelyik ugyan kötelezővé teszi a fogyasztó számára kedvező egyoldalú szerződésmódosítást arra az esetre ha az egyoldalú szerződésmódosítás okai az adós számára kedvezően alakulnak, azonban az ÁSZF alapján a fogyasztó számára kedvező

szerződésmódosítás hatályba léptetésére irányuló eljárás a fogyasztó számára kedvezőtlen szabályok szerint történik. A szimmetria elvével ellentétes továbbá az is, ha a fogyasztó számára kedvező szerződésmódosítás később lép hatályba, mint a fogyasztó számára kedvezőtlen szerződésmódosítás. Nem fogadható el az az érvelés sem, amely szerint ugyan az ÁSZF nem tartalmazza a fogyasztó számára kedvező szerződésmódosítás lehetőségét, azonban a szimmetria elve az árazási elvekben érvényesítésre került. Az árazási elvek ugyanis nem válnak a szerződés részévé. Önmagában az a tény, hogy a pénzügyi intézmény az árazási elveiben érvényesíti a szimmetria elvét, a szerződést azért sem teszi tisztességessé, mivel a Hpt. azt írja elő, hogy az árazási elvek között szerepeltetni kell a szimmetria elvét, ez pedig nem egyenlő azzal, hogy ez az elv jogszabály alapján automatikusan érvényesül külön kikötés hiányában is. A szimmetria elve nem érvényesül, amennyiben az nem rendelkezik a fogyasztó számára pozitív változásoknak a szerződésen történő átvezetéséről, olyan módon, amelynek alapján a fogyasztó azt a szerződés alapján ki tudja kényszeríteni a pénzügyi intézménytől.

Táblázatba foglaltan az egyes termékek meghatározott időállapotaiban alkalmazott, per tárgyává tett általános szerződési feltételek (kikötések) tekintetében részletesen bemutatta, hogy azok milyen okból minősülnek tisztességtelennek, miként nem felelnek meg az egyes elveknek.

Alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Előadta, hogy a perbe hozott kikötések jelentős része nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, míg az oda tartozók tisztességesnek tekinthetők, a felperes azok tisztességtelenségét bizonyítani nem tudta. Előadása szerint a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében írtak ellenére a keresetlevélbe foglalt rendelkezések döntő többsége egyáltalán nem tartalmaz egyoldalú kamat-, költség- vagy díjemelést lehetővé tevő rendelkezést. A támadott szerződéses kikötések utaló szabályok, módosítási jogról nem szóló tartalom rögzítések, vagy olyan kikötések, amelyek a fogyasztók érdekeit közvetlenül is szolgálják. Az ilyen kikötések nem képezhetik a jelen per tárgyát. A becsatolt dokumentumokban külön színnel kiemelte a per tárgyát nem képezhető szerződési feltételeket. Figyelemmel ezen kikötések nagy számára, csak példálózó jelleggel említette ezen kikötéseket:

- a kölcsön kamatát szabályozó 4. pont, ami utaló szabályt tartalmaz; a 8. pont, ami utaló szabályt tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mely üzletszabályzatban kerül szabályozásra a kamatmódosítás módja; a 15.3. és 15.5. pont, ami arról szól, hogy mely üzletszabályzatokat ismerte meg a fogyasztó és mik képezik a szerződés részét, utaló szabályként a módosítás körében kiutal az üzletszabályzatra; 13.1 pont ami a szerződésszegésről szól, a késedelmi kamat mértékét szabályozza, a késedelmi kamat mértéke pedig állandó, nem ad lehetőséget e pont annak módosítására; 6.1. pont, ami esedékességet jelöl meg; 6.2. pont, ami költségeket, kamatokat és díjakat rögzít, de nem annak módosítását; 5. pont, ami rögzíti, hogy a Kondíciós Lista alapján változhat a kezelési költség; 6.3. pont, ami a díjemelés maximális mértékét jelöli, ekként a fogyasztó érdekét védi, de módosításról nem szól; 12. pont, ami az előtörlesztés lehetőségét biztosítja, annak részletszabályait írja le, de módosításról nem szól;

- az ingatlanfedezetes termékek körében: 5.2.1.2., 5.2.1.3., 6.1.1.5. és 6.1.1.6. pontok, amik a módosítás egyes eseteit tiltják; 5.3., 5.3.1., 5.3.2. pontok, amik az ügyfél tájékoztatásáról szólnak; 10.8. pont, ami a kamat mértékéről való tájékoztatásról szól, de a módosítás vonatkozásában utal az üzletszabályzatra, ekként csak utaló szabály; 4.1.1. pont, ami a törlesztőrészlet esedékességéről szól; 13. pont, ami a forint megszűnéséről és a törvényes fizetőeszköz belépéséről szól. A törvényes fizetőeszköz megváltozása azonban nem esik a banki egyoldalú szerződésmódosítás körébe, mivel egy állami aktus megtörténtét feltételezi; 8.2. és 8.2.1 pontok, amik az előtörlesztésről szólnak; 5.5., 5.5.1. és 5.5.2. pontok, amik a szerződésszegésről szólnak, a késedelmi kamat állandó mértékét szabályozzák; 5.6. és 5.6.1. pontok, amik kizárólag tájékoztatást adnak;

- az általános lakossági ÁSZF-ek körében: 1.4., 1.5., 1.7., 11.1. pontok, amik rögzítik, hogy a bank jogosult egyoldalúan módosítani a hiteldíjat, erről köteles tájékoztatni az ügyfeleket, hogy élhessenek felmondási jogukkal. A módosítási okok tekintetében azonban nem tartalmaznak rendelkezéseket, ezért ezen pontok alapján nem is módosította a hiteldíjat, csupán rögzítette az egyoldalú hiteldíj-módosítás jogosultságát, ami jogszabály által meghatározott (megengedett) jog puszta rögzítése; 2.5., 2.5.1., 2.5.2. és 2.5.3. pontok: a hiteldíj-módosításról történő tájékoztatást szabályozzák; 2.20. utaló szabály, rögzíti az egyoldalú hiteldíj-módosítás feltételeit, célja az ügyfél tájékoztatása; 1.10. pont az-vel 2008-ban történt egyesülés miatt a két pénzügyi intézmény rendszereinek összehangolása kapcsán szól az ÁSZF-ek módosításáról, ez a pont időben nem tartozik a törvény hatálya alá; 9.1.1.2. pont szerint az üzletfél köteles valós és pontos információkat megadni, tehát perbeli relevanciája e pontnak sincs; 1.1. pont, ami az üzletszabályzatot inkorporálja az üzletfelekkel létesített jogviszonyba; 1.2. pont az ÁSZF-ek elérhetőségéről szól; 1.3. pont az üzletfélnek nyújt tájékoztatást az üzletszabályzatok helyes alkalmazásáról; 12.7.1., 12.7.2., 12.7.3., 12.7.4. és 12.7.5. pontok az üzletfél szerződésszegése esetére biztosítanak jogot a banknak a törlesztő-részlet átváltására, a kamat alakulására. Ez a pont szerződésszegésről szól és nem a bank egyoldalú hitel-díj módosításáról; 13., 13.1., 13.2. és 13.3. pontok a fentihez hasonlóan a szerződésszegéshez kapcsolódnak; 20., 20.1. és 20.1.1. pontok jogszabály által meghatározott jogosultságot rögzítenek; 20.1.2. pont az üzletfelet védő rendelkezés; 20.4.1. pont a hiteldíj-módosításról nem szól; 20.4.1.1. pont az üzletfelet védi; 22.7.1.1. pont - a kamatmódosítás rögzítése önmagában nem lehet tisztességtelen, azt jogszabály teszi lehetővé; 22.7.2.1. pont a szerződés tartalmát állapítja meg, amit jogszabály tesz lehetővé, nem módosításról szól; 22.1.1. pont, ami az üzletfél hitelképességének vizsgálatáról szól; 12.2. pont a hitelképesség változásáról, a fedezetnek az üzletfélre visszavezethető okból történő elvesztése miatti módosításról szól;

- az általános üzletszabályzat felperes által beidézett szakasza kizárólag a kondíciós lista üzletszabályzat részévé minősítését, illetve az üzletszabályzat módosítását tartalmazza, ezért ezen kikötések egyáltalán nem tartoznak a hiteldíj egyoldalú módosításának körébe, ekként perbeli relevanciájuk sincs. A jelen eljárásra is azért volt szükség, mert az alperes joga, hogy az üzletszabályzatait módosítsa.

Érdemi ellenkérelmének IV. pontjában részletes áttekintést adott az egyoldalú szerződésmódosítás ágazati szabályozásáról 2004. május 1-jétől, a tisztességtelenség jogszabályi kereteiről 2004-2014. között, a bírói gyakorlat alakulásáról a tisztességtelenség körében, és a tisztességtelenség EU-jog alapján történő vizsgálatáról, az V. pontban pedig a perbeli tisztességtelenség közgazdasági tartalmáról.

Az ellenkérelem VI. pontjában a (MNB)/PSZÁF és az árazási elvek szerepét részletezte: a jogalkotó úgy rendelkezett, hogy a bankok kamatképzési gyakorlatát a pénzügyi felügyeleti szerv ellenőrizze. Ennek megnyilvánulásként a bankok kamatmódosítási gyakorlatának ellenőrzését a jogalkotó már az árazási elvek útján kötelezően előírta, vizsgálta a felügyelet (már az árazási elvek előtt is) a kamat/költség/díjmódosításának indokoltságát. A működését a perrel érintett időszakban a PSZÁF, mint felügyeleti szerv, 2013. október 1-jétől pedig az MNB folyamatosan ellenőrizte. A felügyeleti szerv több esetben kifejezetten az egyoldalú szerződésmódosítások gyakorlatát vizsgálta, minden olyan jogosítvánnyal rendelkezve, ami alapján - a Hpt. és a Ptk. tisztességtelenségi szabályai alapján, az egyoldalú kamatemeléssel összefüggésben - valamennyi részletre kiterjedően vizsgálatot folytathatott le. A PSZÁF megszűnését követően az MNB hatósági jogkört kapott, ellenőrzési és szankcionálási jogosultságot. A felügyeleti szerveknek rendelkezésére állt valamennyi ÁSZF-je, illetve árazási elvei, vizsgálták és ezáltal ismerték az általa alkalmazott módszereket, eljárásokat, és jogszabálysértést ne állapítottak meg. Ezért arra sincs lehetőség, hogy a korábban jogerősen lezárt vizsgálatokkal szemben egy utólag kreált speciális peres eljárásban ezek a közigazgatási eljárások felülvizsgálatra kerüljenek. Hangsúlyozta, hogy a per tárgyát képező szerződéses kikötések a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelnek, így azok

tisztességtelensége nem állapítható meg. Tételeken kifejtette álláspontját az egyes elvekkel kapcsolatosan.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvéről úgy nyilatkozott, hogy az gyakorlatilag a transzparencia követelményét jeleníti meg, és általánosságban azt a követelményt támasztja a szerződéssel szemben, hogy abból egyértelműen és világosan kiderüljön a fogyasztó számára, hogy az adott szerződéses feltétel milyen következményekkel jár reá nézve a szerződés időtartama alatt, illetve, hogy ezen szerződéses feltétellel kapcsolatban milyen jogai és kötelezettségei vannak. E körben azt kell vizsgálni, hogy a szerződéses rendelkezés szerkezetileg és nyelvtanilag a fogyasztó számára érthetően tartalmazza-e a módosítás lehetőségeit, feltételeit.

A tételes meghatározás elvére vonatkozóan előadta, hogy ezt a követelményt a DH.1. törvény az ok-listával azonosítja, azaz, hogy legyen ok-lista és az zárt jellegű legyen. Hangsúlyozta, hogy ezt a kérdést is kógens jogszabály rendezte. A Hpt. 2010. január 1-je előtti szabályai csak azt követelték meg, hogy az egyoldalú kamatmódosítás feltételei a szerződésben rögzítésre kerüljenek, 2010. január 1-jétől az árazási elvek, 2010. december 18-tól a részletes ok-lista megjelenítését írta elő jogszabály. Amennyiben az egyoldalú szerződésmódosítást biztosító rendelkezések ok-listát tartalmaznak, akkor a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdés b) pontja és a 2/2010. PK vélemény szerint a tételes meghatározás elvének megfelelnek. Az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító rendelkezései tartalmaznak ok-listát, az okok taxatív felsorolásra kerültek a szerződésben, zárt rendszert képeznek. A 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjai által támasztott követelményeknek is megfelelnek az általa alkalmazott ok-listák.

Az objektivitás elve alapján azt kell vizsgálni, hogy vajon az egyoldalú szerződésmódosítási feltételek ráhatásától függetlennek minősíthetőek-e. Kiemelte, hogy csak adott okra vonatkozik az objektivitás elve, tehát annak esetleges hiánya is csak legfeljebb ezen ok vonatkozásában eredményez tisztességtelenséget és semmisséget, de nem érinti magát a kamatváltoztatás jogát. A referencia kamat alkalmazása önmagában megfelel az objektivitás feltételének, hiszen annak megállapítása minden esetben egy formalizált és ekképpen objektív tényezőkön alapuló eljárás eredménye. A 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelet kógens rendelkezéseinek megfelelő ok-lista tisztességtelensége nem állapítható meg.

A ténylegesség és arányosság elve körében az vizsgálandó, hogy az egyes módosítási feltételek tényleges, arányos módosítást tesznek-e lehetővé. Az ok-lista megfelel a ténylegesség elvének, amennyiben az abban meghatározott feltételek a kamatra, díjra, költségre ténylegesen és a változásnak megfelelő mértékben hatást gyakorolnak. Az arányosság elvének célja, hogy egyoldalú szerződésmódosítást követően a fogyasztó számára biztosítsa annak a lehetőségét, hogy ellenőrizhessen a pénzintézet általi módosítás indokoltságát és arányosságát a feltétel változásához képest, annak megfelelt-e a módosítás mértéke. Az a körülmény, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége a finanszírozáshoz szükséges költségek, illetve a hatósági rendelkezés és jogszabályváltozás kapcsán a pénzügyi intézmény számára a költségek változását teszi lehetővé, biztosítja a ténylegesség és arányosság elvének teljesülését hiszen ezek olyan objektív, külső tényezők, amelyek utólag összegezhetőek, ezáltal ellenőrizhető, hogy indokolt volt-e a kamat módosítása, és arra a megfelelő mértékben került-e sor.

Az átláthatóság elve akkor teljesül, ha a fogyasztó előre láthatja, hogy milyen feltételek teljesülése esetén, milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá áthárítására. Az átláthatóság elvének meghatározásánál a DH.1. törvény az előre kalkulálhatóságot, mint feltételt írja elő. Vélekedése szerint a jogalkotó az átláthatósági kritériumot is a 2/2012. PK vélemény indokaival egyezően kívánta érvényesíteni. Hangsúlyozta, hogy a referencia kamat kikötéses konstrukció nem valósít meg egyoldalú szerződésmódosítást. Az előre kalkulálhatóság képletszerű meghatározása a változó kamatozású hitelszerződések esetén teljesíthetetlen, így csak az európai joggyakorlat szerint végezhető el az átláthatóság tesztjének lefuttatása, ami lényegében megfelel a transzparencia követelményének. Az átláthatóság elve nem keletkeztet önálló, plusz feltételt, az egy formai

kritérium, melyben lényegében egyesülnek a fenti kritériumok körében kifejtettek, azok kvint esszenciájának tekinthető.

A felmondhatóság elve akkor teljesül, amennyiben a kikötés biztosítja egyoldalú szerződésmódosítás esetére a fogyasztó számára a szerződés felmondásának, megszüntetésének lehetőségét, azonban ezen kívül további feltételt nem szab. Az ÁSZF mind abban az esetben megfelelő jogvédelmet biztosít az adósnak, ha az a felmondási jogot az egyoldalú kamatemelés esetére kifejezetten deklarálja, illetve, ha az egyoldalú kamatemelés esetére azonnali és teljes előtörlesztési jogot biztosít, tekintettel arra, hogy a magyar jogrendszerben a felmondás a szerződést megszünteti, melynek következtében a felek minden tartozása azonnal esedékessé válik, ugyanezen joghatás kiváltására alkalmas a teljes előtörlesztés jogának gyakorlása is.

A szimmetria elvével kapcsolatban előadta, hogy a Hpt. 2010. augusztus 1-jén hatályba lépett módosítása a Hpt. 210. § (3) bekezdését azzal egészítette ki, hogy ha a feltétel változása a kamat-, díj-, vagy költségelem csökkentését teszi indokolttá, azt is érvényesíteni kell. A feltételek fogyasztó javára bekövetkező kedvező változása fogyasztó javára történő érvényesítésének kötelezettsége ekként kógens jogszabályi előírássá vált, amelyre a fogyasztó közvetlenül hivatkozhat, erre tekintettel a szimmetria elve nem tisztességtelenségi kérdés.

Indítványozta nyelvi szakértő kirendelését annak igazolására, hogy a perbeli szerződéses kikötések megfelelnek az egyértelmű megfogalmazás elvének, valamint közgazdasági szakértő kirendelését annak igazolására, hogy a támadott szerződéses kikötések szerinti módosítási okokra ráhatása nincs, azok tényleges hatással bírnak az ügyleti kamat, költség, díj mértékére, arányosak és átláthatóak.

Az elsőfokú bíróság a 2015. június 19-én kelt 3.G.41.341/2015/9. számú ítéletével az ítélet rendelkező részében megjelölt termékek vonatkozásában az ott megjelölt időszakokban és dokumentumokban alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességtelenségét és ezért érvénytelenségét megállapította, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A „..... Új Otthon” elnevezésű termékre vonatkozó szerződéses pontok és a 2015. május 28-i tárgyaláson hozott végzéssel nem érintett, a rendelkező részben rögzített pontok tekintetében a pert megszüntette. Kötelezte az alperest az államnak 750.000 forint le nem rótt illeték megfizetésére. Rendelkezett a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 750.000 forint kereseti illeték állam általi viseléséről, valamint a felek felmerült költségeik maguk általi viseléséről.

Az ítélet általános indokolásában rögzítette, hogy a kereset a rendelkező részben érvénytelenné nyilvánított általános szerződési feltételek tekintetében alapos, azt meghaladóan alaptalan. Az ítélet rendelkező részében a keresetlevélben megjelölt, és annak mellékletét képező kivonatban szereplő általános szerződési feltételekben meghatározott szerződéses pontokat egyes esetekben pontosította, és a felperes, valamint az alperes tárgyaláson tett egyező nyilatkozata alapján a kivonatban szereplő sorszámától eltérően állapította meg, figyelemmel arra, hogy a felek egyező nyilatkozata értelmében az alperes által fogyasztók részére közzétett általános szerződési feltételekben a szerződéses ponthoz képest elírási hiba folytán más sorszámozással határozta meg a felperes a keresetlevélben, illetőleg a melléklet kivonatában szereplő általános szerződési feltétel sorszámát. Azokban az esetekben, ahol a felperes a keresetlevélben, illetőleg a kivonatban egyes szerződéses pontok sorszámozását vagy egyéb adatot, így az alkalmazás, illetőleg hatályosság időszakát eltérően adta meg, a felperes tárgyaláson tett nyilatkozata értelmében a kivonatban szereplő adatokat tekintette irányadónak, és mind az ítélet rendelkező részében, mind a tényállásban a sorszámozást és a hatályosság időszakát a kivonatban rögzítettek szerint állapította meg. Az ítélelhozatal során értékelte azt a körülményt is, hogy a felperes által perbe hozott általános szerződési feltételek rögzített tartalmát, annak időállapotát az alperes nem vitatta, ezért azt valós tartalmúnak fogadta el, erre vonatkozó további bizonyítási eljárás lefolytatás nélkül. A továbbiakban a jelen perben alkalmazandó jogszabályi rendelkezések idézését követően kifejtette, hogy a jelen eljárás kereteit, a peres felek személyét, a per tárgyát a DH.1. törvény 1. § (1a) bekezdése, a 4. § (2a) bekezdése, a 6. § (2) bekezdése,

valamint a DH.2. törvény 36. § (2), (3) és (4) bekezdése határozza meg úgy, hogy a 2004. május 1-je és a DH.1. törvény hatálybalépésének napja, azaz 2014. július 19. között kötött fogyasztói kölcsönszerződések esetében a felügyeletet ellátó jogosult és köteles a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek alapulvételével a kölcsönszerződés jogosultjaként fellépő pénzügyi intézménnyel szemben pert indítani a 2010. november 26-át követően közzétett ÁSZF-ek, vagy az ÁSZF-ek 2010. november 26-át követően közzétett módosításai vonatkozásában, a 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre figyelemmel a szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapítása iránt, a forint alapú fogyasztói kölcsönszerződések, vagy a pénzügyi intézmény és a fogyasztók között létrejött deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel, vagy kölcsönszerződések, pénzügyi lízingszerződések esetében, ha annak részévé a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel vált. Ezen szabályozásra figyelemmel a felperes a tisztességtelenség és érvénytelenség megállapítását kizárólag a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés tekintetében kérheti, tekintettel arra, hogy a DH.1. és DH.2. törvény ezek vonatkozásában állította fel a felperes tisztességtelenség és érvénytelenség megállapítása iránti anyagi jogi igény jogosultságát. Mindazok a szerződési feltételek, amelyek nem az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést tették lehetővé, a tisztességtelenség és érvénytelenség megállapítása körében nem tartoznak a DH.1. és DH.2. törvény hatálya alá, azaz a keresettel nem támadhatók a jelen perben.

A felperes a tárgyaláson a keresettel támadott általános szerződési feltételek körét szűkítette, ezért a per megszüntetésre is figyelemmel a továbbiakban érdemben a tárgyaláson meghatározott pontok tekintetében vizsgálta azok tisztességtelensége és érvénytelensége fennálltát vagy fenn nem álltát. A DH.2. törvény 36. § (2) bekezdése értelmében nem a szerződési feltételek Ptk. 209/A. §-a szerinti tisztességtelensége vizsgálatát kellett elvégeznie, hanem a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott, és taxatív felsorolt feltételnek való megfelelés vizsgálatával a felperes bizonyítási kötelezettsége mellett a feltétel tisztességtelenségét kellett vizsgálnia. A vizsgálatának mércéjét a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése, jogkövetkezményét a DH.2. törvény 36. § (3) és (4) bekezdése határozza meg és vonja korlátok közé, melynek hátterét a 2/2014. PJE, és az abban megjelölt 2/2012. PK vélemény 6. pontjában megfogalmazott elvek adják meg.

A szerződéses kikötés tisztességtelensége és érvénytelensége megállapításához a felperesnek azt kell bizonyítania, hogy az általa perbe hozott szerződéses kikötés nem felel meg a 4. § (1) bekezdése szerinti bármelyik feltételnek. Rámutatott, hogy a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdés a) pontja szerinti egyértelmű és érthető megfogalmazás elve körében az átlagfogyasztó mércéjén keresztül kell a világos és érthető tartalom vizsgálata során a szerződési kikötés egyértelműségét, és érthető megfogalmazását vizsgálni. Az a lényeges támpont, hogy az általános szerződési feltétel a fogyasztó számára áttekinthető szerkezetben jelenik-e meg, és hogy a kikötés az ügylet sajátosságai által indokolt szakmaiságon kívül az átlagfogyasztó számára közérthető stílusban, és olvasható formátumban került-e megszövegezésre. A tételes meghatározás elvének való megfelelés a módosításra okot adó körülmények teljes körű, nem példálózó, kimerítő felsorolása egy olyan zárt rendszerben, amelyben a figyelembe vehető tények és körülmények köre utólag nem bővíthető. Az objektivitás elve megköveteli, hogy az előre tételesen meghatározott kikötések külső körülményt határozzanak meg, amelyre a pénzügyi intézmény ráhatással nincsen. A ténylegesség és arányosság elve megköveteli, hogy az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen hatást gyakoroljanak a szerződésben meghatározott kamatra, díjra, költségre, és az emelés mértéke a körülményváltozásnak megfelelő mértékű legyen. Azonban csak a konkrét módosítás során vizsgálható, hogy a díjemelés alapjául szolgáló körülményváltozás ténylegesen hatással volt-e, és milyen mértékben a díjemeléssel érintett költségelemre. Az átláthatóság (transzparencia) elve körében kifejtette, hogy a 2/2012. PK véleményhez képest a DH.1. törvény alapját képező 2/2014.(VI.16.) PJE határozat részletesebb értelmezést tartalmaz. E szerint az egyoldalú

szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a hivatkozott PK véleménynek megfelelő ok-listában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére, egyben szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor. Utalt e körben az Európai Unió Bírósága C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében írtakra is. A felmondhatóság elvének akkor felel meg a szerződéses kikötés, amennyiben a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére biztosítja a fogyasztó számára a felmondás reális lehetőségét. A felmondás jogának tisztességes lehetővé tétele a fogyasztó számára reális alternatívát kell, hogy biztosítson a szerződésmódosítással szemben. A szimmetria elvének a szerződési feltétel abban az esetben tesz eleget a DH. 1. törvény 4. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel, amennyiben nem zárja ki, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön. Ez utóbbi két elvvel kapcsolatosan kifejtette, hogy amennyiben kógens jogszabály a szerződés tartalmává teszi a szimmetria érvényesítését, illetőleg az egyoldalú felmondás lehetőségét a fogyasztó javára, úgy ebben az esetben már nem szükséges a pénzügyi intézménynek az általános szerződési feltételekben, vagy a kölcsönszerződésben kifejezetten erre vonatkozó szerződéses kikötést megfogalmaznia, tekintettel arra, hogy az erre vonatkozó kógens jogszabályi feltétel a szerződés részévé válik. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerződéses kikötés tisztességességének megállapításához mindegyik feltételnek való megfelelés szükséges, míg akár egy feltételnek való meg nem felelés esetében a bíróság a szerződéses kikötés tisztességtelenségét és érvénytelenségét állapítja meg.

Elsődlegesen az átláthatóság, illetőleg az ahhoz szorosan kapcsolódó egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének való megfelelést tartotta vizsgálándónak. Rögzítette, hogy a felperes által perbe hozott tisztességtelennek és érvénytelennek nyilvánítani kért általános szerződési feltételek esetében ott, ahol az általános szerződési feltétel nem a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott egyoldalú kamat-, díj-, és költségemelés lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötés, hanem fogalommeghatározást, definíciót tartalmaz - így például a referencia kamatláb fogalom meghatározását, vagy a THM meghatározását rögzíti, vagy nem egyoldalú díjemelésre feljogosító szerződéses rendelkezés, hanem az adós, azaz a fogyasztó kizárólagos kérelmére történő módosítást tartalmazó rendelkezés, esetleg kizárólag közös módosításra feljogosító rendelkezés, vagy az általános szerződési feltétel közzétételére, megismerésére vonatkozó szabály, vagy a hirdetés, kamattájékoztató meghatározására vonatkozó tájékoztató jellegű felsorolás - a keresetet elutasította. Azoknál a perbe hozott általános szerződési feltételeknél, amelynek tárgya nem az egyoldalú kamat-, díj-, és költségemelésre feljogosító szerződéses rendelkezés, a felperesnek keresetösségi joga nincsen, ezért ennek hiányában a keresetet elutasította.

Az egyes kikötésekre vonatkozó részletes indokolást a következők szerint adta meg.

Az alperes által alkalmazott I-II. termék (B-276 deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés és B-276 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2010. augusztus 4. és 2012. október 24. között (1-29. időállapot) alkalmazott, perbe hívott kikötésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy az A/1. szabályozási szint (blanketta szerződés) 4. pont 1. bekezdése tisztességtelen, a Magatartási Kódexben szereplő ok-listára, feltételekre utal, az ügyfelek nem biztos, hogy ismerik a Magatartási Kódexet. A kódex nem része magának a szerződésnek, és nem kerül az sem megjelölésre, hogy a kódex mely pontjának változása esetén alkalmazandó a szerződéses kikötés. A szimmetria elve is sérül. A hivatkozott bekezdés a 3. időállapottól megváltozott, már nem tartalmazza a Magatartási Kódexre hivatkozást, így ezen pont tisztességtelensége már nem állapítható meg. Ezen pont ugyan továbbra is tartalmazza, hogy a kamatkedvezmény megszűnésével egyidejűleg a bank jogosult a kölcsön törlesztőrészletét egyoldalúan az adott kamatperióduson belül is módosítani. A módosítás azonban a kedvezmény lejártá miatt lehetséges, a kedvezmény lejártát pedig a felek már a szerződésben rögzítik, így ugyan

a fizetendő összeg módosul, de a szerződés maga nem. A pont utal a kondíciós listára, illetve arra, hogy a kondíciós lista változhat, így ugyan kapcsolódik az egyoldalú szerződésmódosításhoz is, de a hét alapelvvel nem vethető össze. Ezen pont további 3., 4. és 5. bekezdései nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá, azok alapján ugyanis nincs lehetősége a banknak egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést végrehajtania. Az, hogy a kölcsön kamatának mértéke a mindenkori kondíciós lista alapján változhat, nem jelenti azt, hogy ezen pont alapján változhatna a kamat mértéke, hiszen itt csak arra hívja fel a bank a figyelmet, hogy az aktuális kamat a kondíciós listában található. A kamatkedvezmény megszűnésekor valóban módosulnak a fizetendő kamatok, de ez nem tekinthető szerződésmódosításnak, hiszen a szerződés alapján ez a módosulás automatikusan áll be.

A 8. pont deklarálja, hogy a Lakossági Üzletág ÁSZF-ben (LÜÁSZ) szereplő feltételek, illetve körülmények bekövetkezése esetén a bank egyoldalúan jogosult az adós számára kedvezőtlenül módosítani a hiteldíjat, ez a rendelkezés azonban csak utal az ÁSZF-ben foglaltakra, így az önmagában a hét elvnek nem feleltethető meg. Kifejezetten helyes, ha a blankettaszerződésben felhívja a bank a fogyasztó figyelmét arra, hogy a LÜÁSZ-ban találhatók olyan pontok, amelyek alapján a hiteldíj egyoldalúan módosítható. Amennyiben azonban a LÜÁSZ-ban szereplő feltételek tisztességtelenek lennének, úgy ez az utaló szabály kiüresedik, hiszen nem állnak rendelkezésre azok a feltételek, amelyek alapján módosítani lehetne a hiteldíjat.

A 8. pont a 3. időállapottól már csak annyit tartalmaz, hogy az egyoldalú módosítás feltételei hol találhatók meg. Önmagában a deklaráció a DH.1. törvény hatálya alá tartozik, de tisztességtelennek nem tekinthető. A 15.3. pont pedig szintén csak utaló szabályt tartalmaz, ezen pont alapján a kondíciós lista, illetve a hiteldíj nem módosítható. A 15.5. pont nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, mert gyakorlatilag csak felsorolja, hogy milyen szabályozók vonatkoznak az adott kölcsönszerződésre.

A késedelmi kamatot szabályozó 13.1. pont szintén nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, ugyanis az üzleti kamat változásáról nem ezen rendelkezés szól.

A 13.1. pont a 3. időállapottól kiegészült szövege sem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá.

A B/1. szinten található 6.1. pontnak a per megszüntetéssel nem érintett rendelkezései nem tekinthető tisztességtelennek, csak utaló szabályt és kedvezményt biztosító rendelkezéseket tartalmaznak, illetőleg az utolsó bekezdése csak azt jelöli meg, hogy hol találhatók a bankszámlavezetéshez kapcsolódó díjak és költségek, ez önmagában nem ad lehetőséget a hiteldíj módosítására.

A 6.2. pont nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá.

A 6.3. pont egy deklarációt tartalmaz, illetve egy bank felé fennálló korlátozást, mely szerint mik azok a hiteldíj elemek, amelyek egyáltalán nem változtathatók és azoknak mi a maximális mértéke, illetve rögzíti, hogy a díjak és költségek mértékét a szerződés mely része tartalmazza. Ez alapján önmagában emelésre nem kerülhet sor, azonban az hogy a szabályozás mértékének a maximuma kikerül egy másik dokumentumba, a szerződést minden indok nélkül bonyolítja, az átláthatóságot igen megnehezíti a fogyasztó számára, így ezen rendelkezés tisztességtelen. A felperes a 2011. február 21-től kezdődő időállapotban már nem szerepelteti, így ezen pont tisztességtelenségét csak az 1. és 2. időállapotban állapította meg.

A B/1. szint 8. és 15.3. pontja tekintetében az A/1. szint azonos pontjainál írtakra utalt.

A C/1. szint 5. pont tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak, mivel csak azt jelöli meg, hogy mi tartalmazza a kezelési költség mértékét, és felhívja a fogyasztó figyelmét arra hogy ez a díj változhat, de a változásra okot adó feltételek itt nem találhatók. Önmagában az, hogy deklarálja a bank, hogy lehetősége van a hiteldíj módosítására, nem tekinthető tisztességtelennek. Az 5. pont 3. időállapottól már egyáltalán nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely egyoldalú szerződésmódosítást tenne lehetővé, így ennek tisztességtelensége nem állapítható meg. A 22. és 23. időállapotban érdemi változás, hogy a 12. pont bekerült a kölcsönszerződésbe, ami a részbeni, vagy teljes előtörlesztésről szól. Azonban az csak utaló szabály, arra utal, hogy a „Lakossági

Ingatlanfedezetes Hitelek Általános Szerződési Feltételei" című dokumentum tartalmazza a szabályokat, míg a díj mértéke a kondíciós listában található meg. Ezen pont alapján a szerződés egyoldalú módosítására a banknak nincs lehetősége, így a tisztességtelensége nem állapítható meg. Az ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jei 2.2. pontját sem találta tisztességtelennek, hiszen ismét egy deklaráló rendelkezésről van szó.

A 4.1.1. pont keresettel fenntartott 2. bekezdése tisztességtelenségét azért kellett megállapítania, mert annak van olyan rendelkezése, amely arról rendelkezik, hogy mi történik abban az esetben, ha a forint, mint fizetőeszköz Magyarországon megszűnne törvényes fizetőeszköz lenni. Azonban ennek a szabályai annyira „nagyvonalúan” kerültek meghatározásra, hogy az egyértelműen sérti az átláthatóság elvét. (Ugyanezen pont 1. és 3. bekezdései nem képezik a kereset tárgyát, mivel azoktól a felperes elállt.)

Az 5.2., 5.2.1., 5.2.1.1. és az 5.1.1.2. pontok egymással szerves egységet képeznek, és ezen rendelkezések tisztességtelének, ugyanis azok összességükben sértik többek között az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét. Egy átlagfogyasztótól nem várható el, hogy tisztában legyen a refinanszírozási kamatlábak fogalmával, és annak jelentőségével, a pénzügyi indexek fogalmával, sőt továbbá a tételes meghatározás elve és az átláthatóság elve is, azt sem láthatja előre a fogyasztó, hogy milyen mértékben kerülhet sor egyes tényezők változása esetén a terhei növekedésére.

Az 5.2.2.1., 5.2.2.2., 5.2.1.2., 5.2.1.3. és 5.3. pontok tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak.

Önmagában a 7.2. pont alapján szintén nincs lehetőség a hiteldíj megváltoztatására, ez a pont azokat a szabályokat rögzíti, amik az egyoldalú szerződésmódosítás esetén a fogyasztót megillető azonnali felmondás jogát biztosítják. A szerződés ezen pontja biztosítja a felmondhatóság elvének érvényesülését. A fogyasztó rendelkezésére álló „több mint 65 nap” már valós lehetőséget nyújt az ügyfélnek arra, hogy valóban meg tudja szüntetni a bankkal szerződéses kapcsolatát.

A 10.8. pont nem ad lehetőséget önmagában a hiteldíjak módosítására, így az nem tartozik a törvény hatálya alá, az ügyfél elötörlesztésére rendelkezést tartalmazó 6.3.1. pont ugyancsak nem.

A 3. időállapottól a 2.5. pont bekerült a kivonatba, ezen pont azonban tisztességtelen, ugyanis a támogatás megszüntét követő kamatperiódusra érvényes kamat mértékét a bank egyoldalúan jogosult meghatározni, azonban nincs rögzítve, hogy mi alapján, mihez kötötten, így séri az átláthatóság elve.

Az I. termék 26., 28. és 29. időállapotában a kivonat tartalmazza a 4.4.1. pontot, ezen pont tisztességtelensége azonban nem állapítható meg, mivel nem biztosít szerződésmódosítási lehetőséget a bank számára.

A harmadik szabályozási szint, általános lakossági ÁSZF tekintetében az 1.10. pontot érvénytelennek tekintette, ugyanis abból nem derül ki, hogy pontosan milyen esetekben lehetséges a szerződéses rendelkezések megváltoztatása, még utalás sincs arra, hogy a szerződésmódosítás feltételei esetleg a szerződés más pontjában részletesen szabályozásra kerülnek-e. Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, a tételes megfogalmazás elvének, az átláthatóság elvének és az objektivitás elvének sérelmét állapította meg.

Az 1.4. pont tisztességtelenségét nem állapította meg, ugyanis ez a rendelkezés csak deklarálja és megadja a jogot a banknak az egyoldalú szerződésmódosításra, de a feltételeket nem ez a pont szabályozza. Rámutatott, hogy a kedvezőtlen módosításokról való tájékoztatás szabályai ugyan kapcsolódnak a törvény hatálya alá vonható szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses kikötésekhez, de ezen kikötések tisztességtelensége mellett felállított vélelem hiányában automatikusan nem állapítható meg tisztességtelenségük.

Az 1.5. pont is kapcsolódik a szerződés egyoldalú módosításához is, de nem ezen pont alapján történik a módosítás, így önmagában ennek a tisztességtelensége vélelem hiányában nem állapítható meg. Az 1.7. pont ugyancsak kapcsolódik a szerződés módosításához, de ez csak a felmondás jogát

teremti meg az ügyfél részére, az pedig nem teszi tisztességtelenné, hogy amennyiben az ügyfél nem fogadja el a módosításokat, akkor lehetőség van arra, hogy a módosítások nélkül továbbra is a szerződés hatályban maradjon, azaz a fogyasztónak a bank megengedje azt, hogy ő a régi szerződési feltételek mellett tarthassa fenn jogviszonyát a bankkal. Ugyancsak nem állapítható meg a 2.5., 2.5.1., illetve a 2.5.2. és 2.5.3. pontok tisztességtelensége, ezen pontok alapján ugyanis önmagukban nem kerülhet sor a fogyasztói terhek növelésére. A 2.20. pont egy egyértelmű utaló szabályt tartalmaz.

A 9.1.1.2. pont tekintetében rámutatott, hogy nem kerül szabályozásra, hogy a hitelképesség milyen mértékű változása ad okot a szerződésmódosításra, vagy megszüntetésre, így sérül az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve.

A negyedik szabályozási szint Általános Üzletszabályzat 1.4. pontja tisztességtelenségét nem állapította meg.

Az Általános Üzletszabályzat 1.5. pontja tisztességtelenségét megállapította, az ugyanis nem felel meg az objektivitás elvének, és az átláthatóság elvének sem. A fogyasztó nem láthatja előre, hogy milyen új szolgáltatásokat fog bevezetni a bank, amelyek akár az ő költségterhére is kihatással lehetnek, és azt sem tudhatja előre, hogy ezek milyen mértékben lesznek kihatással az ő terheire.

A 2012. október 25. és 2014. március 14. között alkalmazott kikötésekkel - 4., 5., 8 és 13.1. pontok 3. időállapottól kezdődően, a 6.1. pont, a 6.2. pont, a 15.3., illetve 15.5. pontok - kapcsolatban utalt a korábban kifejtettekre. A második szabályozási szint, ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jei rendelkezések a 3. időállapottól nem változtak. A harmadik szabályozási szint, Általános lakossági ÁSZF-ek tartalma érdemben szintén nem változott. A 9.1.1. és 9.1.2. pontok tisztességtelensége nem állapítható meg. A negyedik szabályozási szint keresetet érintő rendelkezései nem változtak, így e körben ugyancsak a korábbiakra utalt.

A 2014. március 15. és 2014. július 21. között (47-50. időállapot) alkalmazott blankettaszerződéses kikötésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy a 4. pont a 3. időállapottól kezdve nem tekinthető tisztességtelennek, az már csak a kamatperiódus időtartamát rögzíti, az 5. pont csak a kedvezményt rögzíti, a 8. pont csak tájékoztatja az ügyfelet, hogy hol található még az egyoldalú módosítás feltételei. A 12. ponttal kapcsolatban visszautalt a 22-23. időállapothoz kifejtettekhez. Rögzítette, hogy a 6.1., 6.2., 13.1., 15.3. és 15.5. pontok szövege nem változott.

A második szabályozási szint, ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jeivel kapcsolatban arra a következtetésre jutott, annak 6. pontja, illetve 6. alpontjai egymással egységet képeznek, azok csak együttesen bírálhatók el. A 6.1., 6.1.1., 6.1.1.1., 6.1.1.2., 6.1.1.3. és 6.1.1.4. pontok nem felelnek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sem, ugyanis nem kerül tisztázásra a jegybanki alapkamat emelkedésénél, hogy mely jegybank alapkamatának emelkedéséről van szó. Ez különösen problémás lehet az euró alapú hitelek esetében. Sérül továbbá az objektivitás elve és az átláthatóság elve is.

A 6.1.2. pont, illetve alpontjai, a 6.2. pont és alpontjai, a 6.4. pont és alpontjai, továbbá az 5.2.4. pont tisztességtelensége nem állapítható meg.

Az 5.2.6. pont ugyanakkor nem tisztességes, mivel nem egyértelműen került megfogalmazásra, hogy pontosan milyen jogszabályok milyen előírásairól van szó, mi alapján állapíthatja meg a bank az állami kamattámogatás időtartama lejártát követő időszakra (az ügyfél által fizetendő) kamatot.

A szerződés 5.5. pontja csak a rendelkezés csoport címét tartalmazza, így az nem tartozik e törvény hatálya alá. Az 5.5.1. pont csak egy deklarációt tartalmaz, miszerint a kamaton felül a mindenkor érvényes, vonatkozó kondíciós listában meghatározott mértékű késedelmi kamatot számít fel bármely fizetési kötelezettség elmulasztása esetén a bank. „A késedelmi kamat mértékének meghatározása nem köthető azokhoz a feltételekhez, amelyek megfelelnének a hét alapelvnek, hiszen a késedelmi kamatot gyakorlatilag a piaci viszonyok, illetve a forrásszerzési költségek, egyéb költségek nem befolyásolják, így a bíróság szerint annak ellenére, hogy azok a szabályok, amelyek alapján módosítani lehet a késedelmi kamat mértékét, nincsenek a per tárgyává téve - ha ilyen

szabályokat a szerződés egyáltalán tartalmaz - megállapítható, hogy ezen perbe hozott rendelkezés tisztességtelen, ugyanis nem tudja az ügyfél, hogy pontosan mi alapján, mikor, és hogyan jogosult módosítani a késedelmi kamat mértékét a bank. Problémát jelent továbbá, hogy nem határozza meg ezen szerződéses pont, hogy pontosan hol találhatók azok a szabályok, ami alapján a késedelmi kamat mértéke módosítható." Az 5.5.2. pont tisztességtelensége nem állapítható meg.

A 9.2. pontban foglaltak tükrében kell megítélni, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra lehetőséget adó rendelkezések megfelelnek-e a felmondhatóság elvének. Ezen szabályok azonban önmagukban nem tisztességtelenek.

A 13. pont tisztességtelenségével kapcsolatban (forint, mint törvényes fizetőeszköz megszűnése) a korábban kifejtettekre utalt.

Az 5.6. és az 5.6.1. pont tekintetében a törvény hatálya alá nem tartozást állapította meg.

A 8.2. és 8.2.1. pontok vonatkozásában az átláthatóság elve sérelmét állapította meg.

A harmadik szabályozási szint, általános lakossági ÁSZF-ekkel kapcsolatban kifejtette, hogy az 1. pont, az 1.2. és 1.3. pont nem tartozik a törvény hatálya alá. Az 1.1. pontban írt utaló szabályban foglalt nem konkrét, a módosításra lehetőséget adó szabályozást már önmaga átláthatatlanná teszi, ezért tisztességtelensége megállapítható.

A 12.2. pont nem egyoldalú szerződésmódosításról rendelkezik, így annak tisztességtelenségének megállapítására nincs lehetőség. A 12.7.1. pont sérti az átláthatóság elvét és az objektivitás elvét, ugyanis a bank diszkrecionális döntési körébe tartozik, hogy mely napon váltja át forintra a fennálló tartozását az ügyfélnek, ezzel pedig befolyásolni tudja annak forint ellenértékét. Megállapította a 12.7.2., 12.7.3., 12.7.4. és 12.7.5. pontok érvénytelenségét is, mivel ezen pontok egymás nélkül értelmezhetetlenek.

A 13. pont, illetve annak alpontjai tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak.

A 20.1.1. pont önmagában nem alkalmas az egyoldalú módosításra, itt csak tájékoztatják a fogyasztót, hogy az ő szerződésére vonatkozó egyoldalú módosítás feltételei hol találhatók. A 20.1.2. pont a fogyasztók érdekeit szolgáló szabályok, azok nem tartoznak a törvény hatálya alá.

A 20.4. pont csak egy címet tartalmaz, így az önmagában nem vizsgálható, a 20.4.1. pont a szerződésmódosítás elfogadásával kapcsolatban tartalmaz szabályokat. Ez ugyan az egyoldalú szerződésmódosítás szabályaihoz tartozik, de a tisztességtelenség vélelmének hiányára tekintettel ennek külön tisztességtelensége nem állapítható meg, hanem ezen szabály fényében kell vizsgálni a kamatmódosításra lehetőséget adó konkrét szabályokat. A 20.4.1.2. pontban található felmondás szabályai valós alternatívát kínálnak arra, hogy az ügyfél a szerződéses kapcsolatát megszüntesse a bankkal szemben abban az esetben, ha egyoldalú módosításra kerülne sor, így ezen rendelkezés tisztességtelensége nem állapítható meg.

A 22.7.1. pont (51. időállapot 22.8.1. pont) szintén csak címet tartalmaz, így azt külön vizsgálni nem lehet. A 22.7.1.1. pont (51. időállapotban 22.8.1.1. pont) tisztességtelensége viszont megállapítható annak ellenére, hogy csak egy deklarációról van szó, mivel még utalás sem történik arra, hogy milyen szabályok alapján állapíthat meg eltérő kamatlábat a bank, így sérül az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, illetve az átláthatóság elve.

A 22.7.2.1. pont (51. időállapotban 22.8.2.1. pont) és a 22.1.1. pont szintén nem egyoldalú szerződésmódosításra ad lehetőséget.

Az alperes III. és IV. terméke (B-276 deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés és B-276 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2010. augusztus 4. és 2012. október 24. között alkalmazott kikötések 1-29. sorszám alatti időállapotával kapcsolatban az I. termék blankettaszerződés rendelkezéseinél kifejtettekre utalt.

A második szabályozási szint, Ingatlan Fedezetes Termékek Különös Általános Szerződési Feltételei 5. pontja, illetve annak alpontjai szabályozzák a bank egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó jogát. Ezen pontok közül az 5.1.1. pont és alpontjai azok, amelyek csak egységesen bírálhatók el,

sértik az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás és az átláthatóság elvét. Ez utóbbit azon okból, hogy ezen szabályozásból nem állapítható meg, hogy az egyes változások esetén a kamatban milyen mértékű változások lehetségesek, az egyes tényezők milyen hatással lehetnek a kamatra.

Az 5.1.1.3. pontot nem tekintette tisztességesnek, hiszen nem tudni, hogy mit jelent a bank szerint a nagyfokú pénz- és tőkepiaci zavar, így ez sérti az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét, illetve az átláthatóság, ténylegesség és arányosság elvét.

Az 5.1.1.4., illetve az 5.1.1.5., 5.1.2.1. és 5.1.2.2. pontot nem találta a törvény hatálya alá tartozónak, míg az 5.3., 5.3.1., illetve 5.3.2. pontot tisztességtelennek.

Az 5. pont kapcsán megjegyezte, hogy az alperes III. termékének 10., 11. és 12. időállapotában és IV. termékének 27. időállapotában az 5. pont alpontjai számozása eltér, azonban azok szövege teljesen azonos, így a felsorolt pontoknál indokoltak megfeleltethetők az átszámozott pontok indokolásának.

Az 5.1. pont alpontjai helyett azonban ezen időállapotokban az 5.2.1.1. pont került peresítésre a felperes által, mely pont szabályozza a bank egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó jogát. Ezen rendelkezések tisztességtelenek, ugyanis azok összességükben sértik többek között az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét a tekintetben, hogy egyes fogalmakat nem határoznak meg, amelyekkel az átlag fogyasztónak nem kell tisztában lennie.

A 6.3.1. pontot tisztességtelennek találta az átláthatóság elvének sérelme okán, mivel nem tartalmaz arra szabályokat, vagy legalább utalást, hogy a kondíciós listában mi alapján kerül meghatározásra a díj mértéke.

A 2.2., a 7.2., a 10.8. és 4.1.1. pontok tekintetében az I. termék ugyanezen időszakban érvényes rendelkezéseire nézve írtakra utalt.

A 2.5. pont álláspontja szerint tisztességtelen, e körben is visszautalt a korábban, a kamattámogatott kölcsönök kamattámogatás lejártá utáni kamatot szabályozó rendelkezésekről kifejtettekre.

Az 5.1.1.2. pont tisztességtelenségét megállapította azzal, hogy, az nem felel meg a hét alapelvnek. Többek között sérül az átláthatóság elve is, hiszen nem tudja a fogyasztó, hogy ezek a tényezők milyen mértékben játszanak szerepet a hitel díjában, így azt sem tudhatja előre, hogy ezek változása milyen mértékben hathat közre a hitel díjának megváltozásában.

A harmadik és negyedik szabályozási szinttel kapcsolatban az ugyanebben az időszakban hatályos I. termékre vonatkozó rendelkezéseinél kifejtettekre utalt vissza.

A 2012. október 25. és 2014. március 14. között alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban valamennyi szint tekintetében az I. terméknel az ugyanerre az időszakra írtakra hivatkozott.

A 2014. március 15-től 2014. július 21. között alkalmazott (47. és 51. időállapot) érvényes rendelkezésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy az első szabályozási szint (blankettaszerződés) az I-II. termék azonos időállapotával megegyező tartalmú, így csak utal az ott írtakra.

A 2/A és 2/C szabályozási szint megegyezik az alperes I. és II. termékének megfelelő időállapotaival. A 2/B szint vonatkozásában a 6.1.2. pont és a 6.1.2. pont alpontjaiban található szerződéses feltételekkel kapcsolatban megállapította azok tisztességtelenségét, mivel nem felelnek meg többek között a tételes meghatározás elvének, de a pontosítással sem teremtődött még meg az ok-lista zártsága, továbbá sérült az objektivitás elve is.

A címet tartalmazó 5.6. pont és a csupán deklarációt tartalmazó 5.6.1. pont nem tekinthető tisztességtelennek a jogszabály alapján.

A harmadik szabályozási szint vonatkozásában a 8.2., 8.2.1., 9.2. és a 13. pontok tekintetében a korábban kifejtettekre utalt.

Az alperes V. terméke (B-665 lakáscélú forint kölcsönszerződés)

A 2012. augusztus 21. és 2012. október 24. közötti időállapot rendelkezéseivel kapcsolatban megjegyezte, hogy az első szabályozási szint 4., illetve 4.1. pontja nem tekinthető

tisztességtelennek, önmagában ezen pont alapján a szerződés nem módosítható. Ez a rendelkezés nem tartalmaz szabályokat arra nézve, hogy mi módon lehet a kamatperiódusok között változtatni a kamat mértékén. Amennyiben az a szabály, ami alapján a kamat mértéke változtatható, tisztességtelen lenne, ez a szabály gyakorlatilag kiürül, és nem lehet megváltoztatni a kamat mértékét.

A továbbiakban a késedelmi kamatra vonatkozó 4.2. pontot, a törlesztés módját szabályozó 5.2., illetve 5.2.1. pontot, az utaló szabályt - bank csak tájékoztatja az ügyfelét, hogy a módosítás szabályai pontosan hol találhatóak -, a feltételek megismerését tartalmazó 6., 6.1. és 6.2. pontot, az ügyfelet tájékoztató 4.3., 4.3.1. és 4.3.2. pontot, az ugyancsak tájékoztató jellegű 8.3., 10.3. és 10.4. pontot nem tekintette tisztességtelennek.

A 2/A szabályozási szint Ingatlan Fedezetes Termékek ÁSZF-jeivel kapcsolatban csak visszautalt a II. termék 25-29. időállapotában alkalmazott kikötéseknél írtakra.

A 2/B szinten szabályozott 6.3.1. pontot tisztességtelennek minősítette annak megfogalmazása miatt, az ugyanis sérti az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét. Nem pontosan állapítható meg ebből a pontból, és nem is kerül olyan pont felhívásra, ami az értelmezését segítené, hogy a kondíciós lista, illetve a szerződés maga tartalmazza-e az előtörlesztés díjának mértékét.

A 9.1.1., illetve 9.1.2. pontot nem tartotta a törvény hatálya alá tartozónak.

A harmadik szabályozási szint vonatkozásában megállapította, hogy az 1.1. pont 5. bekezdése sérti az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét, illetve az átláthatóság elvét. A fogyasztó ugyanis nem tudja, és itt nem is kap tájékoztatást arról, hogy milyen jogszabályok jogosítják fel a bankot az ÁSZF-ek módosítására, illetve az üzletszabályzatokban meghatározottak olyan tág fogalom, ami alapján az ügyfél nem tudja, hogy pontosan mik is azok a szabályok, ami alapján az ÁSZF-ek változtathatók lennének. A „pontegység” elvére tekintettel az 1.1. pont egészének érvénytelenségét megállapította.

Az 1.2. pont tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak tekintettel arra, hogy az csak tájékoztató a dokumentumok elérhetőségéről, az 1.3. pont pedig csak egy hierarchiát állít fel az egyes dokumentumok között.

Az 1.4., 1.5., 1.7., 2.5., 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3., 9.1.1.2., 1.10. és 2.20. pontokkal kapcsolatban visszautalt a II. termék 25-29. időállapotánál leírtakra. A negyedik szabályozási szint, általános üzletszabályzat kapcsán az I. termék első időállapotánál rögzítettekre utalt vissza.

A 2012. október 25. és 2014. március 14. között időállapotban alkalmazott feltételekkel kapcsolatban valamennyi szint tekintetében, figyelemmel arra, hogy a korábbi időállapothoz képest nincs lényeges változás, az ott korábban leírtakra utalt.

A 2014. március 15. és 2014. július 21. közötti időállapottal kapcsolatban kifejtette, hogy blankettaszerződések szintjén nincs változás a második szabályozási szint 6., 6.1, 6.1.1., 6.1.1.1., 6.1.1.2., 6.1.1.3., 6.1.1.4., 6.1.2., 6.1.2.1., 6.1.2.4., 6.2., 6.2.1., 6.2.2., 6.4., 6.4.1., 6.4.2., 5.2.4., 5.2.6. 5.5., 5.5.1., 5.5.2. pontjai kapcsán visszautalt a B-276 deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés 47-51. időállapota indokolásánál írtakra.

Az 5.6. pont, illetve az 5.6.1. pont tisztességtelensége nem állapítható meg, önmagában ezen pont alapján módosításra nincs lehetőség.

A 8.1., illetve a 8.2.1. pontok tisztességtelenek, mert nem felelnek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvének.

A 9.2. és 13. pontok és az általános lakossági ÁSZF-ek kapcsán visszautalt a B-276 lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződések 47-51. időállapotában foglaltakra.

Az alperes VI. terméke (B-665 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

Az 1-5. időállapotban alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban a következőket rögzítette.

Az első szabályozási szint - blankettaszerződés - megegyezik az V. termék első időállapotában foglaltakkal a 9. pont kivételével, melytől a felperes elállt.

A második szabályozási szint - ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jei - kapcsán megállapította a 2.5. pont tisztességtelenségét lényegében valamennyi elv sérelme okán. Rámutatott, hogy az 5. pont, illetve az 5.1., 5.1.1., 5.1.1.1., 5.1.1.1.1., 5.1.1.1.2., 5.1.1.1.3., 5.1.1.3. pontok egységet alkotnak, az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét teremtik meg. Több helyen nem felel meg a kikötés az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, hiszen a fogyasztónak nem kell tudni, hogy mi az a swap hozamgörbék egymáshoz történő elmozdulása. Sérül továbbá a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság elve is.

Az 5.1.1.2. pont (B/2. szint) szorosan kapcsolódik az előbbi szabályozáshoz, itt azonban a kamaton kívüli egyéb járulékok mértékének a módosítása került szabályozásra. Itt is sérül többek között a tételes meghatározás elve, hiszen a bank működési költségeinél megtalálhatók a „különösen” „stb.” fordulatok, így ez nem alkot zárt rendszert. Sérül az objektivitás elve is, hiszen a bank informatikai rendszerei, belső folyamatai, eljárási-, működési és kockázatvállalási szabályainak változására természetesen a banknak ráhatása van.

Az 5.1.1.3. pont tisztességtelensége ugyancsak megállapítható, ez a kikötés nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, a ténylegesség és arányosság elvének, illetve az átláthatóság elvének. Az 5.1.1.4., 5.1.1.5., 5.1.2., 5.1.2.1., 5.1.2.2., 5.3., 5.3.1. és 5.3.2. pontokat nem tekintette tisztességtelennek.

A 6.3.1. pont (B/2. szint) tisztességtelenségét megállapította, mivel az nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének. Ugyancsak előtörlesztés esetén jut szerephez ezen pont, de a fogyasztó terhei elnehezülhetnek azzal, hogy az előtörlesztést csak magasabb díjért tudja végrehajtani, mint esetlegesen a szerződés megkötésekor gondolhatta.

A 2.2. pont tisztességtelensége nem állapítható meg tekintettel arra, hogy ezen pont nem teszi lehetővé a hiteldíj megváltoztatását.

A felmondás jogát biztosító 7.2. pont a felmondhatóság elvét, tényleges érvényesülését szabályozza, így ennek tisztességtelensége külön nem állapítható meg.

A forint megszűnésekor alkalmazandó 10.8. pont tisztességtelen, sérti az objektivitás elvét, és nem ellenőrizhető a tényleges és arányosság elvének érvényesülése.

A harmadik és negyedik szabályozási szint tekintetében visszautalt az V. terméknel ugyanezen időszakban alkalmazott feltételeknél kifejtettekre.

A Kivonatban 6-22. szám alatt szereplő kikötések tekintetében a szabályozási szintek vonatkozásában az előző időállapot kapcsán kifejtettekre utalt.

A 2014. március 15. és 2014. július 21. között alkalmazott, a Kivonat 23-27. sorszám alatt szereplő kikötésekkel kapcsolatban a blankettaszerződés kapcsán a korábbi időállapotban kifejtettekre utalt.

A második szabályozási szint, ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jei kapcsán a 6., 6.1., 6.1.1., 6.1.1.1., 6.1.1.2., 6.1.1.3., 6.1.1.4., 6.1.1.5., 6.1.1.6., 6.1.2., 6.1.2.1. pontokkal kapcsolatban a B-665 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződések hasonló időállapotok kapcsán kifejtettekre utalt vissza. Kifejtette, hogy az egységet képező 6.1.2.2. és 6.1.2.3. pontok tisztességtelenek, ezen rendelkezések nem felelnek meg a tételes meghatározás elvének, hiszen pl. a bank működési költségeit, a jogszabályokat csak példálózóan sorolja fel. Nem felelnek meg az objektivitás elvének sem, hiszen az informatikai rendszer változása a bank döntésétől is függ. Sérül az átláthatóság elve is, ugyanis nem derül ki, hogy a körülményváltozások milyen mértékben hatnak a kamatra, illetve költségre.

A 6.1.2.4., 6.2.1., 6.2.2., 6.4., 6.4.1., 6.4.2., 5.2.4., 5.2.6., 8.2., 8.2.1., 9.2. és 13. pontok és a harmadik szabályozási szint kapcsán visszautalt a B-665 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésben a 47-51. időállapothoz alkalmazott kikötések kapcsán kifejtettekre.

Az alperes VII. terméke (B-666 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2012. augusztus 21-től 2012. október 24. között alkalmazott blankettaszerződés 4., illetve 4.1. pontjait nem találta tisztességtelennek, mivel ezek alapján nem lehetséges a szerződés egyoldalú módosítása, az, hogy a felhívott kamatmérték, a kondíciós listában miként változhat, az nem ezen rendelkezés alapján dől el. A 4.2., 5.2., 5.2.1., 7., 7.1., 4.3., 4.3.1., 4.3.2., 9.3. 11.3., és 11.4. pontokat sem találta tisztességtelennek, mint ahogy a 7.2. pontot sem. Ez utóbbinál rámutatott, az ügyfél csak azt ismeri el, hogy milyen okiratot ismert meg, ami a szerződés részét képezi.

A második és harmadik szabályozási szintnél az V. termékben ugyanezen időszakban alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban kifejtettek, míg a 2012. október 25. és 2014. március 14. között alkalmazott szerződéses kikötések mind a négy szintje kapcsán a korábbi időállapotnál előadottakra hivatkoztak.

A 2014. március 15-től 2014. július 21-ig alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban rögzítette, hogy a blankettaszerződés kapcsán csak utal az előző időállapotban foglaltakra, míg az ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jeivel kapcsolatban visszautalt az V. termék ugyanezen időszakában alkalmazott feltételeknél elmondottakra azzal a kiegészítve, hogy az 5.2.6. pont tisztességtelensége megállapítható, tekintettel arra, hogy a kamattámogatás lejárta utáni kamat meghatározásának módja nem szerepel a szabályzatban, így az többek között sérti az egyértelmű megfogalmazás elvét.

Az általános lakossági ÁSZF kapcsán visszautalt az V. termékben alkalmazott, ugyanezen időszakban alkalmazott feltételekkel kapcsolatban kifejtettek.

Az alperes VIII. terméke (B-666 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2012. augusztus 21. és 2012. október 24. között alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban a blankettaszerződéssel kapcsolatban utalt a VII. termék ugyanezen időszakában az első szabályozási szint kapcsán kifejtettek. A második, harmadik és negyedik szabályozási szinttel kapcsolatban visszautalt a VI. termék ugyanezen időállapotban alkalmazott kikötéseivel az adott szinttel kapcsolatban kifejtettek.

A 2012. október 25. és 2014. március 14. és a 2014. március 15-től 2014. július 21-ig alkalmazott kikötések tekintetében ugyancsak a korábban írtakra utalt.

Az alperes IX. terméke (B-667 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2012. augusztus 21. és 2012. október 24. között alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy az első szabályozási szint rendelkezéseiből perbe hívtak közül egyik sem tartozik a törvény hatálya alá, azok alapján a szerződés módosítására nincs lehetőség.

A második, harmadik és negyedik szabályozási szint kapcsán visszautalt az V. termék ugyanezen időszakban alkalmazott kikötéseivel kapcsolatban kifejtettek.

A 2012. október 25-től 2014. március 14-ig, valamint 2014. március 15-től 2014. július 21-ig alkalmazott kikötések kapcsán a korábban kifejtettekkel azonosan foglalt állást.

Az alperes X. terméke (B-667 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2012. augusztus 21. és 2012. október 24., 2012. október 25. és 2014. március 14., valamint 2014. március 15. és 2014. július 21. között alkalmazott kikötések első szabályozási szintjével kapcsolatban visszautalt a IX. termékkel kapcsolatban rögzítettek.

A második és harmadik szabályozási szinttel kapcsolatban a Vi., illetőleg a VII. terméknel írtakra, míg a negyedik szabályozási szint kapcsán ugyancsak a korábban kifejtettekre utalt.

A 2014. március 15-től 2014. július 21-ig alkalmazott kikötésekre a harmadik szabályozási szint tekintetében írtakat annyiban egészített ki, hogy a jelen időállapotban megtalálható 11.1.1. pont kikötés tisztességtelen, ugyanis az nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvének, nem derül ki, hogy a szerződés mely részében kerül szabályozásra a változások lehetősége, illetve a jogszabályi kitétel túl tág, azt a banknak pontosabban kellett volna meghatároznia.

Az alperes XI. (helyesen XII. termék) terméke („.....” forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés elnevezésű termék)

A 2014. április 16. és 2014. június 30. között alkalmazott rendelkezései első szintjével kapcsolatban kifejtette, hogy az 1., 3.1., 3.2., 3.3., 4., 4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 12.3., 12.4., 13., 13.1., 15.2., 5.2., 5.2.1. pontok nem tartalmaznak egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó rendelkezéseket, így érvénytelenségük nem vizsgálható.

A 8., 8.1., 8.2. és 8.3. pontok egyoldalú szerződésmódosítási jogáról szólnak, így azok a törvény hatálya alá tartoznak, azonban ezen szerződéses pontok alapján önmagában nincs lehetőség a terhek fogyasztókkal szembeni elnehezítésére, hiszen az itt található szabályok csak felhívják a figyelmet azokra a szabályokra, amelyek egyébként az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét teremtik meg. Tekintettel arra, hogy egyértelműen kerül megjelölésre, hogy hol találja a fogyasztó a módosításra lehetőséget adó szabályokat, illetve az itt található rendelkezések csak egy maximális korlátot állítanak fel, hogy a költségek nem növekedhetnek jobban, mint az előző éves fogyasztói árindex, továbbá az értékesítés szabályait tartalmazza, így ezen pont tisztességtelensége nem állapítható meg.

A 13.2., 13.2.1., 13.2.1.2. pontok a bank általi egyoldalú szerződésmódosítás esetén a fogyasztó számára biztosít felmondás jogot, ez a fogyasztó érdekében született szabályozás, ez alapján önmagában nem lehetséges a szerződés módosítása.

A 15.1. ponttal az adós tudomásul veszi, hogy milyen dokumentumok válnak a szerződés részeivé, illetve elismeri azok átvételét. Ezen szabály alapján egyoldalú szerződésmódosításra nincs lehetősége.

Az 5.2.2. pont tisztességtelenségét megállapította, mivel az nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, nem derül ki, hogy pontosan milyen kondíciós listáról is van szó, a kondíciós lista változtatásának feltételei hol találhatóak.

A bankszámlához kapcsolódó díjakról és költségekről rendelkező 2.2.3., 2.2.4. pont, továbbá az 5.3. és 6. pontok érvénytelenségét is megállapította az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elve sérelme okán.

A második szabályozási szinttel kapcsolatban visszautalt az V. termék 23. időállapotában alkalmazott szerződési kikötésekre, kiegészítve azzal, hogy a 6.3., 6.3.1. pontok érvénytelensége megállapítandó, mivel azok nem felelnek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, nem derül ki egyértelműen a szövegből, hogy a fogyasztó számára kedvező változásokat is kötelező-e a banknak átvezetnie a szerződésen. Nem felelnek meg a ténylegesség és arányosság elvének, ugyanis nem látható, hogy a költségek miként függnék össze a tőke- és pénzpiaci kamattal, a jegybanki alapkamattal, illetve az éven túli lejárt állampapírok hozamával.

A harmadik szabályozási szint kapcsán utalt az V. termék 23. időállapotának ezen szintjénél kifejtettekre.

A 2014. július 1-jétől 2014. július 21-ig valamennyi szabályozási szinten perbe hívott rendelkezésekkel kapcsolatban a korábbi időállapotban foglaltakra azzal utalt vissza, hogy a 3/A, 3/B és 3/C szinten változott a számozás: 22.7.1., 22.7.1.1., 22.72., 22.72.1. pontok helyett 22.8.1., 22.8.1.1., 22.8.2., illetve 22.8.2.1. pontokat kell érteni.

Az alperes XIII. terméke (..... forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés)

A 2014. április 16-tól 2014. június 30. között alkalmazott kikötések első szintjével kapcsolatban visszautalt a forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésekben ugyanezen időintervallumban, ugyanezen szinten alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban korábban kifejtettekre.

A második szabályozási szinten alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban utalt az ugyanezen az időszakban a forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésekben ugyanezen a szinten alkalmazott kikötések kapcsán kifejtettekre azt annyival kiegészítve, hogy meg kellett állapítani a

6.1.2.2. pont tisztességtelenségét is. A 6.1.2.2. pont nem felel meg a tételes meghatározás elvének, ugyanis olyan fordulatokat tartalmaz a bank működési költségénél mint „különösen”, „stb.”. Nem felel meg az objektivitás elvének, hiszen a bank számára lehetőséget teremt a saját működési és kockázatvállalási szabályzataiban történő változás esetén is a hiteldíj változtatásra. Rámutatott, hogy a 6.1.2.3. pont ugyan szorosan kapcsolódik a 6.1.2. ponthoz, de az abban foglaltaknak egy plafont, maximális mértéket szab, így ez önmagában nem tisztességtelen, de ezen pont alapján önmagában nem is lehetséges az emelés.

A harmadik szabályozási szint tekintetében visszautalt a forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésekben ugyanezen időszakban, ugyanezen szabályozási szinten alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban kifejtettekre.

A 2014. július 1. és 2014. július 21. között alkalmazott első és második szabályozási szinten lévő kikötésekkel kapcsolatban pedig a forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésekben ugyanezen időszakban, ugyanezen szabályozási szinten alkalmazott kikötésekkel kapcsolatban kifejtettekre utalt azzal, hogy az ott 22.7.1., 22.7.1.1., 22.7.2., 22.7.2.1. pontoknál kifejtettek a jelen esetben a 22.8.1., 22.8.1.1., 22.8.2., 22.8.2.1. pontokra értendők.

Az alperes nyelvész, továbbá pénzügyi szakértő kirendelésére irányuló indítványa teljesítését sürgősségtelennek tartotta, azt elutasította, tekintettel arra, hogy a perben vizsgált szerződéses kikötéseket az átlag fogyasztóknak kellett tudnia értelmezni, így nem azt kellett vizsgálni, hogy egy szakértő meg tudja-e állapítani a rendelkezések tartalmát, hanem azt, hogy erre egy átlag fogyasztó képes-e. A perköltségről - figyelemmel a pernyertességek arányára és a per részbeni megszüntetésére - a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. A két felet megillető mérsékelt ügyvédi munkadíjat a pernyertesség arányára is figyelemmel azonos összegben állapította meg.

Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva, szabályozási szintre tekintet nélkül az ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélet rendelkező részében megjelölt szerződéses rendelkezéseken túl a keresetben megjelölt, a kereset F/3. számú mellékleteként csatolt kivonatban szövegszerűen idézett szerződéses kikötések alábbi időállapotok szerinti rendelkezéseinek tisztességtelenségét és érvénytelenségét is kérte megállapítani, továbbá az alperest az elsőfokú eljárással felmerült teljes perköltségében kérte marasztalni. Kérte az alperes másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését is. A következő szerződéses feltételek tisztességtelensége, érvénytelensége megállapítását kérte.

deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (I. termék)

1-29. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3-4. bekezdése, 4. pont 5. bekezdése, 8. pont, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. bekezdése („A Bank a folyósítási díj meghatározásakor a mindenkor Kondíciós Listában meghirdetett mértékhez képest ... %-pont, azaz ... százalékpont kedvezményt ad.”), valamint a hivatkozott verzió 2. bekezdése („A folyósítási díj mértéke a mindenkor Kondíciós Lista szerint kerül megállapításra.”), továbbá a 6.1. pont Alt. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 1. bekezdés („Az Adós arra az időre, amíg a Bank a kölcsönnek az első részfolyósítást követően fennmaradó részleteit a folyósítási feltételek teljesítésére szolgáló idő alatt az Adós rendelkezésére tartja, rendelkezésre tartási díjat köteles fizetni a Bank részére. A rendelkezésre tartási díj mértéke az első részfolyósítást követően - a folyósításra nem került kölcsönösszeg alapján - a mindenkor Kondíciós Lista szerint kerül megállapításra. A rendelkezésre tartási díj megfizetése az első részfolyósítást követő kölcsönrészletek folyósításakor esedékes.”), 5. pont

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 6.3.1. pont,

Általános lakossági ÁSZF (A/3, B/3, C/3 szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

30-46. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3., és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. bekezdése, valamint a 2. bekezdése, továbbá a 6.1. pont Alt. 2 SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés („Bank a kölcsön kezelési költségének meghatározásakor a mindenkor Kondíciós Listában meghirdetett mértékhez képest ... %-pont, azaz ... százalékpont kedvezményt ad Alt. 1. a kölcsön teljes futamideje alatt. Alt. 2. mindaddig, amíg Adós munkaviszonya a Banknál fennáll. Alt. 3. a futamidő első évében Alt. 4 mindaddig, amíg Adós/alt. Adóstárs tagsága az Aranykor Nyugdíjpénztárnál fennáll.”)

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 6.3.1. pont,

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

47-51. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3., és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 6. pont, 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-276 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (II. termék)

1-29. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3-4. bekezdése, 4. pont 5. bekezdése, 8. pont, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, 5. pont

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2.

mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 6.3.1. pont, Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4, 1.5, 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

30-46. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3. és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá a 6.1. pont Alt. 2 SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2.

mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 6.3.1. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4, 1.5, 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

47-51. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3. és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá a 6.1. pont Alt. 2. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2, B/2, C/2 szintek): 6. pont, 9.2. pont,

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.2. pontok, 22.1.1. pont

B-276 deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (III. termék)

1-29. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1.) szintek): 4. pont 3-4. bekezdése, 4. pont 5. bekezdése, 8. pont, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, 5. pont

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 4.1.1. pont 2. bekezdése

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

30-46. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3. és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá a 6.1. pont alt. 2. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 4.1.1. pont 2. bekezdés

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

47-51. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3. és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá a 6.1. pont alt. 2. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont, 13. pont
Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-276 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (IV. termék)

1-29. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3-4. bekezdése, 4. pont 5. bekezdése, 8. pont, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá 6.1. pont Alt. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 1. bekezdés, 5. pont

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 4.1.1. pont 2. bekezdése

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3., 9.1.1.2. pont

30-46. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3. és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá a 6.1. pont Alt. 2. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, 4.1.1. pont 2. bekezdése

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

47-51. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4. pont 3. és 5. bekezdése, 4. pont 6. bekezdése, 15.3. pont, 15.5. pont, 6.1. pont Alt. 1. verzió 1. és 2. bekezdése, továbbá 6.1. pont Alt. 2. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 2. bekezdés, 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont, 13. pont
Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-655 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (V. termék)

1-5. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

6-12. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

13. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/2., C/2. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora.

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 6.3.1. pont („Bank jogosult az előtörlesztés miatt keletkező költségeinek az Adós-Adóstárs részéről történő megtérítésére. Előtörlesztés esetén az Adós/Adóstárs(ak) a Banknak az előtörlesztés napján hatályos, a kölcsönszerződésben meghatározott pénzügyi termékekre vonatkozó Kondíciós

Listája szerinti, az előtörlesztett összegre vetített, a Kölcsönszerződésben meghatározott mértékű előtörlesztési díjat (a 2010. március 1-jét megelőzően kötött szerződések esetén e díj neve: pénzügyi teljesítéssel járó szerződésmódosítási díj) tartozik (tartoznak) a Bank részére megfizetni."), 7.2. pont., 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

14-22. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

23-27. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont, a Kivonat 9.2. pont alatt található, „Ingatlanfedezetes hitelek esetén a törvényes fizetőeszköz változása” című, más termékeknél 13 pontként jelölt rendelkezés („A forintban nyilvántartott Kölcsönök esetében, amennyiben Magyarország törvényes fizetőeszköze megszűnne a forint lenni, a Bank a Kölcsön devizanemének megváltozásáról nyilatkozattal értesíti az Adóst/Adóstársat. A nyilatkozat tartalmazza az új pénznemet, az átváltást követően az új devizanemben meghatározott tőketartozást, valamint az új törlesztőrésztartozásokat is. Amennyiben ezeket a dokumentumokat a forint Kölcsön esetében az Adós/Adóstárs köteles volt átadni, úgy az Adós/Adóstárs köteles a Bank részére átadni az így módosuló fizetési kötelezettségre vonatkozó, egyoldalú tartozáselismerő és az Adós/Adóstárs és az esetleges tulajdonostársak és hasznélvező(k) ingatlan(ok)ra vonatkozó kiköltözési nyilatkozatát - Közjegyzői Okiratba foglaltan - a Bank nyilatkozatának kézhezvételét követő 15 napon belül.”), 8.2.1. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-665 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (VI. termék)

1-5. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondat, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

6-22. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondat, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata.

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

23-27. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/2. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-666 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (VII. termék)

1-5. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata
Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szint):

1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

6-22. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat, 4.1. pontban található táblázat 2. sora. („A kölcsön ügyleti kamatának évi mértéke a további kamatperiódusokban: megegyezik a kamatperiódus kezdő napján érvényes, a „..... FIX3 Megoldás Hitel Tartozáselengedéssel - Könnyített Törlesztési Időszakkal” nevű hitelkonstrukció kondíciós listájában a lakáscélú/szabad felhasználású kölcsönök tekintetében meghirdetett kamatmértékkel”)

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata.

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

23-25. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat, 4.1. pontban található táblázat 2. sora.

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 6.1.1.1. pont, 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

26. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat, a 4.1. pontban található táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 6.1.1.1. pont, 9.2. pont, a Kivonatban a 9.2. pont alatt található, „Ingatlanfedezetes hitelek esetén a törvényes fizetőeszköz változása” című, más termékeknél 13. pontként jelölt rendelkezés („A forintban nyilvántartott Kölcsönök esetében, amennyiben Magyarország törvényes fizetőeszköze megszűnne a forint lenni, a Bank a Kölcsön devizanemének megváltozásáról nyilatkozattal értesíti az Adóst/Adóstársat. A nyilatkozat tartalmazza az új pénznemet, az átváltást követően az új devizanemben meghatározott tőketartozást, valamint az új pénznemre vonatkozó kamatláb figyelembe vételével kiszámított új törlesztőrészleteket is. Amennyiben ezeket a dokumentumokat a forint Kölcsön esetében az Adós/Adóstárs köteles volt átadni, úgy az Adós/Adóstárs köteles a Bank részére átadni az így módosuló fizetési kötelezettségre vonatkozó, egyoldalú tartozáselismerő és az Adós/Adóstárs és az esetleges tulajdonostársak és haszonélvező(k) ingatlan(ok)ra vonatkozó kiköltözési nyilatkozatát - Közjegyzői Okiratba foglaltan - a Bank nyilatkozatának kézhezvételét követő 15 napon belül”)

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

27. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat, a 4.1. pontban található táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 6.1.1.1. pont, 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-666 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (VIII. termék)

1-5. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondat, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

6-22. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondat, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

23-27. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 4.1. pont 2. mondat és a táblázat 2. sora

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-667 forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (IX. termék)

1-5. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

6-19. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

20. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 6.3.1. pont, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

21-22. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondata, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

23. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 6. pont, 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

24-27. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

B-667 forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (X. termék)

1-5. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondat, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

6-22. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 2.2. pont 2. mondat, 7.2. pont, 10.8. pont, a Kivonatban a 10.8. pont, a Kivonatban 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 1.4., 1.5., 1.7. pontok, 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontok, 9.1.1.2. pont

23-27. időállapot: Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont, 6.1.2.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont
..... forint lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (XII. termék)

1-2. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 8.3. pont, 13.2.1.2. pont, 15.1. pont utolsó mondata

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

3. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 8.3. pont, 13.2.1.2. pont, 15.1. pont utolsó mondata

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

..... forint nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződés (XIII. termék)

1-2. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 8.3. pont, 13.2.1.2. pont, 15.1. pont utolsó mondata

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

3. időállapot: Blankettaszerződés (A/1., B/1., C/1. szintek): 8.3. pont, 13.2.1.2. pont, 15.1. pont utolsó mondata

Ingatlanfedezetes termékekre vonatkozó különös ÁSZF (A/2., B/2., C/2. szintek): 9.2. pont

Általános lakossági ÁSZF (A/3., B/3., C/3. szintek): 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok, 22.1.1. pont

Rögzítette, hogy a fellebbezésben a szabályozási szintek megjelölése csak informatív jellegű, ugyanis az alperes több szerződéses kikötés esetén - adatszolgáltatása során - egy ÁSZF ugyanazon rendelkezését több szabályozási szinten is megjelenítette, mert az adott rendelkezés a kamat, díj és költség módosítására is vonatkozott. Sok szerződéses kikötés esetében pedig az alperesi adatszolgáltatás a díjra és a költségre vonatkozó B és C szabályozási szinteken visszautalt a kamatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó A szintre.

Előadta, hogy a fellebbezése tárgyává tett rendelkezések mindegyikéről megállapítható, hogy azok a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti, az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés egységének részét képezik, egyazon jog gyakorlását szabályozzák. Ezen okból az egyoldalú hiteldíj-módosítást lehetővé tevő, annak előfeltételeit, a jog gyakorlásának módját, a vonatkozó eljárást, az ehhez kapcsolódó felmondási jogot stb. szabályozó rendelkezések összessége, mint egység tekinthető „a kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő” szerződéses kikötésnek. Így a fellebbezés tárgyává tett összes rendelkezés tisztességtelenségét önmagában azért meg kell állapítani, mert azok az elsőfokú bíróság által tisztességtelennek nyilvánított szerződéses kikötések immanens részét képezik. Az ítélet szűkítő, téves értelmezése szerint a DH.1. törvény hatálya alá csupán az egyoldalú szerződésmódosítás előfeltételeit tartalmazó ok-listát kifejezetten és részletesen szabályozó rendelkezések tartoznak. Az alperesnek a DH.2. törvény 32/A. § (1) bekezdése alapján a kivonatában kizárólag azon ÁSZF-ek szerződéses kikötéseit kellett megjelölnie, amelyek az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjemelés lehetőségét tartalmazzák. Az, hogy az alperes az adott rendelkezések összességét foglalta a kivonatába, azt igazolja, hogy maga is egységes kikötésként értelmezte azokat.

A DH.1. törvény által kifejezetten magával a szerződéses kikötéssel szemben támasztott követelmények csakis abban az esetben érvényesülhetnek, ha a kikötések egységes egészként kerülnek értelmezésre. Ebben az esetben azonban a tisztességtelenség megállapítása esetén az érvénytelenség is ki kell, hogy terjedjen a szerződéses kikötés egészére, és nem mondható ki annak egyes rendelkezéseiről, hogy azok, mintha nem lennének részei az egységében vizsgálandó kikötésnek, nem vizsgálhatók a perben. Így nem mondható ki például a felmondási jogra vonatkozó

ÁSZF rendelkezésekről, hogy azok nem tartoznak a perre. Ezen kérdésben a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria hasonló álláspontot foglalt el. E körben idézte a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.765/2014/4. számú ítélete 26. oldalán és a Kúria Gfv.VII.30.035/2015/15. számú ítélete 16. oldalán tett megállapításokat. A Kúria rámutatott, hogy a törvény hatálya alá az egyoldalú szerződésmódosítás jogának teljesülése szempontjából releváns és ezért egybetartozó rendelkezések összessége tartozik, ha a feltételrendszer egy része - pl. az ok-listában szereplő feltételek - tisztességtelenek, akkor ez egyben az egész feltételrendszer tisztességtelenségét eredményezi. Ezen nem változtat az sem, hogy a jelen per tárgyává tett kikötésekre a vélelem nem terjed ki.

Hangsúlyozta, hogy az érintett szerződéses feltételek kötelmi integritásának szempontjából sem maradhatnak érvényesek az egyoldalú hiteldíj-módosítást szabályozó kikötések egyes (pl. a tájékoztatást, a felmondást stb. szabályozó) része. Az eleve tisztességtelenül, így érvénytelenül kikötött jog ugyanis nem gyakorolható, így nem lehetnek alkalmazhatóak az ezen jog gyakorlásának módjára, az erről szóló értesítés mikéntjére és az értesítés költségeinek viselésére, továbbá a jog gyakorlása esetén a másik fél (fogyasztó) felmondásának jogára és annak gyakorlására vonatkozó rendelkezések sem, hiszen azok tartalom nélküli, nem alkalmazható kikötések lennének. Mindezek alapján megállapítható, hogy a fellebbezés tárgyává tett valamennyi szerződéses rendelkezés a szerződéses kikötés részét képezi, és ekképp a DH.1. törvény hatálya alá tartozik.

A mindenkori általános szerződési feltételek, szabályzatok A/1. szint 8. pont az I-IV. termék 1-29. időállapotaiban, az A/1. szint 15.5. pont az I-IV. termék 1-51. időállapotaiban, az A/2. szint 10.8. pont az IV-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban felsorolt rendelkezések mindegyike úgy rendelkezik, hogy a fogyasztói kölcsönszerződések részét a „mindenkor hatályos” ÁSZF-ek képezték. Ebből eredően az alperesnek általános és mindenre kiterjedő egyoldalú szerződésmódosítási joga volt, amely alapján az egyoldalú szerződésmódosításra lehetőséget adó szerződéses kikötések feltételeinek egyoldalú módosítására is lehetősége volt. Ezért a szerződéses kikötések ilyen tartalmú rendelkezései önmagukban is tisztességtelenek. A hivatkozott rendelkezések alapján ugyanis a fogyasztó nem volt, nem lehetett képes felmérni a szerződéskötéskor azt, hogy a szerződéses kötelezettségei milyen feltételek bekövetkezése esetén és milyen mértékben válhatnak terheesebbé. A mindenkori ÁSZF-ek alkalmazása miatt a fogyasztó nem került olyan helyzetbe, hogy az egyoldalú módosításra lehetőséget adó szerződéses rendelkezések mechanizmusát, tényleges hatását ellenőrizhesse, vagy azok ellen később fellépessen. Az ÁSZF-ek feltételeinek tetszés szerinti módosításával ugyanis az alperesnek korlátlan lehetősége volt a szerződés egyoldalú módosítására. Emiatt a rendelkezések - és így a szerződéses kikötések - nem felelnek meg a tételes meghatározás, az objektivitás és az átláthatóság elveinek sem. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság hasonló indokokkal állapította meg az A/4 szint 1.5. pontjának sérelmét az I-IV. termékek 1-46. és az V-X. termékek 1-22. időállapotaiban, valamint az A/3. szint 1.1. pontjának sérelmét az I-V. termékek 47-51. időállapotaiban, az V-X. termékek 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termékek 1-3. időállapotaiban.

A mindenkori hirdetmény, kondíciós lista vonatkozó rendelkezései vonatkozásában - A/1. szint 4. pont 3-4. bekezdése az I-IV., termék 1-29. időállapotaiban, az A/1. szint 4. pont 3. és 5. bekezdése az I-IV. termék 30-51. időállapotaiban, az A/1. szint 15.3. pont az I-IV. termék 1-51. időállapotaiban, a B/1. szint 6.1. pont Alt. 1. verzió 1-2. bekezdése, és Alt. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 1. bekezdés az I-IV. termék 1-51. időállapotaiban, a C/1. szint 5. pont az I-IV. termék 1-29. időállapotaiban, a C/1. szint 5. pont Alt. 1. alatti bekezdés az I-IV. termék 30-51. időállapotaiban, az A/1. szint 4.1. pont 2. mondata és a táblázat 2. sora az V-VIII. termék 1-27. időállapotaiban, az A/1. szint 15.1. pont utolsó mondata a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban, az A/2. szint 2.2. pont második mondata az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban, az A/3. szint 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontjai az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban - előadta, hogy ezek mindegyike általánosan és megszorítás nélkül lehetővé teszi az

alperes számára, hogy a hiteldíjat a „mindenkori”, „mindenkor hatályos”, illetve az „esedékesség időpontjában hatályos” kondíciós lista alapján állapítsa meg a fogyasztóval szemben, ezért ezen rendelkezések a DH.1. törvény hatálya alá tartoznak és tisztességtelenek. Összhangban áll ezzel az elsőfokú bíróság ítélet 932. oldalán tett megállapítása is, miszerint „(k)étségtelen, hogy a megfogalmazása ezen pontnak nem szerencsés ...”. Az elsőfokú bíróság tévesen tekintette ezen rendelkezéseket pusztán utaló szabályoknak. Amennyiben ugyanis az egyoldalú hiteldíj-módosítást részletesen szabályozó (pl. ok-listát tartalmazó) rendelkezések érvénytelenné válnak, azonban a fenti rendelkezések érvényesek maradnak, úgy az alperes és a fogyasztók közötti jogviszonyokban tovább él az általános, korlátozás nélküli egyoldalú szerződésmódosítási jog, amely a fogyasztókra nézve a perindítás előtti állapotnál is előnytelenebb, tisztességtelenebb helyzetet eredményezne. E körben is változatlanul hangsúlyozta, hogy a kikötéseket a bíróságnak egységesen kell elbírálnia, amennyiben a bíróság a kikötés feltételrendszerének egy részét (pl. az ok-listát) tisztességtelennek találja, akkor egyben az egész feltételrendszer tisztességtelenségét meg kell állapítania.

A korlátlan módosítási jog kamatkedvezmény megszűnése esetére vonatkozó rendelkezések tekintetében - A/1. szint 4. pont 5. bekezdés az I-IV. termék 1-29. időállapotaiban, az A/1. szint 4. pont 6. bekezdése az I-IV. termék 30-51. időállapotaiban - rögzítette, hogy mivel ezen rendelkezések alapján az alperes jogosult volt a kamatkedvezmény megszűnésével egyidejűleg a kölcsön törlesztőrészletét egyoldalúan - további megkötés nélkül - módosítani, ezért e rendelkezések a DH.1. törvény hatálya alá tartozó szerződéses kikötés részeként tisztességtelenek. A rendelkezés ugyanis nem rögzíti, hogy az alperes mi alapján, mihez kötötte, milyen mértékben, milyen tartalommal módosíthatja egyoldalúan a törlesztőrészletet (hiteldíjat). Ez ellentétes a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti összes elvvel.

Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság azonos okokból megállapította az A/2. szint 2.5. pontjának tisztességtelenségét az I-IV., termékek 3-36. időállapotaiban és az V-X. termékek 1-22. időállapotaiban is (935-936., 947. oldal).

A felmondási jog körében - az A/1. szint 13.2.1.2. pont a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban, az A/2. szint 7.2. pont az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban, az A/2. szint 9.2. pont az I-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban meghatározott kikötések tekintetében - előadta, hogy a felmondási jogot tartalmazó rendelkezések az egységes szerződéses kikötés részét képezik, ezért azok tisztességtelenségét - a szerződéses kikötés érvénytelenné nyilvánításával egyidejűleg - meg kellett volna állapítani. A fenti rendelkezésekben foglalt felmondási jog továbbá nem nyújt reális alternatívát a fogyasztók számára, ugyanis az azonnali hatályú felmondás hatályosulásával az adós tartozása lejárttá és egy összegben esedékessé válik, amelyet az adós öt banki munkanapon belül köteles megfizetni a bank részére.

Az egyoldalú módosítás általános szabályai tekintetében - A/3. szint 1.4., 1.5. és 1.7. pontok az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban, az A/3. szint 20.1.1., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok I-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban - arra hivatkozott, hogy a rendelkezések a DH1. törvény hatálya alá tartoznak és az átláthatóság, valamint az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvébe ütközés miatt tisztességtelenek. Ezen rendelkezések értelmezhetetlenek és átláthatatlanok, mert a fogyasztó nem tudja megállapítani, hogy az alperes milyen esetekben, milyen eljárás alapján és milyen mértékben jogosult további terhek rá történő áthárítására.

A szerződés időtartama alatti hitelképeség-vizsgálat - A/3. szint 9.1.1.2. pont az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban, az A/3. szint 22.1.1. pont az I-IV., termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban - az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában a 9.1.1.2. ponttal kapcsolatban megállapította ugyan, hogy nem került szabályozásra, hogy a hitelképeség milyen mértékű változása ad okot a szerződésmódosításra, vagy megszüntetésére, ennek ellenére a rendelkező

részben egy termék esetében sem állapította meg a 9.1.1.2. pont, illetve az azzal tartalmilag egyező 22.1.1. pont tisztességtelenségét.

Az előtörlesztés tekintetében - a B/2. szint 6.3.1. pont az I-II. termék 1-46. időállapotaiban, az V. termék 13. időállapotában és a IX. termék 20. időállapotában, a B/2. szint 8.2.1. pont az V. termék 23-27. időállapotaiban - előadta, hogy az elsőfokú bíróság a III-IV. termék 1-46. időállapotaiban és (a fenti két kivételtől eltekintve) az V-X. termék 1-22. időállapotaiban következetesen tisztességtelennek találta a B/2. szint előtörlesztésre vonatkozó 6.3.1. pontját, az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sérelme okán (945. oldal), továbbá az I-IV. termék 47-51. időállapotaiban, a VI-X. termék 23-37. időállapotaiban, valamint a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban következetesen tisztességtelennek találta a B/2. szint előtörlesztésre vonatkozó 8.2.1. pontját az átláthatóság és az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sérelme folytán (940., 946. oldal).

A törvényes fizetőeszköz megváltozása tekintetében - az A/2. szint 4.1.1. pont 2. bekezdés a III-IV. termék 1-46. időállapotaiban, a Kivonatban az A/2. szint 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata („Forintban nyilvántartott kölcsönök esetén, amennyiben a Magyar Köztársaság törvényes fizetőeszköze megszűnne a forint lenni...”) az V-X. termék 1-22. időállapotaiban, az A/2. szint 13. pont a III-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V. termék 23-27. időállapotaiban és a VII. termék 26. időállapotában - rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság következetesen tisztességtelennek találta az A/2 szint 4.1.1. pontjának 2. bekezdését az I-II. termék 1-46. időállapotaiban, valamint az A/2 szint tartalmilag egyező 13. pontját az I-II. termék 47-51. időállapotaiban, a VI-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban (934. és 939. oldal).

Az A/2. szint 6. pont az I-II. termék 47-51. időállapotaiban és a IX. termék 23. időállapotában, az A/2. szint 6.1.1.1. pont a VII. termék 23-27. időállapotaiban, az A/2. szint 6.1.2.2. pont a X. termék 23-27. időállapotaiban megjelölt kikötések tekintetében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indoklásában következetesen tisztességtelennek találta az A/2. szint 6. pontját a III-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban (938. oldal), az A/2. szint 6.1.1.1. pontját az I-IV. termékek 47-51. időállapotaiban, az V-VI. és VIII-X. termékek 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban (938. oldal), az A/2. szint 6.1.2.2. pontját a III-IV. termékek 47-51. időállapotaiban, a VI. és VII. termékek 23-27. időállapotaiban és a XIII. termék 1-3. időállapotaiban (943-944 oldal), ugyanakkor az ítélet rendelkező részében - feltehetőleg technikai okokból - nem állapította meg a megjelölt rendelkezések érvénytelenségét.

A fogyasztói árindexhez kötött díj- és költségemelés vonatkozásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az A/1. szint 8.3. pont a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban tévesen állapította meg, hogy ezen rendelkezések nem alkalmasak a hiteldíj emelésére, illetve, hogy azok nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá. E körben hivatkozott a szerződéses kikötés egysége, valamint az általános, korlátozás nélküli egyoldalú szerződésmódosítási jog továbbélésére vonatkozó, jelen fellebbezésében korábban előadottakra. Utalt arra is, hogy a Fővárosi Törvényszék 5.G.43.587/2014/6. számú ítéletének indoklása a szerződéses kikötés egységébe tartozónak ítélte a fenti rendelkezést, a Fővárosi Ítéletábra a 16.Gf.40.610/2014. számú ítéletével ezen indokolást helybenhagyta. E rendelkezés továbbá sérti a ténylegesség elvét is, a fogyasztói árindex megállapítása alapjául szolgáló fogyasztói kosár elemei ugyanis nincsenek közvetlen és tényleges hatással a hiteldíj részét képező költségre, díjra.

Arra a nem várt esetre is, ha az ítéletábra az ítéletet helybenhagyná, vitatta, hogy a peres felek pernyertessége egyenlő arányú lenne. Az előterjesztett kereseti kérelemnek az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyt adott, ezeken belül az elutasítással érintett rendelkezések aránya kisebb.

Az alperes elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az ítélet fellebbezett

rendelkezései megváltoztatását, a teljes kereset elutasítását, a felperes első- és másodfokú együttes perköltségben marasztalását, harmadlagosan az ítélet akkénti megváltoztatását kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az egyes szerződéses kikötéseket - a Ptk. részleges érvénytelenségre vonatkozó szabályaira is figyelemmel - szerződésmódosítási okonként vizsgálva állapítsa meg, hogy a felperes által támadott szerződéses kikötések tisztességesek, ezért a keresetet utasítsa el, marasztalva a felperest a jelen fellebbezésen lerótt illetékkel növelt első- és másodfokú perköltségében.

Az eljárási szabálysértések körében az indokolási kötelezettség megsértésére, a tényállás feltáratlanságára hivatkozott. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem adott jogi indokolást arra nézve, hogy a kikötések kógens jogszabályt tükröző tartalma ellenére miért vizsgálta mégis azokat a tisztességtelenség égisze alatt, és nem oldotta fel azt az ellentmondást, hogy a felperes, illetve jogelődje az ÁSZF-eit több alkalommal vizsgálta, és azokat a jogszabályoknak megfelelőnek minősítette. Számos esetben elmulasztotta indokolni, hogy az egyes kikötéseket mi alapján tekinti tisztességtelennek, mindössze egyes elemeket emelt ki az egyes kikötések közül. Így az objektivitás elvének sérelménél sem indokolta, hogy az ok objektív, azaz a ráhatásától független mivoltát mi alapján látta meg nem valósulni. Nem tért ki a részleges érvénytelenség szabályainak alkalmazhatatlanságára sem.

Tekintettel arra, hogy az ítéletből és a rendkívül rövid és szűk körű eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság mire alapította az ítélet DH.1. törvény tárgyi hatályával kapcsolatos, valamint a 4. § (1) bekezdés f) pontjával kapcsolatos döntését, ezért az érdemi határozat nem bírálható felül, hatályon kívül helyezésének van helye. Állította, hogy annak ellenére, hogy a törvényi vélelem hiányában a felperest terhelte volna a bizonyítási teher a tekintetben, hogy a perbeli kikötések nem felelnek meg a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt elveknek, a felperes egyetlen egy kikötés esetében sem tudta bizonyítani azok tisztességtelenségét, csupán kategorikus kijelentéseket tett. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher ellenére nem hívta fel a felperest állításai bizonyítására, így az elsőfokú bíróság a kikötések tisztességtelensége tekintetében semmilyen bizonyítási eljárást nem folytatott le. Kizárólag saját, szubjektív meggyőződése alapján állapította meg az egyes kikötések tisztességtelenségét. Az elsőfokú bíróság továbbá hibásan értelmezte a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjai szerinti elveket, érvelése ellenére a szakértő kirendelése iránti indítványát figyelmen kívül hagyta. Ez ahhoz vezetett, hogy a tényállításai körében felajánlott bizonyítási indítványok hibás következtetés alapján kerültek elutasításra, a tényállás kellő körben való felderíthetősége nem volt lehetséges. Azt sem vette figyelembe, hogy mi a tartalma, háttere az adott kikötéseknek, nem vizsgálta, hogy a kamatmódosítás milyen közgazdaságtani elvek mentén történik, és azok milyen módon szolgálják a felek közötti equilibrium fenntartását. Az egyes kikötések tartalmának vizsgálata, a szakértő kirendelése és a szakszervek vizsgálatainak elemzése, valamint esetlegesen tanú meghallgatása olyan nagy terjedelmű bizonyítási eljárást eredményez, amely szintén az elsőfokú eljárás megismétlését teszi szükségessé.

Az érdemi, hibás jogkövetkeztetések tekintetében a következőkre hivatkozott. A keresetlevélben foglalt rendelkezések döntő többsége nem tartalmaz semmilyen egyoldalú kamat-, költség- vagy díjemelést lehetővé tevő rendelkezést. Szabályozási szintekre bontva idézte azokat a kikötéseket, amelyek a DH.1. törvény szerinti definíció alapján a jelen per hatályán kívül esnek, de azokat az elsőfokú bíróság mégis jogellenesen vizsgálta.

A blankettaszerződések tekintetében (Kivonat A, B, C/1. szint) állította, hogy a B-667. számú blankettaszerződések nem tartoznak a törvény hatálya alá, mert nem tartalmaznak egyoldalú kamat-, költség- és díjmódosítási klauzulát, azok kizárólag az egyes díjakat rögzítik, illetve kiutalnak a kondíciós listára, amely a díjtételeket tartalmazza. Idézte a B-276 lakáscélú, nem lakáscélú, deviza, forint szerződések 1-2 időszakra vonatkozó 4. pont 1. bekezdését, 6.3. pontját, a lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések 1-3. időszakra vonatkozó 2.2.3., 2.2.4., 5.2.2., 5.3. és 6. pontját.

Az ingatlanfedezetes termékek különös általános szerződési feltételei tekintetében (Kivonat A, B és C/2. szint) a B-276 lakáscélú deviza, forint szerződések vonatkozásában állította, hogy a 2. szint alatti kikötések sem tartoznak a törvény hatálya alá, hiszen azok kizárólag a késedelem, az előtörlesztés, illetve azok díjait, következményeit rögzítik. A késedelem és az előtörlesztés ügyfelektől függő jogi aktust feltételeznek, így az egyoldalú hiteldíj-módosítás körén kívül esnek. A törvényes fizetőeszköz változása egy olyan külső, objektív ok, amely nem a bank egyoldalú módosítását, hanem az esetlegesen később, nyilvánvalóan jogszabály által meghatározott átváltást vetíti elő. Az 1-47. időszakra nézve a 4.1.1. pont 2. bekezdését, a 47-51. időszakra nézve az 5.5.1., a 13. és a 8.2. pontot idézte, a B-276 nem lakáscélú deviza és forint szerződések vonatkozásában az 1-47. időszakra nézve a 6.3.1. pontot, a 47-51. időszakra nézve a 8.2., 8.2.1. pontot, a B-665 lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában az 1-22. időszakra nézve a 6.3.1. pontot, a B-665 lakáscélú forint szerződések vonatkozásában a 23-37. időszakra nézve az 5.5.1. és 5.5.2. pontot, a B-665. nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában a 23-27. időszakra nézve a 8.2. és 8.2.1. pontot, a 13. pontot, a B-666 lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában az 1-22. időszakra nézve a 6.3.1. pontot, a 23-27. időszakra nézve a 8.2. és 8.2.1. pontot és a 13. pontot, a lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában az 1-3. időszakra nézve az 5.5.1. pontot, a 8.2., 8.2.1. pontot és a 13. pontot idézte.

Az Általános Lakossági ÁSZF-ek (Kivonat A, B, C/3. szint) tekintetében ugyancsak azt hangsúlyozta, hogy a 3. szint alatti idézett kikötések szintén nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá, hiszen azok kizárólag a késedelem, az előtörlesztés, illetve azok következményeit, díjait rögzítik. A késedelem és az előtörlesztés kétoldalú jogi aktust igényelnek, így az egyoldalú hiteldíj-módosítás körén kívül esnek. A törvényes fizetőeszköz változása egy olyan külső, objektív ok, amely nem a bank egyoldalú módosítását, hanem az esetlegesen később, nyilvánvalóan jogszabály által meghatározott átváltást vetíti elő. Nem tartozik a hatálya alá az a kikötés sem, amely arról rendelkezik, hogy mely üzletszabályzatok válnak a szerződés részévé, illetve azok módosítása, mert a jelen pernek nem az üzletszabályzatok generális módosítása a tárgya, hanem az egyes egyoldalú hiteldíj-módosítási klauzulák vizsgálata. Idézte a B-276 lakáscélú, nem lakáscélú, deviza, forint szerződések vonatkozásában az 1-46. időszak, a B-665, B-666 lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában az 1-22. időszakra nézve az 1.10. pontot, azzal, hogy a B-665 és B-666 lakáscélú forint szerződések 1-22. időszakában az Általános Lakossági ÁSZF (LÜSZ) 1.1. pontja még nem volt hatályban. A B-276 lakáscélú, nem lakáscélú, deviza, forint szerződések vonatkozásában a 47-51. időszakra a B-665, B-666 lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában a 23-27. időszakra, a lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában az 1-3. időszakra nézve az 1.1. pontot, a 11.1., 12.7.1., 12.7.2., 12.7.3., 12.7.4. és 12.7.5. pontokat, valamint a 22.7.1.1. pontot.

Az Általános Üzletszabályzat (Kivonat 4. szint) körében arra utalt, hogy nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá az a kikötés, amely arról rendelkezik, hogy mely üzletszabályzatok válnak a szerződés részévé, illetve azok módosítása, mert a jelen pernek nem az üzletszabályzatok generális módosítása a tárgya, hanem az egyes egyoldalú hiteldíj-módosítási klauzulák vizsgálata. Idézte a B-276 lakáscélú, nem lakáscélú, deviza, forint szerződések vonatkozásában az 1-46. időszakra, a B-665, a B-666 lakáscélú, nem lakáscélú forint szerződések vonatkozásában az 1-22. időszakra az 1.5. pontot.

Hangsúlyozta, az idézett klauzulákat az elsőfokú bíróság nem volt jogosult vizsgálni, hiszen azok nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely alapján a hiteldíjat egyoldalúan módosíthatta volna. A továbbiakban sérelmezte a „Mandatory rule” következményeinek figyelmen kívül hagyását. E körben arra utalt, hogy ellenkérelmében a perbeli általános szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálata körében a 93/13 EKG Irányelv szabályaiból kiindulva három szintet különített el, az ítélet ugyanakkor érdemi jogi indokolást arra nézve, hogy az első két szint

vizsgálatát miért ignorálta, nem adott. Változatlanul állította, hogy a visszatükröző kikötések nem esnek a tisztességtelenség hatálya alá.

Az EU-jog a tisztességtelenség tárgyi hatályát a kógens jogszabály rendelkezéseit visszatükröző általános szerződési feltételekben húzza meg. Az ezen EU-jogi szabályt implementáló Ptk. ezt úgy ülteti át a magyar jogba, hogy a jogszabály előírásának megfelelő ÁSZF-ek esetében zárja ki a tisztességtelenség vizsgálatát. A 2/2012. PK vélemény azonban a tisztességtelenség tárgyi hatálya körében egy plusz feltételt ír elő, megkívánja még azt is, hogy a kógens szabály kimerítően (taxative) szabályozza az adott kérdést. A PK vélemény tehát visszamenőlegesen „alkotott jogot”, így az arra, illetve a mögötte elfekvő magyarázatokra való hivatkozás az alkotmányosság alapvető garanciáit rúgja fel. Ha ugyanis egy taxative, kimerítő szabályozás a feltétel, akkor külön mérlegelés kérdését igényli, hogy vajon az adott szabályozás kimerítő jellegű-e, vagy sem, amely kérdés mérlegelésének nincs objektív ismérve. E kérdésnek azon okból tulajdonított jelentőséget, hogy a Magyar Állam a saját maga által alkotott 275/2010. Korm. rendeletben részletesen kifejtett módosítási okok közül egyet sem fogadott el annak „keretjellegűvé” nyilvánítása által. A Magyar Állam és így az MNB visszaélészerű perbeli magatartását az mutatja meg a legjobban, hogy a 275/2010. Korm. rendelet által felsorolt okok közül még a jegybanki alapkamat emelkedését sem fogadta el az elveknek megfelelőnek. Utalt az RWE-ügyben a Főtanácsnok által levont konklúzióra, miszerint „ha a feltételek a hatályos jog alkalmazási körében mozognak anélkül, hogy a feltételeket használó fél kiigazításokat hajtott volna végre, úgy a szóban forgó feltétel problémamentesnek tekinthető, melyet az EUB is megerősített az ítéletével. Hivatkozott arra is, hogy az Irányelv vertikális közvetlen hatályának fennállása azzal a következménnyel jár, hogy az eljáró bíró köteles az Irányelv 1. cikk (2) bekezdésével ellentétes 2/2012. PK véleményt figyelmen kívül hagyni, és a tisztességtelenség vizsgálatának 1. szintű tesztjét lefolytatni. Mindezek alapján az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna állapítania, hogy a per tárgyává tett kikötések nem vizsgálhatóak a DH.1. törvény szerinti - egyedül a tisztességtelenség körében értelmezhető - elvek alapján.

Az egyes kikötésekkel kapcsolatos hibás jogkövetkeztetéseket az alábbiak szerint foglalta össze azzal, hogy minden DH.1. törvénybeli elv vonatkozásában kérte figyelembe venni az ellenkérelmében foglaltakat is, valamint a fellebbezésben adott észrevételeket kérte vonatkoztatni a tartalmában azonos kikötésekre is.

Az általa alkalmazott I-II. termék tekintetében tisztességtelennek minősített kikötések vonatkozásában a következőket adta elő:

Az I-29. időállapot, B-276 deviza lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésben és B-276 forint lakáscélú kölcsönszerződésben alkalmazott kikötések és a szövegazonosság miatt 30-46. időállapotban alkalmazott kikötések: Az A/1. szabályozási szint 4. pont 1. bekezdésében foglalt kikötésben az elsőfokú bíróság a Magatartási Kódexre utalást tévesen értelmezte, ugyanis az csak egy ténymegállapítás, a módosítási feltételek megfelelnek a Magatartási Kódexnek. Ezt alátámasztja az is, hogy ugyanezen kikötés a tényleges módosítás mikéntjére vonatkozóan akként folytatódik, hogy a „kamat módosításának feltételeit és eljárási szabályait a jelen kölcsönszerződés részét képező a Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételei” című dokumentum tartalmazza”.

A B/1. szabályozási szint 1-2. időállapotában fellelhető 6.3. pontjában tisztességtelennek vélt kikötés egy adóst védő rendelkezés, amely tisztességtelennek való kimondása a közérdek sérelmét jelenti, így „per definitionem” nem lehet tisztességtelen (56-59.).

Az A/2. szabályozási szinten az elsőfokú bíróság az 5.2., 5.2.1., 5.2.1.1. és az 5.1.1.1. (ilyen nem létezik) pontokat (ok-lista, ezen belül „jegybanki alapkamat, refinanszírozási kamatlábak, pénzpiaci indexek, a bank által az üzletfelei lekötött betéteire fizetendő kamat, a szabályozó környezet, a hitelkockázat kormányrendeletben meghatározott változása”) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, a tételes megfogalmazás elvének, az átláthatóság elvének sérelme okából találta tisztességtelennek. Az egyértelmű megfogalmazás elvének az a lényege, hogy az átlagos fogyasztó megérthesse, van lehetőség a szerződés egyoldalú módosítására, és erre meghatározott

okok esetén kerülhet sor. A hivatkozott szerződéses rendelkezésekből megállapítható a fogyasztó számára, hogy abban az esetben, ha az ott meghatározott körülményekben változás következik be, a pénzügyi intézménynek jogában áll a kamat mértékét megváltoztatni, azt emelni, illetve csökkenteni. Amennyiben valamely rendelkezés nem világos vagy egyértelmű számára, úgy jogosult és köteles is kérdezni. Az ítéletben kiemelt kifejezések a magyar nyelvet bírő személy számára tökéletesen érthetők. Amennyiben a szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések a költség-, kamat-, és díjmódosítás alapjául szolgáló okokat tartalmazzák, a szerződéses rendelkezései megfelelnek a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdés b) pontjában és a 2/2012. PK véleményben foglaltaknak.

Az átláthatóság vizsgálatánál az európai joggyakorlat alapján azt kell vizsgálni, hogy vajon a fogyasztó az adott szerződésből megismerhette-e az őt megillető jogokat (tipikusan ebben a körben a felmondási jogot), illetve vajon a vizsgált kikötés alapján előre láthatta-e, hogy bizonyos feltételek esetén a bank a kamatot a hátrányára módosíthatta. Kiemelte, hogy a fenti okok (a pénzügyi index kifejezést leszámítva) kifejezetten szerepelnek is a 275/2010. Korm. rendeletben. A magyar jogalkotó tehát maga is olyanként kezelte ezeket a fogalmakat, amelyek a jogszabályoknak megfelelnek. A fogyasztó számára a kikötések megfelelnek az érthető és világos megfogalmazásnak, és tekintettel arra, hogy a fenti okok zártak, nem bővíthetők, a tételeesség elvének is megfelelnek. Az érdemi ellenkérelmében írtakra utalva, miszerint az egyes okok hiteldíj-módosító hatását előre megjósolni közigazgatási lehetetlenség, valamint hivatkozva az átláthatóság EU-jogi gyakorlat szerinti helyes értelmezésére állította, hogy a fenti okok az átláthatóság elvének is megfelelnek, azokból ugyanis egyértelmű a fogyasztó számára, hogy változhat és milyen okból a hiteldíj.

Kiemelte, hogy az ítélet nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy az elsőfokú bíróság milyen bizonyítékok alapján jutott a fenti következtetéseire.

Az A/2. szinten a 3-29. időállapotú ÁSZF-ekben szereplő 2.5. pont az átláthatóság elvének sérelme okából nem lett volna tisztességtelennek kimondható, mivel nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, nem egyoldalú szerződésmódosításról, hanem egy kedvezmény lejártáról van szó. Más kedvezmény kikötések esetén a kedvezmény megszűnése körében az elsőfokú bíróság ugyanebben az ítéletében maga is megállapította, hogy az ilyen előírások nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá.

A kamatkedvezmény periódusának lejártát követően a kamatmódosításra nyilvánvalóan az általános szabályok alkalmazandóak, a módosítás nem ezen szakasz, hanem az ok-lista alapján történik, így a vizsgált kikötés önmagában nem alkalmas a DH.1. törvény szerinti tisztességtelenségi vizsgálatra.

Az A/3. szabályozási szinten megtalálható 1.10. ponttal („Az Bank Zrt-vel történő egyesülése kapcsán az informatikai rendszereik, nyilvántartásaik, eljárásrendjeik és folyamataik közötti eltérések összehangolása, illetve egységesítése céljából a bank jogosult mind a jelen Általános Szerződési Feltételek, mind pedig az Üzletféllel ár korábban megkötött egyedi üzletfél szerződések rendelkezéseit megváltoztatni.”) kapcsolatosan előadta, hogy egyrészt az A/3. szint a jelen perben a hiteldíj-módosítás körében nem alkalmazható, hiszen a 2.20. pont ebben a körben az A/2. szinten lévő szabályokat hívja fel, másrészt egy olyan kikötésről van szó, amely alapján már nem történhetne hiteldíj-módosítás, mert a fúzió már hét éve megtörtént. A hivatkozott pont tisztességtelensége tehát nem állapítható meg.

A 9.1.1.2. pont azért nem lehet tisztességtelen, mert nem esik a DH.1. törvény hatálya alá, ugyanis az alapján hiteldíj-módosítás nem történhetett. Másodsorban a hitelképesség változása hitelkockázat változással jár, amelyre vonatkozó módosítást az ok-lista tartalmazza az 5.2.1.1. pont alapján, tehát a módosítás nem a 9.1.1.2. pont, hanem az 5.2.1.1. pont alapján történhetett. Kiemelendő, hogy a 275/2010. Korm. rendelet 1. § (4) bekezdése kifejezetten megengedi a hitelképesség-csökkenés esetén a hiteldíj-módosítást, így annak tisztességtelensége fel sem merülhet. Legvégül rögzítette,

hogy a kikötés teljesen egyértelműen került megfogalmazásra, így a világosság, érthetőség elvének megfelelt.

Az A/4. szabályozási szint 1.5. pontja általában szól az általános szerződési feltételek módosításáról, így ezen szakasz alapján nem is történhetett hiteldíj-módosítás. Generálisan minden szolgáltatónak megengedett az ÁSZF módosítás, így érthetetlen, hogy az elsőfokú bíróság miért nem engedné ezt neki. Az 1.5. pont tisztességtelensége tehát fel sem merülhet.

Az A/2. szabályozási szint 6. pontja, illetve alpontjai tekintetében előadta, hogy az ok-lista szinte szó szerint megegyezik a 275/2010. Korm. rendelet 1. §-ában foglaltakkal, így azok tisztességtelensége fel sem merülhet. A jogalkotó a kormányrendeletben nyilvánvalóan a fogyasztók számára is érthetően fogalmazott, olyan okokat sorolt fel, amelyek objektívek és jogszerűek. Az ok-lista az egyértelmű és világos megfogalmazás elvét sem sérti, mert teljesen egyértelmű, hogy milyen okokból történik a hiteldíj-módosítás. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a refinanszírozási hitelek és az ügyfélbetétek kamata változásának objektivitását megkérdőjelezte, ezeket ugyanis nem tudja befolyásolni. Szintén utalt arra, hogy az egyes okok hiteldíj-módosító hatását előre megjósolni közigazgatási lehetetlenség, az okok az átláthatóság elvének is megfelelnek, az ítélet nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy az elsőfokú bíróság milyen bizonyítékok alapján jutott a következtetéseire.

Az A/2. szinten lévő 5.2.6. pont tekintetében vitatta annak DH.1. törvény hatálya alá tartozását, hiszen itt egy kedvezmény lejártáról van szó. Más kedvezmény kikötések esetén a kedvezmény megszűnése körében az elsőfokú bíróság ugyanebben az ítéletében maga is megállapította, hogy a DH.1. törvény hatálya alá az ilyen előírások nem tartoznak. A módosítás az ok-lista alapján történik, így a vizsgált kikötés önmagában nem alkalmas a DH.1. törvény szerinti tisztességességi vizsgálatra.

Az A/2. szinten található 5.5.1. pont sem tartozik a törvény hatálya alá, mivel a szerződésszegés esetén felszámított kamat „per definitionem” nem minősülhet egyoldalú szerződésmódosításnak, hiszen az az üzletfél szerződésszegésétől függ. A késedelmi kamatmérték, mint a Ptk-ban is rögzített szankciós kamat a bank által szabadon módosítható azzal, hogy azt az ügyfeleknek ismerniük kell.

Jogsértően állapította meg az elsőfokú bíróság az előtörlesztési díjról, illetve annak maximumának kimondásáról szóló C/2. szint alatt jelölt 8.2. és 8.2.1. pontok tisztességtelenségét is.

A DH.1. törvény hatálya alá kizárólag a hiteldíj módosítását lehetővé tevő klauzulák tartoznak. Az előtörlesztési díj kikötése, mint az adós által eldönthető törlesztési opció ellenértéke, illetve a díj maximumának megjelölése tehát tényszerűen nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá, mert ez az adós elhatározásától függ, nem pedig az egyoldalú döntésétől, továbbá ezen pont alapján ugyanis hiteldíj-módosítás nem történhet.

Hasonlóképpen jogsértően állapította meg az elsőfokú bíróság az A/3. szinten jelölt 11.1. pont tisztességtelenségét, amely mindössze egy deklarációt tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a hiteldíj módosítható. A módosításra ebben az esetben sem ezen szakasz alapján kerül sor, tehát a 11.1. pont alapján módosítás nem történik és mint olyan kikerült a DH.1. törvény hatálya alól.

Az A/3. szabályozási szint 12.7.1-5. pontjainál az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a forintba történő átváltásra kizárólag abban az esetben van lehetőség, ha a fizetési kötelezettségével az adós késedelembe esett. Ez alapján tehát egyrészről a 12.7.1-5. pontok quasi szankciós, a késedelemhez kötött rendelkezést tartalmaznak, másrészről a kamat, díj, költség tekintetében az átváltás nem jelent módosítást, így azok a DH.1. törvény hatálya alá nem tartoznak, mert nem jelentenek egyoldalú szerződésmódosítási jogot a számára.

Az A/3. szinten jegyzett 22.7.1.1. pont azon okból, hogy a kamatmódosítás lehetőségét rögzíti, nem lehet tisztességtelen, hiszen azt jogszabály teszi lehetővé. A kamatmódosítás az ok-lista alapján történhetett, így ezen 22.7.1.1. pont sem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá.

A III. és IV. termék tisztességtelennek minősített kikötései tekintetében az alábbiakra hivatkozott. Az 1-29 időállapot, B-276 deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésben és B-276 forint

nem lakáscélú kölcsönszerződésben alkalmazott kikötések és a szövegazonosság miatt 30-46. időállapotban alkalmazott kikötések: Az A/1. szinten lévő tisztességtelennek vélt kikötések körében visszautalt a fellebbezés 56-59. pontjaiban írtakra.

Az A/2. szabályozási szint 5. pontja, illetve annak alpontjai tekintetében rögzítette, hogy az ok-listák szinte szó szerint a 275/2010. Korm. rendelet 1. §-ban foglaltakkal összhangban íródtak, így azok tisztességtelensége fel sem merülhet. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a világos és érthető megfogalmazás elvének sérelmét megállapította, tekintve, hogy a fogyasztó számára a szerződéses rendelkezésekből egyértelműen és érthetően megállapítható, hogy a pénzügyi intézmény a szerződés alapján jogosult a kamat módosítására, az okként megjelölt feltételek változása az ügyleti kamat módosítását, ennek következtében a fogyasztó fizetési kötelezettségének módosulását eredményezheti. Nem sérült a tételeesség elve sem, hiszen az ok-lista zárt, ennek ellenkezője sem állapítható meg. A forrásszerzési módok limitáltak a pénzügyi piacon, ennek ellenkezőjét a felperes nem bizonyította, így az elsőfokú bíróság nem juthatott volna jogszerűen ellenkező álláspontra. Nem sérül az objektivitás elve sem, az ügyfelek betéti kamatainak változása objektív ok, hiszen azt kifejezetten, ebben a szövegezésében jogszabály is megengedte, de az egyes betétekre fizetendő kamatokra a tőle független pénzpiaci körülmények is hatnak, azokat nem tudja befolyásolni. A fenti okok tehát az átláthatóság elvének is megfelelnek, azokból ugyanis egyértelmű a fogyasztó számára, hogy változhat és milyen okból a hiteldíj.

A B/2. szint 6.3.1. pontjában az előtörlesztési díj kikötése, mint az adós által eldönthető törlesztési opció ellenértéke, illetve a díj maximumának megjelölése szerepel, tehát tényszerűen nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá, mert ez az adós elhatározásától függ, nem pedig az ő egyoldalú döntésétől, továbbá ezen pont alapján hiteldíj-módosítás nem történhet.

A B/2. szint 5.1.1.2. pontjánál az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy azok többsége szó szerint benne szerepel a 275/2010. Korm. rendeletben, így azok jogszerűnek minősülnek. Relevanciával bír, hogy a jogalkotó későbbi, senki által nem ismert jogalkotási tevékenysége, továbbá a felügyeleti hatóság, illetve a bíróságok jogképzési gyakorlata előre részletesebben nem határozhatók meg, ezek elvárása a pénzintézetektől lehetetlen célra irányulnak. A refinanszírozási feltételek változása körében előadta, hogy a fenti okok mindegyike szerepel a 275/2010. Korm. rendeletben, az okok mindegyike közvetlenül hat egy adott bank kamatképzésére. Tekintettel arra, hogy az okok változásának a hatásai nem előre láthatóak, így bármilyen kalkuláció előre kizárható volt, így az átláthatóság elve sem sérült.

A 47-51. időállapot, B-276 deviza nem lakáscélú fogyasztói kölcsönszerződésben és B-276 forint nem lakáscélú kölcsönszerződésben alkalmazott kikötések: Az 1. és 3. szabályozási szint vonatkozásában a tisztességtelennek kimondott kikötések tekintetében visszautalt az I-II. termékeknél elmondottakra.

A B/2. szint 6.1. pont alatti okok mindegyike tekintetében állította, hogy azok objektívek, az ok-lista zárt és a 275/2010. Korm. rendelet szabályainak megfelel. Az eszköz/adósminősítési szabályok változása, illetve az informatikai rendszerek, belső folyamatok, eszközminősítési szabályzatok változása az elsőfokú bíróság indokolatlan megállapítása ellenére nem a saját elhatározásából, hanem hatósági/jogszabályi előírásra történnek, amelyek tőle függetlenül kerülnek meghatározásra. Kiemelte, hogy bár az ítélet rendelkező részében a 2. szinten lévő 5.2. és 5.2.1. pontokat tisztességtelennek vélte az elsőfokú bíróság, azonban az indokolásában a tisztességességet mondta ki, így ezen kikötések tisztességesek. A továbbiakban a 2. szabályozási szinten lévő rendelkezések tekintetében visszautalt a fellebbezésben a II. termék vonatkozásában előadottakra.

Súlyosan jogsértőnek találta az A/3. szinten lévő 1.1. pont tisztességtelenségének megállapítását, mivel ez a szakasz nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, mert csak azt rögzíti, hogy milyen üzletszabályzatok válnak a szerződés részévé, de kifejezetten azt is rögzíti, hogy a hiteldíj-módosításra külön, azokban szereplő szabályok vonatkoznak. A tisztességtelenség kimondása ahhoz vezetne, hogy ma Magyarországon nem lehet egy banknak üzletszabályzata. Egyebekben a 3. és 4.

szinten tisztességtelennek minősített pontok tekintetében ugyancsak gazdasági okokból visszautalt a jelen fellebbezésben a II. termék vonatkozásában előadottakra.

A továbbiakban arra hivatkozott, hogy a 2. szinten 8.2. és 8.2.1. pontokban írt előtörlesztési díj kikötése szintén nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, mert ezen pont alapján hiteldíj-módosítás nem történhet.

Jogsértően állapította meg az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében a 22.7.1. pont tisztességtelenségét, amelyet igazol, hogy maga az elsőfokú bíróság is - helyes indokkal - tisztességesnek véli az indokolásában.

A VI. termék ok-listákat tartalmazó 5. és 6. pontjai, illetve alpontjai szintén a 275/2010. Korm. rendelet 1. §-ában foglaltakkal összhangban íródtak, így azok tisztességtelensége itt sem merülhet fel. Változatlanul állította, hogy a 2. és 3. szinten tisztességtelennek vélt kikötések a már kifejtett indokai alapján megfelelnek a világos és érthető megfogalmazás, a tételeesség, az objektivitás és az átláthatóság elvének is. A 2. szint előtörlesztési díjról szóló 8.2., 8.2.1., illetve később 6.3.1. pontjai ugyancsak nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá ezen pont alapján hiteldíj-módosítás nem történhet.

A 2.5.1. pont tisztességtelenségét ugyancsak nem lehet kimondani, mert az a kamatkedvezmény megszűnése utáni időszakokra teljesen egyértelműen az általános szabályokat rendeli alkalmazni. A DH.1. törvény hatálya alá sem tartozik, hiszen itt nem egyoldalú szerződésmódosításról van szó, hanem egy kedvezmény lejártáról. Ennek felel meg az is, hogy más kedvezmény kikötések esetén a kedvezmény megszűnése körében az elsőfokú bíróság ugyanebben az ítéletében maga is megállapította, hogy nem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá az ilyen előírások.

Jogsértően állapította meg az ítélet rendelkező részében a 22.7.1.1. pont tisztességtelenségét, amelyet igazol, hogy maga az elsőfokú bíróság is - helyes indokokkal - tisztességesnek vélt az indokolásában. Egyebekben visszautalt a korábban írtakra.

Tekintve, hogy az elsőfokú bíróság a VII-X., XII-XIII. termékek tisztességtelennek kimondott egyes kikötéseit a korábbi pontokkal való szövegazonosság miatt már nem indokolja újra, így ezen pontok tisztességtelenségének cáfolatául maga is csupán visszautalt az általa előadottakra. A X. termék 3. szintjén elhelyezkedő 11.1.1. pont tekintetében ugyanakkor kiemelte, hogy a kikötés csak quasi megismétli azt, amit a jogszabály (Hpt. 210. §) enged, és kifejezetten arra utal, hogy a módosítás mikéntjét a szerződés vagy a jogszabály állapítja meg. Ebből következően a 11.1.1. pont nem tartalmaz hiteldíj-módosítási klauzulát, tehát nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá. Kiemelte továbbá, hogy a XII-XIII. termékek esetén az 1. szinten található 2.2.3., 2.2.4., 5.2. és 5.3. pontjai sem tartoznak a DH.1. törvény hatálya alá, mert hiteldíj-módosítási klauzulát nem tartalmaznak, mindössze azt tartalmazzák, hogy átutalás esetén folyósítási díjat, továbbá eddig az időpontig rendelkezésre tartási díjat kell fizetni. A díjak rögzítése és a kondíciós listában való feltüntetése - túl azon, hogy nem jogellenes - a DH.1. törvény hatálya alatt nem vizsgálható kikötések, így az elsőfokú bíróság jogsértően vizsgálta azokat és állapította meg ezek tisztességtelenségét. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványait és nyilatkozatait változatlan tartalommal fenntartotta.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezésében írtakat fenntartva, az ítélet alperes által fellebbezett rendelkezései helybenhagyását, az alperes másodfokú perköltségben marasztalását, továbbá a bizonyítási indítványok elutasítását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság kellő alapossággal tárta fel a tényállást, megfelelő bizonyítékok mellett mondta ki a kikötések tisztességtelenségét.

Az alperes bizonyítási indítványai nem felelnek meg a DH.1. törvény 10. § (3) bekezdésében írt feltételeknek. Az elsőfokú bíróság rendelkezik szakértelemmel, hiszen kizárólag jogkérdésben volt szükséges döntenie. Helytállóan következtetett arra, hogy nyelvi szakértő, valamint pénzügyi szakértő kirendelésére nincs szükség. Az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően

állapította meg az ítélet rendelkező részében foglalt szerződéses kikötések tisztességtelenségét és érvénytelenségét, ezért az ítélet megváltoztatására, a kereset elutasítására nincs lehetőség, a szerződéses feltételek részleges érvénytelenségének megállapítására sem kerülhet sor. „Szerződéses kikötés” mint egység fogalma alatt ugyanis azokat a rendelkezéseket kell érteni, amelyek egyazon jog gyakorlását szabályozzák, a DH.1. törvény is ezeket a kikötéseket logikailag önálló egységként kezeli, és mivel nem ad arra lehetőséget, hogy az ok-listában szereplő okokra külön mondja ki a bíróság, hogy azok érvényesek, vagy érvénytelenek, így a kikötés részleges érvénytelenségének a kimondása is kizárt. A törvény céljával és a jogalkotói akarral is csak az olyan érvényességvizsgálat feleltethető meg, amely esetében a vizsgálat eredménye után minden további eljárás nélkül alkalmazhatóvá válik a felek közötti elszámolási rend. E követelmény figyelembevételével önálló kikötésnek azok az összefüggő rendelkezések tekinthetők, amelyek a bank általi egyoldalú hiteldíj egyoldalú módosítás szabályait (ideértve a felhatalmazó rendelkezéseket, az ok-lista egyes elemeit, a hirdetményre és a kondíciós listára vonatkozó, az értesítést szabályozó rendelkezéseket és a felmondási jogot biztosító szabályokat is) tartalmazzák.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság megfelelően indokolta az ítéleti döntéseit, eljárási szabálysértés nem történt. Az elsőfokú bíróságnak a 2/2012. PK vélemény 3. pontja értelmében a tisztességtelenség égisze alatt volt szükséges a feltételeket vizsgálnia.

Tekintettel arra, hogy a szerződéses kikötések vizsgálatát a DH.1. törvény alapján kellett elvégezni, a pénzügyi felügyelet korábbi eljárása a per szempontjából irreleváns volt. Az elsőfokú bíróság valamennyi tisztességtelenség nyilvánított rendelkezés vonatkozásában megjelölte azt az elvet, annak indokaival együtt, amely elvet az adott rendelkezés sért. Nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványok elutasításával sem, hiszen az alperes a felajánlott bizonyítási indítványokat a mérlegelési körébe tartozó jogkérdésekre vonatkozóan nyújtotta be. A perben egyrészről a perbe vitt szerződéses kikötések valódiságát kellett bizonyítania, másrészről az ezen kikötések hét elvnek való megfelelés hiányát.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatást nem mulasztotta el, a bizonyítási kötelezettségének eleget tett.

Az elsőfokú bíróság kellő mértékben feltárta a tényállást, megindokolta, hiszen megállapította a felek egyező előadása alapján, hogy az alperesi pénzügyi intézmény által milyen szövegek, milyen időszakokban voltak hatályban. A keresetlevélben, valamint az elsőfokú eljárásban megtett egyéb nyilatkozatok alapján jogszerűen állapította meg a perbe hozott szerződéses kikötések tisztességtelenségét. Jelen perben nincs jelentősége annak, hogy az alperes gyakorlatában a kamatmódosítások milyen közgazdaságtani elvek alapján alakulnak, és azok hogyan szolgálják a felek közötti egyenlőség fenntartását, ezért ezen tényezők helyesen kerültek mellőzésre az ítéletben.

A DH.1. törvény tárgyi hatályával és a kikötés értelmezésével kapcsolatos álláspontját fenntartva azt kiegészítette azzal, hogy az alperes a kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő kikötést tévesen értelmezi szűken. A megszorító megközelítés elfogadása esetén arra a következtetésre lehetne jutni, hogy amennyiben az adott pénzügyi intézmény ÁSZF-je külön alpontban vagy mondatban tartalmazná a pénzügyi intézményt a hiteldíj-emelésre felhatalmazó rendelkezést és egy másik alpontban vagy mondatban az ok-listát, akkor már maga az ok-lista sem lenne a kikötés része, hiszen a hiteldíj-módosítást szűk értelemben csak a felhatalmazó rendelkezés teszi lehetővé, az ok-lista már csak annak okait határozza meg. Az, hogy az alperes az adott rendelkezések összességét foglalta a pénzügyi intézmény kivonatába, igazolja, hogy maga is egységes kikötésként értelmezte azokat.

Valamennyi, az alperes által fellebbezésben támadott szerződéses kikötés tekintetében állította azok DH.1. törvény hatálya alá tartozását és tisztességtelenségét. Az egyes kikötések vonatkozásában a következőkre utalt:

A blankettaszerződések (A, B, C/1. szint) tekintetében a B-276 lakáscélú /nem lakáscélú, deviza/ forint szerződések 1-2. időállapotában alkalmazott 4. pontra nézve állította azt, hogy a Magatartási

Kódex nem része a szerződésnek, de még ha annak részét is képezi, az ott felsorolt ok-lista sem felel meg önmagában a szerződéses kikötésekkel szemben támasztott tisztességességi követelményeknek. A 6.3. pont szintén „expressis verbis” egyoldalú hiteldíj-emelésre feljogosító, a DH.1. törvény hatálya alá tartozó, tisztességtelen rendelkezést tartalmaz.

A lakáscélú /nem lakáscélú forint szerződések 1-3. időállapotában alkalmazott 2.2.3. és 2.2.4. pontok rendelkezései alapot adnak arra, hogy az alperes a folyószámla-nyitási kötelezettséggel kapcsolatban többletterhet hárítson át a fogyasztókra, melynek mértékét az alperes egyoldalúan a kondíciós listája alapján módosíthatja.

Az 5.2.2., 5.3. és 6. pontok egyaránt a kölcsönhöz kapcsolódó díjakról és költségekről, illetve azok mértékéről rendelkeznek, a „mindenkori, illetve mindenkor hatályos” kondíciós listára utalást tartalmaznak, sértik valamennyi DH.1. törvény szerinti elvet, mivel a fogyasztó a szerződéskötéskor nem lehetett abban a helyzetben, hogy jövőbeli módosítás alapjául szolgáló okokat, körülményeket, a „mindenkori” feltételeket megismerje.

Az ingatlanfedezetes termékek különös ÁSZF-jei (A, B, C/2. szint) tekintetében a B-276 lakáscélú deviza /forint szerződések vonatkozásában az 1-47. időállapotban alkalmazott 4.1.1. pont 2. bekezdése tekintetében kifejtette, hogy törvényes fizetőeszköz megváltozása esetére szóló rendelkezés szabályai túl általánosan kerültek meghatározásra, ezért egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint sérül az átláthatóság, továbbá az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve. A 47-51. időállapotban alkalmazott 5.5.1. ponttal kapcsolatban arra utalt, hogy a késedelmi kamat funkciójában ugyanazt a szerepet tölti be, mint az ügyleti kamat, nevezetesen a pénz használatának ellenértékét, így a hivatkozott rendelkezések kapcsán tartalmi szempontú elemzés alapján megállapítható, hogy azokhoz kapcsolódhat az alperes egyoldalú szerződésmódosítási lehetősége, amely alapot adhat a fogyasztók terhére többletterhek áthárítására. Az előtörlesztési díjat szabályozó 8.2. és 8.2.1. pontra nézve is helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy sérül az átláthatóság elve, mivel nem kerül meghatározásra, hogy a kondíciós lista módosítására vonatkozó szabályok hol találhatóak a szerződésben, így „a fogyasztó nem láthatja át, hogy az előtörlesztés díja változhat-e, és ha igen, milyen feltételek beálltakor és milyen mértékben”.

A B-276 nem lakáscélú deviza / forint szerződések 1-47. időállapotban alkalmazott 6.3.1. pontja tekintetében a fellebbezésében, a 8.2. és 8.2.1. pont vonatkozásában a fellebbezési ellenkérelem 16. pontjában írtakra, a B-665 lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 1-22. időállapotában alkalmazott 6.3.1. pontja tekintetében a fellebbezési ellenkérelem 17. pontjában, a 23-27. időállapotában alkalmazott 5.5.1. pontja tekintetében szintén a fellebbezési ellenkérelem 17. pontjában foglaltakra, az 5.5.2. pontjával kapcsolatban a fellebbezése 8. pontjában írtakra utalt. A B-665 nem lakáscélú forint szerződések 23-27. időállapotában alkalmazott 8.2., 8.2.1., illetve 13. pontjai tekintetében a fellebbezési ellenkérelem 16. pontjára, a B-666 lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 1-22. időállapotában alkalmazott 6.3.1. pontja tekintetében a fellebbezési ellenkérelem 17. pontjában, a 23-27. időállapotban alkalmazott 8.2., 8.2.1., illetve 13. pontjai tekintetében a fellebbezési ellenkérelem 16. pontjában, a lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 1-3. időállapotában alkalmazott 8.2., 8.2.1. és 13. pontjai tekintetében a fellebbezési ellenkérelem 16. pontjában, az 5.5.1. pont tekintetében a fellebbezési ellenkérelem 17. pontjában foglaltakra hivatkozott.

Az általános lakossági ÁSZF-ek („LÜÁSZ”) (A, B, C/3. szint) vonatkozásában a B-276 lakáscélú / nem lakáscélú, deviza / forint szerződések 1-46. időállapotában, a B-665, B-666 lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 1-22. időállapotában alkalmazott 1.10. pont egyáltalán nem határoz meg ok-listát, illetve utalást sem tartalmaz arra nézve, hogy a módosítás feltételei esetleg a szerződés más pontjában részletesen szabályozásra kerülnének. A B-276 lakáscélú / nem lakáscélú, deviza / forint szerződések 47-51. időállapotában, a B-665, B-666 lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 23-27. időállapotában, a lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 1-3. időállapotában alkalmazott 1.1. pont 4. bekezdése körében hangsúlyozta, hogy ezen kikötés

kifejezetten kimondja, hogy a „bank fenntartja magának a jogot arra, hogy az általános szerződési feltételeit ... egyoldalúan kiegészítse, valamint ... egyoldalúan módosítsa”, ezért egyértelműen vizsgálható annak megfelelősége a tisztességtelenség vizsgálatára szolgáló hét elv szempontjából. E rendelkezés implicite magában hordoz bármilyen - így akár a hiteldíjra vonatkozó - módosítási jogosultságot is. A kiegészítés, illetve módosítás jelen bekezdésben foglalt feltételei azonban nem felelnek meg sem az átláthatóság, sem az egyértelmű és érthető megfogalmazás elveinek, „az Üzletszabályban meghatározottak” olyan tág fogalom, amely valamennyi elv sérelmével jár. Egyetértett az elsőfokú bíróság a 11.1., 12.7.1.1-12.7.1.5., valamint 22.7.1.1. pontok tekintetében kifejtett álláspontjával is.

Az Általános Üzletszabályzat (4. szint) tekintetében arra hivatkozott, hogy a B-276 lakáscélú / nem lakáscélú, deviza / forint szerződések 1-46. időállapotában, a B-665, B-666 lakáscélú / nem lakáscélú forint szerződések 1-22. időállapotában alkalmazott 1.5. pont szerint az Általános Üzletszabályzat egyoldalú kiegészítése, módosítása a bankot megillető olyan jogosultság, amely magában foglalja a hiteldíj esetleges módosításának jogát is. Vitathatatlan, hogy a pénzügyi intézmény maga dönt az új szolgáltatások bevezetéséről, azonban a rendelkezés már nem határozza meg a lehetséges szolgáltatások típusát és díját, így a fogyasztó nem képes felmérni, hogy azok kihatással lesznek-e az ő kötelezettségeire, és ha igen, milyen mértékben.

Az alperes „Mandatory rule”-hoz kapcsolódó nyilatkozatára nézve egyebek mellett előadta, hogy amennyiben a jogalkotó úgy gondolta volna, hogy a 2010. november 26-át követően közzétett ÁSZF-ek tisztességessége nem lenne vizsgálható, akkor a DH.2. törvény nem adna keresetindítási jogot neki. E perbeli kikötések DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatát tehát nem akadályozza az EGK irányelv 1. cikk (2) bekezdése, illetve a keretnorma jellegű 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelet sem, ugyanis nem minősülnek kötelező érvényű normának.

Az alperes által támadott szerződéses kikötések tisztességtelenségének okai tekintetében a korábban előadott álláspontjának teljes körű fenntartása mellett többek között arra hivatkozott, hogy az elvárás az, hogy a szerződéses kikötés oly módon kerüljön megfogalmazásra, hogy abból a fogyasztó felmérhesse a szerződéskötés időpontjában a jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályokat, és azoknak megfelelően megértse az azok alapjául szolgáló, változást lehetővé tevő rendelkezéseket. Az alperes által az ok-listában alkalmazott kifejezések, okok túl általánosan kerültek megfogalmazásra, szabályozói környezet tartalma és értelmezése nem minden esetben egyértelmű, a jegybanki alapkamat esetén nem került rögzítésre, hogy milyen jegybanki alapkamat változása ad alapot módosításra, valamint, hogy a változás milyen mértékben hat ki a fogyasztó terheire, azok tartalma az átlagos fogyasztó számára nem állapítható meg. Az alperes által alkalmazott ok-lista példalózó felsorolást tartalmaz, nem alkot zárt rendszert. Az alperesi kikötések sértik az átláthatóság elvét, hiszen azok alapján a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására.

Az A/2. szint 2.5. pontja sérti az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elvét, tekintettel arra, hogy az alperes nyilatkozatával ellentétben a szövegből nem derül ki egyértelműen, hogy kamatkedvezmény periódusának lejártát követően a kamatmódosításra „nyilvánvalóan” az általános szabályok alapján kerülhet sor. A fűzióhoz kapcsolódó rendelkezés esetében sem egyértelmű és világos a fogyasztó számára, hogy milyen esetekben, milyen mértékben változhatnak a fizetési terhei. A felperes 275/2010. Korm. rendelet rendelkezéseire való hivatkozása kapcsán a Kúria Pfv.V.21.875/2014/5. számú ítéletében írtakra hivatkozott. Az alperes egyéb fellebbezési nyilatkozataival kapcsolatban teljes körűen fenntartotta az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében előadottakat.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a korábbi perbeli nyilatkozatait és a fellebbezésében foglaltakat fenntartva az ítélet felperes által fellebbezett rendelkezései helybenhagyását kérte. Vitatta, hogy a kikötések a felperes álláspontjával egyezően egységes egészként lennének

vizsgálандók. Ezzel szemben azzal érvelt, hogy a jelen perben „sebészi pontossággal” kell vizsgálni és megállapítani az egyes kikötések tisztességtelenségét, ha az megállapítható. Maga a jogalkotó is ezt akarta, és erre utalt a Kúria állásfoglalása is, amely lehetségesnek tekintette az ok-lista egyes elemeinek külön vizsgálatát. Jelen esetben nincs törvényi vélelem, ennek következtében a Ptk. szerinti vizsgálatot kell lefolytatni, a szerződéskötés összes körülményét kell vizsgálni, így az EU-jog három szintű tesztjétől nem lehetett volna eltekinteni.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, és a felperes fellebbezését megalapozottnak, az alperes fellebbezését megalapozatlannak találta.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH.1. törvény) 1. § (1) bekezdése szerint e törvény hatálya a 2004. május 1. napja és az e törvény hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésre terjed ki. E törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapú (devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett) vagy forint alapú hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha annak részévé a 3. § (1) bekezdése vagy a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel vált.

Az (1a) bekezdés szerint e törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül - az (1) bekezdésben foglaltakon túl - a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha azt az (1) bekezdésben meghatározott időpontok között kötötték, és annak részévé a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel vált.

A (2) bekezdés alapján e törvény hatálya nem terjed ki: a) a hitelkártyához vagy fizetési számlához kapcsolódó és b) az állami kamattámogatással nyújtott lakáscélú forint alapú kölcsönszerződésre.

A 4. § (1) bekezdése alapján az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában vélelmezni kell, hogy tisztességtelen az annak részét képező egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés - az egyedileg megtárgyalt feltétel kivételével -, tekintettel arra, hogy az nem felel meg: a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének: annak tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető; b) a tételes meghatározás elvének: az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz; c) az objektivitás elvének: az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek, vagyis a fogyasztóval szerződő félnek módja van a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni, a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni; d) a ténylegesség és arányosság elvének: az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre, illetve díjra; e) az átláthatóság elvének: a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására; f) a felmondhatóság elvének: a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát vagy g) a szimmetria elvének: kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön.

A 4. § (2) bekezdése alapján az (1) bekezdés szerinti szerződéses kikötés semmis, ha a pénzügyi intézmény a 8. § (1) bekezdés szerinti határidőben nem kezdeményezte a polgári peres eljárás

lefolytatását vagy a bíróság a keresetet elutasítja vagy a pert megszünteti, kivéve ha a szerződéses kikötés esetében a 6. § (2) bekezdés szerinti peres eljárás megindításának lehet helye, de az eljárás nem került megindításra vagy az eljárás megindításra került, de a bíróság nem állapította meg a (2a) bekezdés szerint a szerződéses kikötés semmisségét.

A (2a) bekezdése szerint az (1) bekezdés szerinti szerződéses kikötés semmis, ha a bíróság annak semmisségét az elszámolásról szóló külön törvény alapján a Felügyelet által indított közérdekű keresettel indított perben megállapította.

A (3) bekezdése alapján a (2) és a (2a) bekezdésben foglalt esetben a pénzügyi intézménynek a fogyasztóval külön törvény szerint meghatározott módon kell elszámolnia.

Az 5. § (1) bekezdése értelmében a pénzügyi intézménynek e törvény hatálybalépését követő harminc napon belül meg kell vizsgálnia a fogyasztói kölcsönszerződés részévé váló azon általános szerződési feltételeket és egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételeket (a továbbiakban együtt: ÁSZF), melyekben szerepel az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötés.

A (2) bekezdés szerint a pénzügyi intézménynek e törvény hatálybalépését követő harminc napon belül be kell jelentenie a felügyeleti és fogyasztóvédelmi jogkörében eljáró (a továbbiakban: Felügyelet) részére valamennyi (1) bekezdés szerinti szerződéses kikötést tartalmazó ÁSZF-et, és nyilatkoznia kell arról, hogy az azokban foglalt szerződéses kikötést tisztességesnek vagy tisztességtelennek tekinti-e. A bejelentéshez a Felügyelet részére mellékelni kell a szerződéses kikötéssel érintett szerződések azonosítási számát és az érintett szerződés alapján fennálló követelések összegét.

A (3) bekezdés szerint a pénzügyi intézménynek 2014. november 30. napjáig meg kell vizsgálnia az 1. § (1a) bekezdése szerinti fogyasztói kölcsönszerződés részévé váló azon ÁSZF-eket, melyekben szerepel az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötés.

A (4) bekezdés szerint a pénzügyi intézménynek 2014. november 30. napjáig be kell jelentenie a Felügyelet részére valamennyi (3) bekezdés szerinti szerződéses kikötést tartalmazó ÁSZF-et, és nyilatkoznia kell arról, hogy az azokban foglalt szerződéses kikötést tisztességesnek vagy tisztességtelennek tekinti-e, továbbá nyilatkoznia kell arról, hogy a szerződéses kikötések alapján sor került-e egyoldalú kamat-, díj- vagy költségemelés eredményező szerződésmódosításra. A bejelentéshez a Felügyelet részére mellékelni kell a szerződéses kikötéssel érintett szerződések azonosítási számát és az érintett szerződés alapján fennálló követelések összegét.

A 6. § (1) bekezdése szerint, ha a pénzügyi intézmény a vizsgálat során azt állapítja meg, hogy az általa alkalmazott valamely ÁSZF tartalmaz olyan szerződéses kikötést, mely esetében a 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel vélelmezni kell a szerződéses kikötés tisztességtelenségét, de a pénzügyi intézmény álláspontja szerint a szerződéses kikötés tisztességes, a vélelem megdöntése iránt - ha a (2) bekezdés eltérően nem rendelkezik - a 6. alcímben foglalt szabályok szerint polgári peres eljárást indíthat.

A (2) bekezdés értelmében a forint alapú fogyasztói kölcsönszerződések vagy az 1. § (1a) bekezdése szerinti fogyasztói kölcsönszerződések esetén a 2010. november 26-át követően közzétett ÁSZF-ek vagy a korábbi ÁSZF-ek 2010. november 26-át követően közzétett módosításai vonatkozásában nem kell vélelmezni a 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel a szerződéses kikötés tisztességtelenségét. A Felügyelet aról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény szerinti eljárásokat folytathatja le és 2015. február 14. és április 30. között hivatalból közérdekű keresettel pert indíthat. A közérdekű keresettel indított perre a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló törvényben foglalt szabályokat kell alkalmazni.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH. 2. törvény) 33. § (1) bekezdése szerint a 2014. évi XXXVIII. törvény 6. § (2) bekezdése szerinti közérdekű keresettel indított per a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozik.

A (2) bekezdés szerint a közérdekű keresettel indított perre a 2014. évi XXXVIII. törvény 6. alcímében foglalt szabályokat kell megfelelően alkalmazni a 34-36/D. §-ban meghatározott eltéréssel.

A 35. § (2) bekezdés szerint a Felügyeletnek egy keresetlevélben kell kérnie egy pénzügyi intézmény valamennyi - 2014. évi XXXVIII. törvény 6. § (2) bekezdése szerinti - ÁSZF szerződéses kikötései érvénytelenségének megállapítását.

A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a Felügyelet kizárólag a 36. § (2) bekezdésében foglaltak megállapítását kérheti.

A 36. § (1) bekezdése értelmében a 2014. évi XXXVIII. törvény 11. §-a helyett az e szakaszban foglalt szabályokat kell alkalmazni.

A (2) bekezdés szerint a bíróság az eljárásban kizárólag azt vizsgálja, hogy a Felügyelet által tisztességtelennek tartott szerződéses kikötés a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerint tisztességes-e.

A (3) bekezdés értelmében, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a Felügyelet által tisztességtelennek tartott szerződéses kikötés megfelel a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti valamennyi feltételnek és ezért a szerződéses kikötés tisztességes, a keresetet elutasítja.

A (4) bekezdés szerint, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a Felügyelet által tisztességtelennek tartott szerződéses kikötés nem felel meg a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti bármelyik feltételnek, és ezért a szerződéses kikötés tisztességtelen, megállapítja, hogy a szerződéses kikötés tisztességtelen és ezért érvénytelen.

A DH.1. törvény utal a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatára, melyet a Kúria az Európai Bíróságnál általa kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás bevétele után, annak eredményeképpen hozott meg az Európai Bíróság C-26/13. számú határozatára is figyelemmel. A 2/2014. számú PJE visszautal a 2/2012.(XII.10.) PK vélemény 6. pontjára, illetve a 6/2013. PJE határozatra.

A 2/2012.(XII.10.) PK. vélemény azt is kimondta, hogy olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxative) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható. Ha a kógens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható (3. pont). A pénzügyi intézmény egyoldalú szerződésmódosítási jogosultsága nem a kölcsönügylet főszoolgáltatását megállapító, illetve a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötés, ezért a Ptk. 209. § (5) bekezdése nem zárja ki az ilyen kikötés tisztességtelenségének vizsgálatát. A Kúria a PK vélemény indokolásában a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó szabályozása ismertetését követően azt is rögzítette, hogy az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötés érvénytelenségéről a Ptk. 209. §-a rendelkezik, a fogyasztóval kötött kölcsönszerződések tekintetében tehát az általános szerződési feltételek kikötéseinek tisztességtelen jellegét a Ptk. 209. §-a, és nem a Hpt. alapján kell megítélni. Önmagában abból, hogy a pénzügyi intézmény az általános szerződési feltételekben az egyoldalú

szerződésmódosítás jogát a Hpt-ben írt követelményeknek megfelelő módon határozza meg, nem következik, hogy az ilyen módon körülírt okok - tartalmuk szerint - ne minősülhetnének a jóhiszeműség és tisztesség követelményét sértő, egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztóra hátrányos, tisztességtelen kikötésnek.

A Kúria annak ellenére foglalt állást ekként, hogy ekkor már a Hpt. 210. §-ának 2010. január 1-jétől hatályos (3) bekezdése úgy rendelkezett, hogy az egyoldalú módosítás jogát a hitelező akkor jogosult gyakorolni, ha a módosításra okot adó objektív körülmények tételes meghatározását a szerződés tartalmazza, valamint a hitelező árazási elveit írásban rögzítette.

Az alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító általános szerződési feltételek tisztességesnek bizonyulásához a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti valamennyi elvben megfogalmazott követelmény együttes teljesülése szükséges, tekintettel arra, hogy a DH.2. törvény 36. § (4) bekezdésében, illetve a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében írtak értelmében a feltételek konjunktívak, azok közül egynek a hiánya is a kikötés tekintetében annak tisztességtelensége megállapítását eredményezi, mégpedig a szerződéskötés időpontjában. Ebből az is következik, hogy annak megítélésakor, hogy meghatározott kikötés tisztességesnek minősül-e, elvben valamennyi követelmény megvalósulásának vizsgálata szükséges.

A pénzügyi intézményeknek a fogyasztóval kötött, lakáscélú hitel- és kölcsönszerződése, pénzügyi lízingszerződése vonatkozásában a szerződésekben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelet és a Hpt. 210. §-ának rendelkezései ugyan az egyoldalú szerződésmódosítási jog tekintetében a pénzügyi intézményekre nézve kötelezettségeket állapítanak meg, ezek teljesítésével azonban a pénzügyi intézmények még nem mentesülnek azon, a Ptk. 209. § (1) bekezdéséből, illetőleg a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:102. § (1) bekezdéséből levezethető követelmény alól, hogy biztosítsák a fogyasztók számára az átláthatóságot, számonkérhetőséget a tekintetben, hogy milyen feltételek teljesülése esetén, milyen mértékben kerülhet sor további terhek fogyasztóra történő áthárítására, mivel mindez a tisztességesség magától értetődő, közvetlenül a Ptk. rendelkezésén alapuló követelménye. A pénzügyi intézményeknek a Hpt. és a Korm. rendelet keretjellegű szabályai alapján kellett tehát a fogyasztóvédelmi szempontokat is figyelembe véve, azoknak megfelelően elkészíteniük az általános szerződési feltételeiket.

Tévesen hivatkozott ezért az alperes arra, hogy a 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelet (Korm. rendelet) megalkotása, az általános szerződési feltételekben a Korm. rendeletben megfogalmazott okokkal azonosan megszővegezett módosítás alapjául szolgáló okok megjelölése kizárná a Ptk. 209. § (6) bekezdése értelmében a tisztességtelenség vizsgálatát.

Nem vitásan a DH. 1. törvény 2014. évi XL. törvény 52. § (10) bekezdésével 2014. október 15-i hatállyal módosított 6. § (2) bekezdése értelmében a forint alapú és a deviza alapúnak nem minősülő fogyasztói kölcsönszerződések esetén a 2010. november 26-át követően közzétett ÁSZF-ek vagy a korábbi ÁSZF-ek 2010. november 26-át követően közzétett módosításai vonatkozásában nem kell vélelmezni a 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel a szerződéses kikötés tisztességtelenségét. Ez a módosított jogszabályi rendelkezés ugyanakkor nem jelenti azt, hogy ezen ÁSZF-ek tisztességtelensége másként, más elvek alapján lenne megítélhető, mint a 2010. november 26-át megelőzően közzétett ÁSZF-eké, csupán a tisztességtelenség vizsgálatának módja változott meg.

Az idézett rendelkezésekből továbbá az is következik, hogy a Felügyelet által közérdekű keresettel indítandó per tárgyát az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések vizsgálata, azaz az ilyen tartalmú egyoldalú szerződésmódosítási jog szerződéses szabályozása tisztességességének vizsgálata, nem pedig a szerződésmódosítási jog gyakorlása jogszerűségének vizsgálata képezi. Az egyoldalú szerződésmódosítási jog jogszerűsége vizsgálatánál azonban nem hagyhatók figyelmen kívül az ehhez szorosan kapcsolódó szerződési feltételek sem, a DH.1. törvény hatálya alá ugyanis az egyoldalú szerződésmódosítás jogának

teljesülése szempontjából releváns és ezért egybetartozó rendelkezések összessége tartozik. Az egyoldalú módosítási jog gyakorlása esetére előírt eljárásrendre, értesítésre, a fogyasztót megillető jogokra vonatkozó kitételek a per tárgyát képező szerződéses kikötés részei. Ilyennek minősül minden olyan ÁSZF rendelkezés, amely az egyoldalú szerződésmódosításról szóló értesítésre és az adósnak kifejezetten ez okból biztosított felmondásra vonatkozik. Így foglalt állást a Kúria a Gfv.VII.30.035/2015/15. számú ítéletében is. Ezen ítéletében rámutatott, „hogy a tisztességtelennek talált kamat, költség, díj egyoldalú módosítására vonatkozó ÁSZF rendelkezés esetén a felmondás jogának, az egyoldalú szerződésmódosításról történő értesítés mikéntjének az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó feltételrendszer egészétől történő különválasztása azzal a nem kívánatos és nem célszerű következménnyel járna, hogy azok az ÁSZF-ek nem érvénytelen részeként lennének kezelendők, ugyanakkor az alkalmazásukra nem kerülhet sor. A felmondási jogot általánosságban szabályozó rendelkezések csak az egyoldalú szerződésmódosítással összefüggésben tartoznak a törvény hatálya alá.” A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint ezen értelmezést az támasztja alá, hogy az egyoldalú módosítási jog kikötésekor nem csak a pénzügyi intézmény döntési mechanizmusát, hanem az egyoldalú módosítás fogyasztóval szembeni hatályosulását és a fogyasztó ezzel összefüggő jogait, kötelezettségeit is szabályozni szükséges. Mindebből az is következik, hogy az egyoldalú módosítási jogra vonatkozó kikötés csak a maga egészében, nem pedig egyes kitételeként vizsgálendő. A DH.1. és a DH.2. törvény hatálya alá tartozó szerződéses kikötés tisztességtelenségét megállapító és az alperes elszámolási kötelezettségét megalapító jogerős ítélet hatálya ugyanakkor csak a szerződéses kikötések egyoldalú módosítással összefüggő alkalmazásának keretei között értelmezendő. (Így foglalt állást a Fővárosi Ítéltábla az 5.Pf.20.837/2015/8-II. számú és a Kúria a Gfv.VII.30.035/2015/15. számú ítélete indokolásában.)

A kifejtettekből továbbá az a következtetés is levonható, hogy a DH.1. törvény tárgyi hatálya alá tartozó szerződésmódosítási jogot (kamat-, díj-, költségemelés lehetővé tevő egyoldalú szerződésmódosítási jog) vagy azzal összefüggő rendelkezést nem tartalmazó ÁSZF-ek vizsgálata nem képezi, nem képezheti a DH.2. törvény 36. § (2) bekezdése szerinti vizsgálat tárgyát. Ebbe a körbe tartoznak például a fogyasztó szerződéses jogait garantáló, a fogyasztó szerződéskötéskori fizetési kötelezettségének mértékét, a szerződés tartalmát meghatározó kikötések, így a szerződéskötéskori üzletszabályzat, általános szerződési feltételek szerződés részévé válását kimondó, valamint az adós fogyasztó szerződésszegése miatti szankció alkalmazására vonatkozó kikötések). A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperes által felállított tisztességtelenségi teszt első két szintjének vizsgálatát mellőzte, és a per tárgyává tett kikötéseket a DH. 1. törvényben írtak szerint értékelte.

Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan vizsgálta érdemben a keresetet.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a jelen perre irányadó anyagi- és eljárásjogi rendelkezéseket helytállóan értelmezte, azokat, valamint a Pp. szabályait helyesen alkalmazta, nem vétett olyan eljárás szabályt, amely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhetné. Az elsőfokú bíróság azáltal, hogy a per tárgyává tett kikötések vizsgálatára a DH. 2. törvény 36. § (2)-(3) bekezdésében írtakat tekintette irányadónak, indokát adta a kikötések kogens jogszabályi rendelkezések, továbbá a Magatartási Kódexnek megfelelésének vizsgálata, a tisztességtelenségi teszt első két szintje szerinti vizsgálat mellőzésének, valamint a pénzügyi felügyeleti szervek vizsgálatának eredményei, megállapításai figyelmen kívül hagyásának is. Az ítéletből az érdemi döntést alátámasztó indokok - a tisztességtelennek tekintett rendelkezések vonatkozásában is - kiolvashatók, az ítélet másodfokú felülbírálatra alkalmas, nem történt a Pp. 252. § (2) bekezdésében írt olyan lényeges eljárás szabálysértés, amely az eljárás megismétlését tenné szükségessé.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett azon állásponttal is, miszerint a kereset érdemi vizsgálatára a DH.2. törvény 36. § (2) bekezdése szerint kellett sor kerülnie, és az volt vizsgálendő, hogy a per tárgyává tett kikötések megfeleltek-e a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elveknek. Ez a fentiek szerint is önmagában kellő indokul szolgál arra, hogy a jelen eljárás miért nem tette lehetővé a kikötések alperes által hivatkozott teszt első két szintje szerinti vizsgálatát.

Az elsőfokú bíróság a bizonyításra vonatkozó eljárási szabályokat sem sértette meg, így a Pp. 3. § (4) bekezdésének és a Pp. 193. §-ának helyes alkalmazásával helyesen mellőzte az alperes által felajánlott - szakértők perbevezetésére - tett bizonyítási indítványt, mint a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelent. Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást megfelelően feltárta, a tényállás megállapítása, a kereset elbírálása további bizonyítást a felperes részéről sem igényelt.

Az elsőfokú bíróság tehát helyesen ítélte meg, hogy a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében megfogalmazott jogkérdés eldöntése a rendelkezésre álló okirati bizonyítást követelte meg, a perben nem volt olyan, a per eldöntése szempontjából releváns, a Pp. 177. § (1) bekezdésében meghatározott jelentős tény vagy egyéb körülmény, amelynek megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem lett volna szükséges, amely szakértő kirendelését tette volna szükségessé. Ezen okokból a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű, illetőleg teljes megismétlése, kiegészítése nem merül fel, amely körülmény szintén indokolatlanná teszi az elsőfokú eljárás megismétlését.

Figyelemmel arra, hogy nincs az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására szolgáló ok, a Fővárosi Ítéltábla az ítéletet érdemben bírálta felül.

A DH. 1. törvény 4. § (1) bekezdés a) pontjához fűzött jogalkotói indokolás szerint önmagában is tisztességtelen a szerződési feltétel, ha az egyértelmű, világos és érthető szerkesztés és megszövegezés hiánya miatt a fogyasztónak nem volt tényleges lehetősége a kikötés alapos megismerésére a szerződés megkötése előtt. A fogyasztót a szerződéskötés során tehát olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, így az ok-listában megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többlet-kötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét. Az e) pont szerinti átláthatóság elvének követelményét pedig a jogalkotó abban határozta meg, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását a fogyasztó ellenőrizni tudja és fel tudjon lépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint a rá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával került sor.

Ezen megfogalmazások a Kúria 2/2014. PJE számú jogegységi határozatának 2. pontja azon megállapítását tükrözik vissza, melyek szerint a 2/2012.(XII.10.) PK vélemény 6. pontjában felsorolt elvek alapján az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a hivatkozott PK véleménynek megfelelő ok-listában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére, egyben pedig lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra, a szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor. A Kúria a jogegységi határozat ezen ponthoz fűzött indokolásában pedig az Európai Unió Bíróságának Kásler-ügyben (C-26/13.) meghozott ítélete 70-75. pontjában írtak figyelembevételével rámutatott arra is, hogy a fogyasztót a szerződéskötés során olyan helyzetbe

kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, így az ún. ok-listában megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többlet-kötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét, mely azt jelenti, hogy a szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésnek meg kell határoznia a fogyasztó szerződéses terheinek lehetséges alakulását. Matematikai képlet alkalmazása - már ha ilyen egyáltalán megalkotható - megfelelő magyarázat nélkül épp úgy nem felel meg az átláthatóság követelményének, mint az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmények pusztá felsorolása. Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötés tehát akkor felel meg a világos, az érthető megfogalmazás és az átláthatóság, az Európai Unió Bírósága ítélete által is értelmezett elveinek, ha a szerződéskötéskor felmérhetővé, az egyoldalú szerződésmódosítás bekövetkeztekor pedig - a már bekövetkezett körülményváltozás(ok) konkrét mértékének ismeretében - ellenőrizhetővé teszi a fogyasztó számára a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát, mértékét.

A felperes fellebbezésében a per tárgyává tett, fellebbezésben megjelölt, a permegszüntetéssel nem érintett szerződéses feltételek tisztességtelenségének, és ezért érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasító ítéleti rendelkezések, illetőleg a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés megváltoztatását, míg az alperes fellebbezésében másod- és harmadsorban az ítélet szerződéses feltételek tisztességtelenségét, érvénytelenségét megállapító rendelkezései megváltoztatását, a teljes kereset elutasítását kérte. A fellebbezéssel nem érintett, keresetet részben elutasító és permegszüntető ítéleti rendelkezések felülvizsgálatára a másodfokú felülbírálat nem terjedt ki. A Fővárosi Ítéltábla az egyes szerződési feltételek vonatkozásában a fellebbezéseket a fent kifejtettek figyelembevételével bírálta el, elsődlegesen vizsgálva, hogy az elsőfokú bíróság helyesen tekintette-e az általános szerződéses feltételeket a DH.1. és a DH.2. törvény alá tartozónak, illetőleg nem tartozónak, a tárgyi hatály általános szerződéses feltételekre kiterjedése esetén pedig helyesen döntött-e azok tisztességtelensége, érvénytelensége megállapításáról, illetőleg a kereset elutasításáról.

A felperes fellebbezésében az ott megjelölt szerződéses kikötések tisztességtelenségének megállapítását, e körben az ítélet megváltoztatását a kikötések tartalma szerint csoportosítva kérte, illetőleg indokolta. A fellebbezésben foglalt sorrendet követve a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő:

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a felperessel a tekintetben, hogy az a kikötés, miszerint a mindenkor hatályos ÁSZF-ek a fogyasztói kölcsönszerződések részét képezik, a DH.1. törvény hatálya alá tartozóak, így tisztességtelenségük vizsgálendő. Ezen, a felekre minden további jogcselekmény nélkül a mindenkor hatályos általános szerződési feltételeket alkalmazni rendelő kikötések ugyanis önmagukban hordozzák a díj-, kamat- és költség pénzügyi intézmény általi egyoldalú emelésének lehetőségét. A „mindenkori” jelző használatából, és az üzletszabályzatok, általános szerződési feltételek pénzügyi intézmény általi egyoldalú megváltoztatási jogából éppen az következik, hogy a hitel-, kölcsönszerződés tartalma az ÁSZF-ek tartalmától függően változó tartalmúvá válik. Amennyiben pedig a pénzügyi intézmény a blankettaszerződésben nem csupán a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzatát, egyéb általános szerződési feltételeit teszi a szerződés részévé, hanem a mindenkor hatályosakat, az azzal a következménnyel jár, hogy a fogyasztó a szerződéskötéskor nem képes felmérni az egyoldalú módosításra lehetőséget adó rendelkezések mechanizmusát, így azt, sem, hogy a szerződéses kötelezettségei milyen feltételek bekövetkezése esetén és milyen mértékben válhatnak terhesebbé. Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság a DH.1. törvény hatálya alá tartozó szerződéses kikötés fogalmát indokolatlanul leszűkítve értelmezte, ezen téves álláspontjából következően tévedett, amikor az I-IV. termék 1-29. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 8. pont, az I-IV. termék 1-51. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 15.5.

pont, az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban a 2. szinten alkalmazott 10.8. pont tekintetében, annak ellenére, hogy ezen kikötések az átláthatóság törvényi elvébe ütközően tisztességtelenek, a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla, lényegében a fenti indokok alapján osztotta a felperes mindenkori hirdetményre, kondíciós listára vonatkozó érvelését, szemben az elsőfokú bíróság kifejtett álláspontjával. Az e körben megjelölt ÁSZF rendelkezések a kölcsön kamatának, díjainak, kezelési költségének mindenkori kondíciós lista alapján történő megállapításáról, változásáról, a kamatláb első kamatperiódust követő kondíciós lista alapján történő módosításáról rendelkeznek, tehát a kamat-, költség-, díjmelést lehetővé tevő szerződéses feltételrendszer körébe tartozóak. A fent kifejtettekből következően pedig - mivel ezen feltételrendszer egységesen, egészében vizsgálendő - ezen kikötésekre a DH.1. törvény hatálya kiterjed. Az elsőfokú bíróság ezen kikötéseket utaló szabályoknak, deklarációknak tekintette, és ezen álláspontjára figyelemmel a tisztességtelenségüket nem találta megállapíthatónak. Ugyanakkor ezen kikötések egyike sem felel meg az átláthatóság fent kifejtett kritériumának, ezért az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a következő rendelkezések - I-IV. termék 1-29. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 4. pont 3-4. bekezdése, az I-IV. termék 30-51. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 3. és 5. bekezdése, az I-IV. termék 1-51. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 15.3. pont, az I-IV. termék 1-51. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 6.1. pont Alt. 1. verzió 1-2. bekezdése, és Alt. SZAKASZOS FINANSZÍROZÁSNÁL 1. bekezdése, az I-IV. termék 1-29. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 5. pont, az I-IV. termék 30-51. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 5. pont Alt. 1. alatti bekezdése, az V-VIII. termék 1-27. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 4.1. pont 2. mondata és a táblázat 2. sora, a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 15.1. pont utolsó mondata, az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban a 2. szinten alkalmazott 2.2. pont 2. mondata, az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban a 3. szinten alkalmazott 2.5.1., 2.5.2., és 2.5.3. pont - tisztességtelenségét és ezért érvénytelenségét is megállapította volna.

A kamatkedvezmény megszűnése esetére vonatkozó korlátlan módosítási jog tekintetében a Fővárosi Ítéltábla úgyszintén nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Ezen kikötések arról rendelkeznek, hogy a kamatkedvezmény megszűnésével egyidejűleg a bank jogosult a kölcsön törlesztőrészletét egyoldalúan, az adott kamatperióduson belül is módosítani, amiről az adóst a soron következő törlesztő részlet esedékességét 15 nappal megelőzően értesíti. Az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy a módosítás a kedvezmény lejártá miatt lehetséges, és tévesen ítélte meg azt is, hogy ez a módosulás automatikusan áll be. Helyesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy ezen DH.1. törvény hatálya alá tartozó kikötések tisztességtelenek, nem állapítható meg, hogy milyen feltételek mellett, milyen tartalommal, milyen mértékben kerülhet sor a kamatkedvezmény megszűnése folytán a törlesztőrészlet módosítására, így az átláthatóság, tételes meghatározás, objektivitás, ténylegesség elvébe is ütközik.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság amikor az I-IV. termék 1-29. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 4. pont 5. bekezdése, az I-IV. termék 30-51. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 4. pont 6. bekezdése vonatkozásában sem állapította meg az abban foglalt kikötés tisztességtelenségét, érvénytelenségét.

A felmondási jogra vonatkozó szabályozás tekintetében a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő. Amint az fentebb kifejtésre került, nem vitásan az általános szerződési feltételek felmondási jogra vonatkozó szabálya önmagában nem ad lehetőséget az egyoldalú kamat-, díj- és költségemelésre, azonban ezen rendelkezés, mint az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító feltételrendszer része, kitétele az érvénytelen egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító

feltétellel együtt érvénytelen. Tévedett továbbá az elsőfokú bíróság akkor is, amikor úgy ítélte meg, hogy a vitatott kikötések biztosítják a felmondhatóság elvének érvényesülését, ugyanis azáltal, hogy a felmondás hatályosulásával az adós fogyasztó tartozása lejárttá és egy összegben esedékessé válik, valójában nem nyílik a fogyasztó számára reális alternatíva az egyoldalú, számára kedvezőtlen szerződésmódosítással szemben, sőt adott esetben az egyösszegű visszafizetési kötelezettséggel a szerződésmódosításnál is hátrányosabb helyzetbe kerülhet.

Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban az 1. szinten alkalmazott 13.2.1.2. pont, az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban a 2. szinten alkalmazott 7.2. pont, az I-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban a 2. szinten alkalmazott 9.2. pontban foglalt szerződéses kikötések tisztességtelenségét, érvénytelenségét is megállapította volna.

Az egyoldalú módosítás általános szabályai körében az elsőfokú bíróság az A/3. szint 1.4., 1.5., 1.7. pontokat ugyan az egyoldalú szerződésmódosítást biztosító jognak, illetőleg ehhez kapcsolódó, a törvény hatálya alá tartozó rendelkezéseknek tekintette, (I-IV. termék 1-46. időállapot, V-X. termék 1-22. időállapot) a tisztességtelenségüket azonban - tévesen - nem találta megállapíthatónak. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint, ezen kétségtelenül a DH.1. törvény hatálya alá tartozó rendelkezések közül a fogyasztó számára kamat, díj, költség kedvezőtlen módosítását lehetővé tevő 1.4. pontban foglalt kikötés az átláthatóság elvébe ütközően bizonyosan tisztességtelen, tekintve, hogy a fogyasztó számára a szerződéskötéskor nem mérhető fel, hogy az alperes mely esetekben és mértékben jogosult további terhek rá történő áthárítására, és utólagos ellenőrizhetőség követelménye sem teljesül. A módosítás elfogadására, illetőleg el nem fogadása esetére rendelkezéseket tartalmazó 1.5. és 1.7. pontok az 1.4. pontban szabályozott egyoldalú szerződésmódosítási joghoz szorosan kapcsolódó rendelkezések, és mint ilyenek a kikötés egységes elbírálásának elvéből következően osztható az 1.4. pontban írt kikötés jogi sorsát.

A 3. szint 20.11., 20.4.1., 20.4.1.2. pontokban foglalt kikötések arról rendelkeznek, hogy a fogyasztókkal kötött hitel- és kölcsönszerződéseknek a bank általi egyoldalú módosítása szabályait a „Fogyasztók részére szóló, az Ingatlanfedezettel Biztosított Hitel és Kölcsönszerződésekre Vonatkozó Különös Üzletszabályzat”, valamint a „Fogyasztók részére szóló, az Ingatlanfedezettel Biztosított Hitel és Kölcsönszerződésekre Vonatkozó Különös Üzletszabályzat” tartalmazzák, továbbá szabályozzák, hogy mikor tekintendő a módosítás elfogadottnak, illetőleg a módosítás el nem fogadása esetére, meghatározott kivételekkel, a fogyasztó azonnali hatályú felmondásának jogát. E körben a Fővárosi Ítéltábla utal a mindenkor ÁSZF-ek szerződés részévé válása vonatkozásában, valamint az egyoldalú módosítási jog gyakorlására vonatkozó szabályok egyoldalú szerződésmódosítási jogról szóló feltétel részét képező voltára nézve fentebb írtakra, melyekből következően együttesen mindhárom pontban foglalt kikötés tisztességtelenségét megállapítani szükséges.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság amikor az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban a 3. szinten alkalmazott 1.4., 1.5. és 1.7. pontokban foglalt kikötéseket, továbbá az I-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban a 3. szinten alkalmazott 20.11., 20.4.1., 20.4.1.2. pontok rendelkezéseit nem tekintette tisztességtelennek és ezért érvénytelennek.

A szerződés időtartama alatti hitelképesség-vizsgálat, hitelbírálati díj körében a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság megállapította az I-IV. termék 1-46. időállapotaiban és az V-X. termék 1-22. időállapotaiban a 3. szinten alkalmazott 9.1.1.2. pontban, az I-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V-X. termék 23-27. időállapotaiban és a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban a 3. szinten alkalmazott 22.1.1. pontban alkalmazott kikötések

tisztességtelenségét azok egyértelmű és érthető megfogalmazás elvébe ütközés okán, ezen kikötéseket a rendelkező részben nem nyilvánította tisztességtelennek, érvénytelennek.

A Fővárosi Ítéltábla ezért, tekintve, hogy osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, a rendelkező részben foglaltak szerint ezen kikötések tisztességtelenségét is megállapította.

Az előtörlesztéshez kapcsolódó szabályozás vonatkozásában, az azonos tartalmú a B/2. szint 6.3.1., pontok tekintetében az elsőfokú bíróság nem vitásan eltérő megállapításokat tett, míg az I-II. termék 1-46. időállapotában a kikötést nem tartotta a törvény hatálya alá tartozónak, tekintve, hogy „nem egyoldalú szerződésmódosítást rendez”, addig az V. és IX. terméknel ugyanezen kikötést a tisztességtelen megfogalmazása miatt az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvébe ütközőnek minősítette, bár ez az V. terméknel a 13. időállapotban, a IX. terméknel a 20. időállapotban a rendelkező részben nem került megjelölésre. Az V. termék 23-27. időállapotában a fellebbezésben „B/2” szinten jelölt, valójában C/2. szint 8.2.1. pontokat azon okból, hogy azok továbbra sem felelnek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, illetőleg az átláthatóság elvének szintén tisztességtelennek találta, ugyanakkor a rendelkező rész erre vonatkozó megállapítást nem tartalmaz.

A 6.3.1. pont arra nézve tartalmaz szabályozást, hogy a pénztartozás határidő előtti teljesítése esetén az adósnak az előtörlesztés napján hatályos, a kölcsönszerződésben meghatározott pénzügyi termékre vonatkozó kondíciós listája szerinti, az előtörlesztett összegre vetített, a kölcsönszerződésben meghatározott mértékű előtörlesztési díjat kell az adósnak a bank részére megfizetni. A C/2/8.2.1. pont az előtörlesztés ugyancsak a vonatkozó kondíciós lista szerinti költségére nézve tartalmaz rendelkezést.

A fogyasztó fizetési kötelezettségének ilyen módokon történő meghatározása az előtörlesztési díj, költség emelésének, mégpedig az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elvébe ütköző emelésének a lehetőségét hordozza magában, tekintve, hogy a fogyasztó ezen szerződési feltételek alapján nem láthatja, hogy milyen szempontok szerint és milyen módon felszámított összeggel emelkedhet a fizetési kötelezettsége, s mint ilyenek, tisztességtelen szerződéses feltételnek minősülnek.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az I-II. termék 1-46. időállapotaiban, az V. termék 13. időállapotában és a IX. termék 20. időállapotában a 2. szinten alkalmazott 6.3.1. pont, valamint az V. termék 23-27. időállapotaiban 2. szinten alkalmazott 8.2.1. pont tisztességtelenségét, és ezért érvénytelenségét is megállapította.

A felperes az előzőekben írtakhoz hasonlóan helyesen hivatkozott arra, hogy míg az elsőfokú bíróság egyes termékek egyes időállapotaiban a forint, mint törvényes fizetőeszköz megszűnése, megváltozása esetére alkalmazni rendelt átváltásra vonatkozó kikötéseket tisztességtelennek minősítette, amikor is az átláthatóság sérelmét állapította meg, mint például az I-II. termék A/2. szint 4.1.1. pont második bekezdése esetén, ugyanilyen tartalmú más, fellebbezésben hivatkozott kikötések esetében nem állapította meg a tisztességtelenséget.

A III-IV. termék 1-46. időállapotában annak ellenére nem, hogy azt megjegyezte, hogy a 4.1.1. pontok megegyeznek az I. termék rendelkezéseivel, míg az V. termék 1-22. időállapotaiban az A/2. szint 10.8. pontjának forint megszűnéséhez és az átváltáshoz kapcsolódó 2. és 3. mondatát annak ellenére nem minősítette a rendelkező részben tisztességtelennek, hogy az indokolásban a II. termék 25-29. időállapotához fűzött indoklására utalt vissza. Ugyanígy nem szerepel a III-IV. termék 47-51., az V. termék 23-27., a VII. termék 26. időállapotaiban alkalmazott A/2. szint 13. pont a rendelkező részben, hogy a visszaautaló indoklás szerint ezen rendelkezés tisztességtelen, például sérti az objektivitást, az átláthatóság elvét.

Tekintve, hogy az elsőfokú bíróság az említett kikötések tisztességtelenségét a kifejtett indokai alapján helyesen ítélte meg, ezért a Fővárosi Ítéltábla a III-IV. termék 1-46. időállapotaiban a 2.

szinten alkalmazott 4.1.1. pont 2. bekezdése, az V-X. termék 1-22. időállapotaiban, a Kivonatban a 2. szinten alkalmazott 10.8. pont alatt található bekezdés 2. és 3. mondata („Forintban nyilvántartott kölcsönök esetén, amennyiben a Magyar Köztársaság törvényes fizetőeszköze megszűnne a forint lenni...”), a III-IV. termék 47-51. időállapotaiban, az V. termék 23-27. időállapotaiban és a VII. termék 26. időállapotában a 2. szinten alkalmazott 13. pontjában foglalt kikötések tisztességtelenségét is megállapította.

A felperes helyesen hivatkozott arra is, hogy míg az elsőfokú bíróság az egyes termékek egyes időállapotaiban az A/2. szint 6. pontot, az A/2. szint 6.1.1. pontot, 6.1.2.2. pontot az ítélet indokolásában tisztességtelennek találta, addig a VII. termék 23-27. időállapotaiban A/2. szinten alkalmazott 6.1.1.1. pontot, valamint a X. termék 23-27. időállapotaiban A/2. szinten alkalmazott 6.1.2.2. pontot a rendelkező részben elmulasztotta megjeleníteni. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett azzal, hogy ezen kikötések egységes egészet képeznek, ezért tisztességtelenségük is csak egységesen ítéltető meg. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor ezen kikötések - egyébiránt helyesen megállapított - tisztességtelenségének megállapításáról nem rendelkezett. A Fővárosi Ítéltábla ezért az I-II. termék 47-51. időállapotaiban és a IX. termék 23. időállapotában a 2. szinten alkalmazott 6. pont, a VII. termék 23-27. időállapotaiban a 2. szinten alkalmazott 6.1.1.1. pont, és a X. termék 23-27. időállapotaiban a 2. szinten alkalmazott 6.1.2.2. pont szerződéses feltételek tisztességtelenségét is megállapította.

A fogyasztói árindexhez kötött díj- és költségemelésre vonatkozó, a XII-XIII. termék 1-3. időállapotaiban alkalmazott A/1. szint 8.3. pontot az elsőfokú bíróság azon okból nem tekintette tisztességtelennek, hogy egyrészt figyelemfelhívó szabályt tartalmaznak, másrészt mert csak egy maximális korlátot állítanak fel, hogy a költségek nem növekedhetnek jobban, mint az előző éves fogyasztói árindex.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja ezzel szemben az, hogy ezen kikötés sérti az átláthatóság elvét, illetőleg a tételes meghatározás és a ténylegesség elvét. Az emelés felső határának fogyasztói árindexhez kötése ugyanis nem mentesíti a pénzügyi intézményt az emelésre okot adó lehetőségek, körülmények megjelölése alól, a fogyasztó valójában nem láthatja előre a terhei változásának lehetséges okait, és azt sem, hogy a 8.3. pontban írt, a kamaton felüli, nem rendszeresen fizetendő díjak és költségek milyen mechanizmus, számítás alapján változhatnak. Osztotta a felperes álláspontját a tekintetben is, hogy a fogyasztói árindex megállapítása alapjául szolgáló fogyasztói kosár elemei nincsenek tényleges és közvetlen hatással a hiteldíj részét képező költségre, díjra.

Helyesen hivatkozott a felperes ezért a XII-XIII. termék 1-3. időállapotban alkalmazott 1. szint 8.3. pont tisztességtelenségére, ezért a Fővárosi Ítéltábla ezen kikötések tisztességtelenségét és ezért érvénytelenségét is megállapította.

A fenti kikötések tehát olyan tisztességtelen és érvénytelen rendelkezések, melyek a fogyasztót nem kötik, mégpedig tekintet nélkül arra, hogy azok alkalmazására bármelyik szabályozási szinten a kamat, díj vagy költség fogyasztó terhére történő módosításához kapcsolódóan került-e sor.

Az alperes fellebbezése vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla a fent kifejtetteken felül az alábbiakra mutat rá:

Az alperes a fellebbezésében tévesen hivatkozott arra, hogy a blankettaszerződések szintjén a IX. termék, az I-IV. termék 1-2. időszakban alkalmazott kamatemelésre rendelkezést tartalmazó 4. pont 1. bekezdése, a kölcsönhöz kapcsolódó költségek és díjak mértékének megváltozására vonatkozó 6.3. pontja, a XII-XIII. termék 1-3. időszakban alkalmazott, a kondíciós lista alapján felszámítandó átutalási díjra vonatkozó 2.2.3. pontja, 2.2.4. pontja, a kondíciós lista szerint felszámítandó rendelkezésre tartási díjra vonatkozó 5.2.2. pont, a kondíciós lista alapján felszámítandó

bankszámlához kapcsolódó díjakra és költségekre vonatkozó 5.3. pontja, az ugyancsak a kondíció lista alapján a szerződésmódosítás, nem szerződészerű teljesítés esetére a fogyasztó terhére felszámítandó díjakra és költségekre vonatkozó 6. pontja nem lett volna vizsgálható annak DH.1. törvény hatálya alá tartozásának hiányából következően. Az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg, hogy ezen kikötések is a per tárgya - tisztességtelenség vizsgálata - szempontjából az alperes által a maga javára kikötött változtatási jogra vonatkozó szerződéses tartalom részét képezik, kihatnak a fogyasztót terhelő kamat-, díj- és költségfizetési kötelezettségeire, és mint ilyenek a DH.1. törvény tárgyi hatálya alá vonandók és a tisztességtelenségük vizsgálandó.

Az elsőfokú bíróság ugyanezen, illetőleg a fent kifejtett azon okból, hogy a törvény hatálya alá tartozó szerződés fogalma alatt a követelmények teljesülése szempontjából releváns és ezért egybetartozó kitételek összessége értendő, valamint, hogy a szerződési feltétel akkor is egyoldalú kamat-, díj- és költségemelés tesz lehetővé, ha kifejezetten nem az alperes egyoldalú jogosultságát deklarálja, de tartalmát illetően enélkül is a fogyasztó fizetési kötelezettségének a felperes által eldöntött emelését eredményezi, az elsőfokú bíróság a további szinteken lévő, fellebbezéssel támadott kikötések tisztességtelenségének vizsgálatába is helytállóan bocsátkozott. Ha a kikötés tartalmából az olvasható ki, hogy a díj, a kamat, illetve a költség összege a szerződés tartama alatt a felperes által eldöntött módon emelkedhet - nem vitásan ebbe a körbe tartozik a kondíciós listára utaló kikötés, a kamatkedvezmény, kamattámogatás megszűnését követő egyoldalú kamatmegállapítási jogot biztosító, továbbá a forint, mint törvényes fizetőeszköz megszűnése esetére a kölcsöntartozás más devizanemre történő átváltásához kapcsolódó kikötés - a DH.1. törvény hatálya alá tartozik. Amint azt a Fővárosi Ítéltábla fentebb rögzítette, a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzat, általános szerződési feltételek szerződés részévé válásáról rendelkező feltételek nem minősülnek tisztességtelennek, amennyiben azonban a kikötés az üzletszabályzatok, kondíciós lista olyan egyoldalú módosítására, kiegészítésére vonatkozik, amelyet a megkötött szerződésekre is irányadónak kell tekinteni, s ilyen rendelkezést tartalmaz az Általános Üzletszabályzat - 1.5. pontja, a tisztességtelenség szempontjából vizsgálandó.

Tévesen hivatkozott az alperes arra is, hogy a késedelmi kamatra vonatkozó kikötés nem tartozik a DH.1. törvény hatálya alá, tekintve, hogy az a fogyasztó szerződésszegéséhez kapcsolódó jogintézmény. Nem vitásan a késedelmi kamatfizetési kötelezettség a késedelmes fizetés jogkövetkezménye, azonban azon okból, hogy ennek mértékének meghatározása is a mindenkor érvényes, vonatkozó kondíciós listára utalással történik, mely körülmény megalapozza a késedelmi kamat mértékének mindenkor hirdetmény szerinti emelésének lehetőségét, sérül az átláthatóság elve. A fogyasztó ugyanis az esetleges késedelmes fizetése esetére sem láthatja előre, hogy milyen okból és mértékben változhat a szerződés tartama alatt ezen fizetési kötelezettsége, valamint a módosítás (emelés) bekövetkeztekor a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányosságát, mértékét ellenőrizni sem tudja.

Amint arra a Fővárosi Ítéltábla utalt, a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése konjunktív feltételeket ír elő az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó kikötés tisztességtelenségére, amelyek közül akár egynek a hiánya is a tisztességtelenség megállapításához vezet. Ezért, amennyiben megállapítható a törvény 4. § (1) bekezdésében előírt követelmények egyikének a sérelme a per tárgyává tett kikötések tekintetében, akkor az szükségtelenné teszi a további követelményeknek, elveknek való megfelelés vizsgálatát. A megfogalmazott követelmények közül pedig elsőként a 4. § (1) bekezdés a) és e) pontjai szerint a kikötések egyértelmű és érthető megfogalmazásának, átláthatóságának a vizsgálata célszerű ezen elvek alapvető és kiemelkedő jelentőségére, illetőleg az egymással és a további feltételekkel való összefüggésére figyelemmel.

A Fővárosi Ítéltábla ezen, a 4. § (1) bekezdésének a) és e) pontjában megjelenő követelményekre tekintettel pedig úgy ítélte meg, hogy azokat a per tárgyává tett és a jelen másodfokú eljárásban vizsgált kikötések egyik feltétele sem elégíti ki, azok ugyanis a tartalmuktól függően olyan kamat,

költség, illetőleg díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések, általános szerződési feltételek, amelyek a fent kifejtettek értelmében nem felelnek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elvének sem. Nem tartalmazzák ugyanis a fogyasztó többlet-kötelezettségei változásának a mechanizmusát, azt, hogy a felsorolt okok - már amely kikötésben egyáltalán megjelölésre kerültek - milyen módon hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségének terheesebbé válására, és a kikötésekből az sem olvasható ki, hogy az ok-listában megjelölt körülmények milyen mértékű változása milyen mértékű emelést (esetlegesen csökkenést) tesz lehetővé. A szerződési feltételnek egyértelműen, világosan megfogalmazottan, átlátható jelleggel fel kell tüntetnie a feltételben meghatározott körülmények változása és a kamatok, költségek, díjak változása mechanizmusának konkrét működését. Mindezek hiánya pedig a fogyasztó számára ellenőrizhetetlenné teszi a szerződésmódosítás bekövetkeztekor a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát és mértékét.

Az alperes által alkalmazott kikötések tehát megfelelő és szükséges korlátok nélkül biztosítottak az alperesnek egyoldalú szerződésmódosítási jogot, így azok átláthatatlanok, ellenőrizhetetlenek, számonkérésre alkalmatlanok.

Tévesen hivatkozott ezért az alperes a fellebbezésében arra, hogy elegendő, ha a kikötésekből az megállapítható, hogy jogában áll a kamat mértékét megváltoztatni, emelni, illetve csökkenteni. Az alperesnek ugyanis az általános szerződési feltételeit úgy kell megfogalmaznia, és ezért nem elegendő csupán az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmények pusztá felsorolása, hogy a szerződéskötéskor a fogyasztó fel tudja mérni a számára hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, a terheinek lehetséges változását.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett azon elsőfokú bíróság által kifejtett állásponttal is, hogy az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének az általa kiemelt kifejezések sem feleltek meg, így tévesen érvelt azzal is az alperes, hogy azok a magyar nyelvet ismerő személyek számára tökéletesen érthetőek. A Fővárosi Ítéltábla e körben azonban rámutat arra is, hogy az érthető megfogalmazás, átláthatóság elve szempontjából nem kizárólagosan az egyes kifejezések érthetőségének van jelentősége, hanem annak, hogy az adott kifejezéshez társul-e az a fent említett tartalom, amely által felmérhetővé, utóbb pedig ellenőrizhetővé válik az egyoldalú szerződésmódosítás indokoltsága, arányossága, mértéke.

Az alperes megalapozatlanul érvelt azzal is, hogy a fogyasztót a számára érthetetlen kifejezések, szakszavak tekintetében kérdezési kötelezettség terhelte. Ezen hivatkozásnak ugyanis jelen perben szintén annak tárgyára figyelemmel nincs relevanciája. A fogyasztó szerződéskötést megelőző, valamint szerződéskötéskori magatartása jelen perben nem értékelhető, esetlegesen nem körültekintő eljárásának jogkövetkezménye nem vonható le.

Az alperes ugyanakkor helyesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában az I-II. termék A/2. szabályozási szintjén a nem létező 5.1.1.1. pontot is vizsgálódási körébe vonva tisztességtelennek tartotta, ez azonban feltehetően elírás következménye, tekintve, hogy a rendelkező részben ilyen kikötés tisztességtelenségének megállapítására nem került sor.

Amint arra a Fővárosi Ítéltábla rámutatott, szükségtelen volt szakértők kirendelése, további bizonyítási eljárás lefolytatása, a kereset a benyújtott okiratok, a felek előadásai alapján elbírállható volt, tekintve, hogy az elsőfokú bíróságnak jogkérdésben kellett állást foglalnia.

Tévedett az alperes abban is, hogy a részleges érvénytelenség megállapításának a feltételei fennállnak, a tisztességtelennek minősülő kikötések elhagyásával a feltételek tisztességesekké tehetőek lennének. A DH.1. és a DH.2. törvény rendelkezései ugyanis egységes egészként kezelik az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó kikötéseket, a kikötések részbeni tisztességesége, érvényessége vonatkozásában rendelkezéseket nem tartalmaz, de a szabályozási elvéből következően nem is tartalmazhat, mivel jelen per nem a pénzügyi intézmény és a fogyasztó közötti szerződések vizsgálatára vonatkozik, hanem a pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételek DH.1. törvény 4. § (1) bekezdésében felállított

követelményrendszernek való megfelelésért értékelésére. A perbeli kikötések a fogyasztó számára is egységes rendelkezésként jelentek (jelennek) meg, az ok-lista minden pontjának együttes hatásaként jelentkezett (jelentkezik) a kamat, költség, illetőleg díjmelés, ezáltal nincs lehetőség a szerződéses kikötések szerződésmódosítási okonként történő vizsgálatára. Egyébiránt pedig amennyiben a kikötés tisztességes tételéhez valamely feltétel, körülmény, szóhasználat elhagyása szükséges, akkor az már azt jelenti, hogy nem felelt meg a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdése a) és e) pontjában írtaknak.

Amennyiben azonban az oklista egyes elemeinek vizsgálatára, a Ptk. részleges érvénytelenségre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazására mégis sor kerülhetne, mint ahogy ennek elvi lehetőségét a Kúria a Gfv.VII.30.431/2014/6. számú ítéletében nem zárta ki, jelen esetben még az ilyen vizsgálat sem eredményezhetne részleges érvénytelenséget, tekintve, hogy a perbeli kikötések az egyértelmű és érthető megfogalmazás, illetőleg az átláthatóság elvébe ütközés okán eleve tisztességtelenek, érvénytelenek, így a részleges érvénytelenség megállapíthatósága fel sem merülhet. A másodfokú eljárásban sem kerülhetett sor ezért a részleges érvénytelenség megállapítására, megalapozatlanul indítványozta az alperes a fellebbezésében a tisztességes szerződésmódosítási okonkénti vizsgálatát.

A jelen perben az volt megállapítható, hogy az alperes fellebbezésével érintett kikötések az egyértelműség (világosság), érthetőség és átláthatóság követelményét nem elégítették ki, nem feleltek meg a DH.1. törvény 4. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerinti feltételnek, ezért azok tisztességtelenek, és érvénytelenek. Tekintettel arra, hogy ezen okból már nem volt szükséges vizsgálni, hogy a további feltételeknek (DH.1. törvény 4. § b), c), d), f) és g) pontjai) a kikötések megfeleltek-e, ezért a Fővárosi Ítéltábla azok vizsgálatát mellőzte.

Ezen megállapítás vonatkozik az alperes fellebbezésben hivatkozott V. termék A/2. szint 5.2. és 5.2.1. pontjára is, amelyek, szemben az elsőfokú bíróság indokolásával, nem a törlesztés módját, hanem az alperes egyoldalú módosítási jogát szabályozzák. Így helyesnek kell tekintetni - a fent írtakra figyelemmel - ezen kikötések tisztességtelenségének rendelkező részben megállapítását is.

Az V. termék 1-27. időállapotában A/3. szinten alkalmazott „Bank üzletszabályzatai, azok tartalma, természete, alkalmazása” elnevezésű 1.1. pont tekintetében a Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy az elsőfokú bíróság az alperes fellebbezési előadásának megfelelően ezen kikötés egészét tisztességtelennek találta, és nem vitásan ezen kikötés arra is tartalmaz rendelkezést, hogy az alperes az általa nyújtott szolgáltatások feltételeit mely üzletszabályzatokban szabályozza. Ezen kikötés ugyanakkor az általános szerződési feltétel új szolgáltatás bevezetésekor egyoldalú módosítási jogát is szabályozza, mégpedig akként, hogy a kiegészítés és a módosítás a hatálybalépésének időpontjától vonatkozik a már megkötött szerződésekre is, mely kétségtelenül kihathat a fogyasztó kamat-, díj-, illetőleg költségfizetési kötelezettségére, esetlegesen annak emelkedését előidézve. Ezért helytállónak kell tekinteni az elsőfokú bíróság megállapítását, de azzal a megjegyzéssel, hogy tisztességtelenné nyilvánítás csakis a kikötés alperes egyoldalú módosítási jogával összefüggésben értelmezhető, és nem járhat azzal a fellebbezési értelmezéssel, hogy egy banknak ne lehetne üzletszabályzata.

Ugyanezen termék vonatkozásában tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a 23-26. időállapotban A/3. szinten alkalmazott 22.7.1. pont tisztességtelenségét az elsőfokú bíróság a rendelkező részben megállapította, az indokolásban ugyanakkor tisztességesnek vélte. A valóság ezzel szemben az, hogy az elsőfokú bíróság a „Kamat” címet viselő 22.7.1. pont tisztességtelenségét a rendelkező részben nem állapította meg, hanem a kamatperiódust követő eltérő kamatláb megállapítási jogosultságot biztosító 22.7.11. pont tisztességtelenségét mondta ki, míg az indokolásban az ettől eltérő tartalmú 22.7.2.1. pontot nem találta tisztességtelennek.

Mindezekre tekintettel azt kellett megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság a DH.2. törvény 36. § (4) bekezdése alapján az alperesi fellebbezéssel érintett kikötések tisztességtelenségét, és ezért érvénytelenségét helytállóan állapította meg.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének alperes által fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, míg a felperes fellebbezése vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét szintén a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

A felperes eredményes fellebbezése folytán a pernyertesség, pervesztesség aránya megváltozott. A Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az ítélet perköltség és le nem rótt kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezését is megváltoztatta. A felperes 80 %-os pernyertességére figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos, a megbízási szerződésben fogalt díjhoz képest mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból álló 480.000 forint + áfa összegű elsőfokú perköltsége megfizetésére. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt, a felperes pervesztességével arányos 300.000 forint kereseti illetéket a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli, míg az alperes a felperes által le nem rótt, a felperes pernyertességével arányos 1.200.000 forint kereseti illetéket a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest az eredményesen fellebbező felperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával megállapított, a másodfokú eljárásban a felperes saját és az alperes fellebbezésével kapcsolatosan kifejtett jogi képviselői tevékenységgel felmerült - fellebbezés, írásbeli ellenkérelem előterjesztése, tárgyaláson történt alperesi képviselet - arányos ügyvédi munkadíjból álló 400.000 forint + áfa összegű másodfokú perköltsége megfizetésére.

Az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket.

Budapest, 2015. július 30.

. Gál Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelél:

Oláhné Sárközi Veronika
bíróági ügyintéző